

COMUNITATS ENERGÈTIQUES DE BARRI

Estudi de viabilitat per
permetre l'extrapolació del
model a tota la ciutat

BARCELONA

*Aquest estudi recull dos anys de treball conjunt entre la Favb, les comunitats energètiques de Barcelona, entitats socials i cooperatives de l'Economia Social i Solidària.
És una contribució per avançar cap a un model energètic més democràtic, pròxim i sostenible.*

Les Comunitats Energètiques de Barri mostren que la transició energètica no és només una qüestió tecnològica: és una oportunitat per reforçar els vincles comunitaris, reduir desigualtats i posar l'energia al servei de les persones.

Aquest document vol ser una eina perquè Barcelona continuï obrint camí cap a una governança energètica vertebrada des dels barris i protagonitzada per la ciutadania.

Aquest estudi ha estat possible gràcies a la implicació i generositat de la Xarxa de Comunitats Energètiques de Barcelona, formada per:

- Comunitat Energètica de Poble-Sec
- Comunitat Energètica del Poblenou (CEP9)
- Comissió promotora de la CE del Clot–Camp de l'Arpa
- Comunitat Energètica de Nou Barris
- Comunitat Energètica del Bon Pastor
- Som Comunitat Energètica del Barcelonès
- Comunitat Energètica del Guinardó
- Comunitat Energètica de la Bordeta

També volem reconèixer la participació i el suport de diverses entitats de l'Economia Social i Solidària, cooperatives i col·lectius que han aportat coneixement, recursos i mirada comunitària al llarg del procés.

Gràcies a totes per fer possible un projecte que posa l'energia a les mans del veïnat.

Projecte Comunitats Energètiques de Barri (2023–2025)

Estudi coordinat per: Marike Charlier

Impulsat per la Federació d'Associacions Veïnals de Barcelona (Favb)

En col·laboració amb: CICrA Justícia Ambiental, Enginyeria Sense Fronteres i amb la participació activa de les Comunitats Energètiques de Barcelona.

Barcelona, 2025

Aquest estudi ha estat finançat per l'Ajuntament de Barcelona, en el marc de les Subvencions pel Clima.

Índex

Projecte Comunitats Energètiques de Barri (2023–2025)	1
Resum Executiu	5
1. Introducció general i objectius de l'estudi	7
1.1. Context europeu i estatal	7
1.2. Marc català i municipal	8
1.3. Eines i programes de suport existents	8
1.4. Objectius específics de l'estudi	9
2. El perquè de les Comunitats Energètiques de Barri	10
2.1. Crisi climàtica, crisi de model i dret col·lectiu a l'energia	10
2.2. De l'economia lineal a l'economia circular i comunitària	10
2.3. Beneficis ambientals, socials i democràtics	11
2.4. Un instrument per a la justícia climàtica i social	11
2.5. Transició cap a l'anàlisi i la metodologia	12
3. Metodologia i desenvolupament de l'estudi	13
3.1. Origen i plantejament del projecte	13
3.2. Desenvolupament i dinàmica del procés (juny 2023 – octubre 2025)	13
3.2.1. Primera fase (2023): diagnosi inicial	13
3.2.2. Segona fase (2024): sinergies i col·laboracions	13
3.2.3. Tercera fase (novembre 2024): el manifest i l'impacte institucional	13
3.2.4. Quarta fase (2025): síntesi i redacció final	13
3.3. Metodologia tècnica i fonts	14
3.4. Ecosistema col·laborador	14
3.5. Limitacions i aprenentatges	14
4. Comunitats Energètiques de Barri de Barcelona: panorama actual	15
4.1. Context general	15
4.2. CEB en creació o funcionament en el tancament de l'estudi (novembre 2025)	15
4.2.1. Comunitat Energètica del Bon Pastor	15
4.2.2. Comunitat Energètica de La Bordeta	17
4.2.3. Comunitat Energètica del Guinardó	19
4.2.4. Comunitat Energètica del Poblenou	21
4.2.5. Comunitat Energètica del Poble-sec - Energetix	23
4.2.6. Comunitat Energètica de 9 Barris	25
4.2.7. Comunitat Energètica Sol del Nord (Lluïsos de Gràcia)	27
4.2.8. Comunitat Energètica Clot - Camp de l'Arpa	29
4.2.9. Comunitat Energètica de Sarrià – La Drecera (Sarrià–Sant Gervasi)	30
4.3. Lliçons comunes	31
5. Marc jurídic per al desplegament de les Comunitats Energètiques de Barri a Barcelona	33
5.1. Context jurídic	34

5.1.1. Directiva Europea 2018/2001 de foment de l'ús d'energia procedent de fonts renovables	34
5.1.2. Llei estatal 24/2014 del sector elèctric	34
5.1.3. Llei catalana 16/2017 del canvi climàtic	35
5.1.4. Context a la ciutat de Barcelona	35
5.2. Aspectes jurídics rellevants	39
5.2.1. Cessió de cobertes	39
5.2.2. Tipologia del bé	40
5.2.3. Possibilitat de cessió amb atorgament directe	42
5.2.4. Afectacions urbanístiques i patrimonials	43
5.2.5. Altres aspectes normatius d'interès pel desplegament de les comunitats energètiques	46
5.3. Altres: relació amb la distribuïdora i recursos econòmics	48
5.3.1. Relació amb la distribuïdora	48
5.3.2. Recursos econòmics	50
5.4. Bones pràctiques identificades a Catalunya i Estat espanyol	50
5.4.1. Quan l'ens local té un rol de facilitador	51
5.4.2. Quan l'ens local promou la Comunitat Energètica	56
5.4.3. Col·laboració amb altres privats	58
5.5. Propostes jurídiques per facilitar el desplegament de Comunitats Energètiques de Barri a la ciutat de Barcelona	59
5.5.1. Facilitació de la cessió de cobertes	60
5.5.2. L'atorgament directe com a via alternativa a explorar	62
5.5.3. Possibilitat per l'Ajuntament de cedir la instal·lació en lloc de la coberta	62
5.5.4. Revisió d'afectacions urbanístiques i patrimonials	63
5.5.5. Més enllà del Servei d'autoconsum compartit municipal	64
5.6. Fórmules de cessió de flux d'energia	64
5.6.1. Cessió d'energia en forma de subvenció en espècie	64
5.6.2. Cessió d'ús de quotes de participació en l'energia generada	67
5.7. Conclusions de l'apartat jurídic	68
6. Inclusivitat i pobresa energètica	70
7. Diagnosi transversal, finançament i suport estructural	71
7.1. Introducció: de les experiències a una visió de conjunt	71
7.2. Factors comuns d'èxit i dificultats	71
7.3. Mecanismes de finançament públic i cooperatiu	72
7.4. Necessitat d'un suport institucional estable	73
7.5. Cap a una política de suport estructural	75
8. Conclusions i propostes per a la ciutat	77
8.1. Barcelona davant un nou horitzó energètic	77
8.2. Conclusions generals	77
8.3. Propostes per a la ciutat	78
8.3.1. Eix 1. Reconeixement i suport institucional	78
8.3.2. Eix 2. Finançament estructural i sostenibilitat econòmica	79

8.3.3. Eix 3. Impacte social i democratització energètica	80
8.4. Missatge de tancament	80
9. Annex	82
Normativa Municipal.	82
- Ordenança del medi ambient	82
- Ordenança municipal dels usos del paisatge urbà de la ciutat de Barcelona	82
- Ordenança reguladora dels procediments d'intervenció municipal en les obres (OPRIMO)	84
- Ordenança sobre protecció del patrimoni arquitectònic, històric i artístic de Barcelona.	84
Altres documents Municipals	85
- Instrucció relativa a la interpretació de la normativa sobre l'ús i integració d'elements de suport per a la instal·lació de plaques solars sobre terrats i cobertes a Barcelona.	85
- Mesura de govern "Accelerem la generació d'energia solar fotovoltaica a Barcelona", abril 2024	86
Normativa autonòmica catalana	89
- Decret 336/1988, de 17 d'octubre, pel qual s'aprova el Reglament del patrimoni dels ens locals de Catalunya	89
- Decret legislatiu 1/2010, de 3 d'agost, pel qual s'aprova el Text refós de la Llei d'urbanisme (TRLU).	90
- Decret legislatiu 2/2003, de 28 d'abril, pel qual s'aprova el Text refós de la Llei municipal i de règim local de Catalunya	92
Normativa estatal	92
- Llei 38/2003, de 17 de novembre, General de Subvencions	92
- Llei 33/2003, de 3 de novembre, del Patrimoni de les administracions públiques	94
- Llei 24/2013, de 26 de desembre, del Sector Elèctric	96
- Reial decret 1183/2020, de 29 de desembre, d'accés i connexió a les xarxes de transport i distribució d'energia elèctrica.	100
- Reial decret llei 244/2019, de 5 d'abril, pel qual es regulen les condicions administratives, tècniques i econòmiques de l'autoconsum d'energia elèctrica	108
- Reial decret llei 14/2022, d'1 d'agost, de mesures de sostenibilitat econòmica en l'àmbit del transport, en matèria de beques i ajudes a l'estudi, així com de mesures d'estalvi, eficiència energètica i de reducció de la dependència energètica del gas natural	111
Normativa comunitària	111
- Directiva (UE) 2018/2001 DEL PARLAMENT EUROPEU I DEL CONSELL d'11 de desembre de 2018 relativa al foment de l'ús d'energia procedent de fonts renovables	111

Resum Executiu

Comunitats Energètiques de Barri: estudi de viabilitat per permetre l'extrapolació del model a tota la ciutat

Entre 2023 i 2025, la Federació d'Associacions Veïnals de Barcelona (Favb) ha impulsat un estudi per analitzar la viabilitat del model de Comunitats Energètiques de Barri (CEB) i proposar les condicions necessàries per estendre'l a tota la ciutat.

El projecte, finançat pel Pla Clima de Barcelona, ha comptat amb la col·laboració de cooperatives tècniques, entitats de l'economia social i solidària (ESS) i la xarxa de comunitats energètiques de la ciutat.

Conclusions principals

- Les Comunitats Energètiques de Barri de Barcelona han nascut des del teixit veïnal i cooperatiu, sovint amb poc suport institucional inicial, però han demostrat el potencial d'aquest lideratge ciutadà quan compta amb col·laboració pública estable.
- Existeixen fonts de finançament, però cap mecanisme permanent que garanteixi continuïtat i coherència.
- El repte no és tècnic, sinó de governança, planificació i reconeixement institucional.
- Les Comunitats Energètiques de Barri actuen com a espais de democràcia i justícia social, connectant la lluita climàtica amb la inclusió i la participació ciutadana.

Propostes clau per a l'Ajuntament de Barcelona

1. Reconeixement i suport institucional

Reconèixer les Comunitats Energètiques de Barri com una eina de política pública de ciutat, garantint-ne la continuïtat més enllà de projectes pilot o mandats concrets. El suport institucional ha de servir també per reduir els temps de desplegament, mitjançant procediments clars, cessió d'actius i coordinació administrativa.

Propostes

- Crear una Oficina Tècnica de Comunitats Energètiques de Barcelona (OTCEB) dins l'Agència d'Energia, amb participació ciutadana.
- Facilitar la cessió d'espais i excedents municipals, basant-se en el cas pilot de la Biblioteca Joan Miró.
- Integrar les Comunitats Energètiques de Barri dins del Pla d'Energia i Clima 2030 i establir un Consell Consultiu de Transició Energètica Ciutadana.

2. Finançament estructural i continuat

Superar el model basat exclusivament en subvencions puntuals i avançar cap a mecanismes de finançament estructural que permetin sostenir la dinamització comunitària, l'acompanyament tècnic i la implantació progressiva de noves instal·lacions.

Propostes

- Crear un Fons Municipal de Comunitats Energètiques (FMCE), amb tres línies: inversió, gestió i inclusió.
- Establir convenis plurianuals de suport amb entitats impulsores i tècniques (Favb, Coòpolis, etc.).
- Promoure finançament cooperatiu i ètic amb Coop57 i altres entitats de finances solidàries.

3. Impacte social i democratització energètica

Assegurar que el desplegament de les CEB contribueixi a reduir desigualtats territorials i socials, prioritzant els barris amb més vulnerabilitat energètica i reforçant el paper de les entitats veïnals com a espais de confiança, participació i arrelament comunitari.

Propostes

- Enfortir la xarxa de comunitats energètiques de Barcelona com a espai de coordinació i aprenentatge mutu.
- Impulsar programes d'educació i cultura energètica als barris, escoles i equipaments.
- Consolidar mecanismes d'inclusió i solidaritat energètica amb els PAE i serveis socials, incorporant la perspectiva de gènere i diversitat.

Les Comunitats Energètiques de Barri no són un experiment: són l'expressió del dret col·lectiu a l'energia. La consolidació d'aquest model requereix reduir els temps de desplegament i fer que aquestes comunitats energètiques deixin de dependre exclusivament del voluntarisme veïnal i passin a ser reconegudes com una política pública estructural. Sense un suport institucional clar, en forma de validació política, acompanyament tècnic i facilitació d'infraestructures, les comunitats energètiques corren el risc de quedar restringides a barris o col·lectius especialment actius, reproduint desigualtats territorials i socials.

Perquè la transició energètica sigui realment democràtica i accessible a tota la ciutadania, cal que les comunitats energètiques siguin una eina de ciutat i no una pràctica d'un segment reduït de la població.

Si Barcelona vol liderar la transició energètica, ha de fer-ho amb la ciutadania i des dels barris.

*És hora de passar del voluntarisme al reconeixement estructural,
de les iniciatives disperses a una política pública cohesionada,
i de l'energia com a mercaderia a l'energia com a bé comú.*

1. Introducció general i objectius de l'estudi

Aquest estudi forma part del projecte “Comunitats Energètiques de Barri”, impulsat per la Federació d'Associacions Veïnals de Barcelona (Favb) en el marc de la convocatòria 2023–2025 del Pla Clima de Barcelona, que dona suport a iniciatives ciutadanes per a l'adaptació i la mitigació del canvi climàtic.

La proposta de la Favb va ser seleccionada per la seva capacitat de generar coneixement i propostes de política pública en matèria d'energia comunitària, des d'una perspectiva veïnal i de justícia social.

L'objectiu principal és avaluar la viabilitat del model de Comunitat Energètica de Barri (CEB) i identificar les condicions que han de permetre extrapolar-lo a tota la ciutat de Barcelona.

L'estudi s'ha desenvolupat entre juny de 2023 i octubre de 2025, coincidint amb el període d'execució de la convocatòria, i ha anat incorporant els avenços del sector i els acords assolits per les mateixes comunitats energètiques de la ciutat.

La transició energètica no pot reduir-se a una qüestió tecnològica. Cal un canvi estructural, democràtic i cultural que permeti que la ciutadania participi activament en la producció, gestió i ús de l'energia. Les Comunitats Energètiques de Barri són, en aquest sentit, una eina per democratitzar l'energia i relocalitzar els beneficis econòmics i ambientals que genera.

1.1. Context europeu i estatal

El projecte s'emmarca en el conjunt de polítiques de la Unió Europea conegut com a “Clean Energy for All Europeans Package” (2019), que estableix el dret de la ciutadania a participar activament en la producció, consum, emmagatzematge i gestió de l'energia renovable. Les directives de la Unió Europea 2018/2001 sobre el foment de l'ús d'energies renovables i 2019/944 sobre el mercat interior de l'electricitat introdueixen les figures de Comunitat d'Energies Renovables (CER) i Comunitat Ciutadana d'Energia (CCE), i exigeixen als estats membres que en facilitin el desplegament a través de marcs normatius específics¹.

Aquestes disposicions s'han transposat parcialment a l'Estat espanyol mitjançant el Reial decret 244/2019, que regula l'autoconsum compartit i la compensació d'excedents, i el Reial decret llei 23/2020, que impulsa els models de generació distribuïda. El Pla Nacional Integrat d'Energia i Clima 2021–2030 (PNIEC), actualitzat el 2023, estableix com a objectiu que almenys el 30% de la generació distribuïda a Espanya provingui de projectes de participació ciutadana². Tot plegat configura un marc jurídic que reconeix explícitament el paper de les comunitats energètiques com a instruments de democratització del sistema elèctric.

¹ Directiva (UE) 2018/2001 i Directiva (UE) 2019/944 del Parlament Europeu i del Consell.

² Pla Nacional Integrat d'Energia i Clima 2021–2030, Ministeri per a la Transició Ecològica i el Repte Demogràfic, 2023.

1.2. Marc català i municipal

A Catalunya, la Llei 16/2017 del canvi climàtic i el Decret Llei 16/2019 estableixen el compromís d'assolir un model energètic 100% renovable i descentralitzat abans del 2050.

L'Institut Català d'Energia (ICAEN) ha desenvolupat diverses guies i programes de suport, com la iniciativa SolarCoop (ajuts a cooperatives i associacions per crear comunitats energètiques) i els Plans de Transició Energètica Local³.

A Barcelona, l'Acord Climàtic 2023 i el Pla d'Acció per l'Emergència Climàtica 2030 fixen l'objectiu d'omplir els terrats d'instal·lacions solars amb protagonisme social⁴.

Tanmateix, segons CICrA (2023a)⁵, *Comunitats Energètiques a Barcelona: radiografia d'una realitat emergent i reptes jurídics*, el desenvolupament efectiu de les comunitats energètiques és encara desigual: no hi ha una oficina tècnica específica, i el suport municipal s'ha basat sobretot en projectes pilot i subvencions puntuals.

1.3. Eines i programes de suport existents

Malgrat la manca d'una estratègia estructural, la ciutat disposa d'un ampli ventall d'instruments públics i cooperatius que poden facilitar el desplegament de les comunitats energètiques, recollits al document CICrA (2023b)⁶, *Ventall d'eines útils per a impulsar Comunitats Energètiques a la ciutat de Barcelona*.

Aquest document identifica tres grans tipus de recursos:

- Programes municipals i metropolitans:
 - Pla de Barris, Enfortim l'ESS i Pla Clima (Ajuntament i DIBA), amb suport econòmic a projectes comunitaris i d'intercooperació.
 - L'Agència d'Energia de Barcelona (AEB), com a actor tècnic principal, centralitza informació i estudis sobre generació local.
- Ajuts autonòmics i estatals:
 - SolarCoop (ICAEN), Projectes Singulares i ACOL, orientats a l'economia social i la inserció laboral.
 - CE-Implementa i RePower-EU, programes de l'IDAE i del MITECO que financen projectes pilot i infraestructures d'autoconsum compartit.
- Eines de l'ESS i xarxes cooperatives:
 - Coop57 i E-Plural per al finançament ètic.
 - Xarxa d'Ateneus Cooperatius de Coòpolis i Cercle de Transició Ecosocial, que donen suport a la formació i a la gestió de projectes.

³ ICAEN (2023). *Guia per a l'Administració Local per a la Promoció de Comunitats Energètiques*.

⁴ Ajuntament de Barcelona (2021). *Pla d'acció d'emergència climàtica 2030*.

⁵ CICrA Justícia Ambiental (2023a), *Comunitats Energètiques a Barcelona: radiografia d'una realitat emergent i reptes jurídics*.

⁶ CICrA Justícia Ambiental (2023b), *Ventall d'eines útils per a impulsar Comunitats Energètiques a la ciutat de Barcelona*.

- Rescoop i Xarxa per la Sobirania Energètica (Xse), que connecten experiències locals amb el moviment europeu d'energia comunitària.

Tot i la seva existència, l'ús d'aquestes eines el 2023 era molt desigual. El projecte de la Favb s'ha proposat ordenar i difondre aquests instruments per facilitar-ne l'accés a les Comunitats Energètiques de Barri.

1.4. Objectius específics de l'estudi

Els objectius principals d'aquest treball són:

1. Sistematitzar el coneixement existent sobre les comunitats energètiques de barri de Barcelona i identificar-ne els factors d'èxit i les dificultats estructurals.
2. Analitzar la viabilitat tècnica, jurídica, econòmica i social d'un model extrapolable a tota la ciutat.
3. Formular propostes de política pública i d'articulació institucional que garanteixin el suport estable a aquestes iniciatives.
4. Promoure la governança democràtica i la inclusió social, assegurant que les Comunitats Energètiques de Barri siguin una eina real contra la pobresa energètica i per a la justícia climàtica.
5. Afavorir la connexió i col·laboració entre actors existents, generant sinergies espontànies entre el moviment veïnal, les cooperatives energètiques i els serveis municipals.

En síntesi, aquest estudi aspira a convertir el coneixement acumulat en una proposta de política energètica urbana amb base ciutadana, fruit d'un procés d'anàlisi i cooperació entre agents diversos.

2. El perquè de les Comunitats Energètiques de Barri

2.1. Crisi climàtica, crisi de model i dret col·lectiu a l'energia

El sistema energètic global, basat en combustibles fòssils i controlat per grans oligopolis, ha esdevingut incompatible amb la justícia climàtica i social.

Segons l'IPCC (2023), el 73% de les emissions mundials provenen de l'ús d'energia⁷. Aquesta dependència genera vulnerabilitat, pobresa energètica i pèrdua de sobirania.

En l'àmbit europeu es reconeix la necessitat de democratitzar l'energia: les directives 2018/2001 i 2019/944 estableixen que la ciutadania té dret a produir, consumir i compartir energia renovable.

La Comissió Europea considera les comunitats energètiques “una peça clau per garantir que la transició energètica sigui justa i participada”, ICAEN (2023)⁸.

Aquesta visió s'alinea amb l'aposta catalana per la transició energètica descentralitzada (Llei 16/2017) i amb l'estratègia municipal de Barcelona.

Tanmateix, com mostra CICrA (2023a), les comunitats energètiques urbanes continuen afrontant obstacles legals i administratius, especialment en la cessió d'espais i l'accés als excedents municipals.

Projectes com el de la Favb mostren que des de l'àmbit veïnal es pot impulsar una resposta col·lectiva sense necessitat d'una estructura institucional prèvia.

Les Comunitats Energètiques de Barri representen una via per recuperar el dret col·lectiu a l'energia i per construir governança ciutadana a escala local.

2.2. De l'economia lineal a l'economia circular i comunitària

El sistema energètic tradicional és lineal: produeix, consumeix i descarta.

Les Comunitats Energètiques de Barri introdueixen una lògica circular i de proximitat, on la producció i el valor econòmic romanen al territori.

Segons l'ICAEN (2023), “les comunitats energètiques permeten reterritorialitzar el valor de l'energia i crear nous circuits econòmics locals basats en la cooperació i la transparència”.

L'estudi CICrA (2024), *La diversitat a les comunitats energètiques a Barcelona*⁹: *diagnosi i reptes*, mostra que les comunitats energètiques barcelonines comparteixen valors de cooperació, igualtat i inclusió, però també una gran heterogeneïtat d'orígens i estructures.

⁷ IPCC (2023). *Sixth Assessment Report, Working Group III*.

⁸ ICAEN (2023). *Guia per a l'Administració Local per a la Promoció de Comunitats Energètiques*.

⁹ CICrA Justícia Ambiental (2024). *La diversitat a les comunitats energètiques a Barcelona: diagnosi i reptes*.

Aquest mosaic és un dels seus principals actius: la diversitat enforteix el model, permet adaptar-lo a contextos de barri molt diferents i facilita l'aprenentatge mutu.

Així, les Comunitats Energètiques de Barri no només contribueixen a descarbonitzar la ciutat, sinó que generen circuits d'economia circular i social, que promouen el treball local, la formació tècnica i la implicació ciutadana.

2.3. Beneficis ambientals, socials i democràtics

Segons ECODES (2024), les comunitats energètiques redueixen entre 20 i 30 tones de CO₂ anuals per cada 100 kW instal·lats i permeten estalvis d'entre el 25 i el 35% en la factura¹⁰.

Però el seu valor va molt més enllà de l'impacte ambiental: les comunitats energètiques són també escoles de democràcia energètica.

A través d'elles, les persones participants recuperen capacitat de decisió sobre un bé essencial, aprenen a gestionar col·lectivament recursos i generen vincles de confiança al territori.

El *Manifest de les Comunitats Energètiques de Barcelona* (2024), impulsat per la xarxa de comunitats energètiques amb suport de la Favb, sintetitza aquesta visió: reclama que els excedents de generació d'equipaments públics es posin al servei de les comunitats de barri i que s'estableixin mecanismes estables de suport públic¹¹.

Aquest manifest no és una conclusió de la recerca, sinó una expressió del moviment ciutadà que l'estudi vol analitzar i reforçar.

2.4. Un instrument per a la justícia climàtica i social

Les Comunitats Energètiques de Barri són, en essència, una eina per connectar la lluita climàtica amb la cohesió social.

No només redueixen emissions i costos, sinó que contribueixen a redistribuir els beneficis de la transició energètica i a empoderar els col·lectius més vulnerables.

L'evolució de les iniciatives de comunitats energètiques a Barcelona entre 2023 i 2025 apunta a la importància de combinar el lideratge veïnal amb un compromís institucional sostingut.

Aquestes experiències obren la porta a un nou model de governança energètica local, on la ciutadania té un paper actiu, però necessita marcs estables de suport, finançament i col·laboració pública.

¹⁰ ECODES (2024). *Informe d'Indicadors d'Energia Comunitària 2024*.

¹¹ Xarxa de Comunitats Energètiques de Barcelona (2024). *Manifest: Comunitats Energètiques a Barcelona. Per una aliança publicocomunitària*.

Aquesta doble dimensió —empenta ciutadana i responsabilitat institucional— és la clau perquè les Comunitats Energètiques de Barri puguin esdevenir una política transformadora i reproduïble.

Les Comunitats Energètiques de Barri són també mecanismes de governança democràtica i requereixen legitimitat social i institucional per desenvolupar tot el seu potencial.

2.5. Transició cap a l'anàlisi i la metodologia

Els capítols següents descriuen com s'ha desenvolupat aquest procés a la ciutat: com s'ha estudiat, quines aliances s'han generat i quins factors expliquen el seu potencial i les seves dificultats.

El capítol 3 presenta la metodologia i el desenvolupament de l'estudi; els posteriors aprofundeixen en el marc jurídic, la dimensió social i els resultats de la diagnosi.

3. Metodologia i desenvolupament de l'estudi

3.1. Origen i plantejament del projecte

El projecte s'inicia amb la resolució de la convocatòria del Pla Clima (juny 2023).

La Favb planteja una recerca orientada a diagnosticar la situació de les comunitats energètiques a Barcelona i a formular propostes de política pública.

Tot i no preveure inicialment processos de cocreació, el projecte ha generat sinergies espontànies entre actors que ja treballaven en aquest àmbit (Coòpolis, BATEC, CICrA Justícia Ambiental, entre altres).

Aquesta connexió natural ha transformat l'estudi en un espai d'intercanvi i coneixement col·lectiu.

3.2. Desenvolupament i dinàmica del procés (juny 2023 – octubre 2025)

3.2.1. Primera fase (2023): diagnosi inicial

Recollida d'informació sobre les comunitats energètiques existents, anàlisi documental (CICrA, ICAEN, ECODES, Aiguasol, DIBA) i entrevistes amb representants veïnals.

3.2.2. Segona fase (2024): sinergies i col·laboracions

A partir de la publicació del projecte dins el Pla Clima, diverses entitats van sumar-se de manera espontània, establint col·laboracions informals i fluxos d'intercanvi.

Durant aquest període, CICrA (2023b) va publicar també el document *Ventall d'eines útils per impulsar comunitats energètiques a la ciutat de Barcelona*, que ha servit de referència tècnica per orientar les comunitats energètiques sobre recursos i ajuts disponibles¹¹.

3.2.3. Tercera fase (novembre 2024): el manifest i l'impacte institucional

El manifest *Comunitats Energètiques a Barcelona. Per una aliança publicocomunitària* esdevé una fita col·lectiva.

En resposta al manifest, l'Agència d'Energia de Barcelona encarrega un estudi de viabilitat per a la cessió d'excedents d'instal·lacions municipals a la Biblioteca Joan Miró.

3.2.4. Quarta fase (2025): síntesi i redacció final

Integració de totes les dades i elaboració del present estudi de viabilitat, que recull l'experiència acumulada i ofereix una base per a futures polítiques municipals.

3.3. Metodologia tècnica i fonts

L'estudi combina anàlisi documental, entrevistes i contrast amb experiències reals.

S'han treballat quatre dimensions d'anàlisi:

- Jurídica, per identificar obstacles i oportunitats.
- Tècnica, sobre models d'autoconsum i gestió d'excedents.
- Econòmica, sobre finançament i sostenibilitat.
- Social i de governança, sobre participació, inclusió i retorn comunitari.

3.4. Ecosistema col·laborador

A mesura que l'estudi avançava, s'ha configurat una comunitat de pràctica informal entre Favb, Comunitats Energètiques de Barri, cooperatives tècniques, Coòpolis, CICrA i l'Agència d'Energia.

Aquesta aliança espontània ha permès unir coneixement tècnic i social i consolidar un espai de confiança col·lectiva.

3.5. Limitacions i aprenentatges

Les principals limitacions són la diversitat d'estadis de desenvolupament de les comunitats energètiques, la manca de dades homogènies i la dependència de subvencions puntuals. Durant l'anàlisi també s'ha evidenciat que la maduració de les comunitats energètiques depèn majoritàriament de factors externs, especialment del suport institucional i de la disponibilitat d'acompanyament tècnic. Aquest fet condiciona l'evolució dels processos i explica part de les diferències entre barris, fet pel qual ha estat necessari incorporar l'estudi de la governança i de les relacions institucionals com a elements clau del diagnòstic.

Tanmateix, el procés ha posat de manifest la necessitat de:

- Establir mecanismes estructurals de suport estable
- Reforçar la col·laboració publicocomunitària.
- Reconèixer el paper de la Favb com a medidora entre el moviment ciutadà i l'administració.

Com assenyala CICrA (2024), la consolidació d'aquest ecosistema publicocomunitari és "la clau per fer de Barcelona un referent de transició energètica justa i inclusiva"¹³.

4. Comunitats Energètiques de Barri de Barcelona: panorama actual

4.1. Context general

Barcelona disposa avui d'un ecosistema de comunitats energètiques en expansió, amb diferents nivells de desenvolupament i formats jurídics.

Segons la diagnosi de CICrA (2024), a mitjan 2025 hi ha sis comunitats energètiques actives amb personalitat jurídica pròpia i almenys tres iniciatives emergents en fase de constitució¹.

Les comunitats energètiques barcelonines comparteixen tres característiques clau:

1. Orígens diversos — moviment veïnal, cooperatives d'habitatge, enginyeries de l'ESS, entitats socials o col·laboracions amb equipaments municipals.
2. Àmbit de barri i fort arrelament territorial, sovint vinculades a espais de proximitat (centres cívics, escoles, cooperatives d'habitatge o entitats del barri).
3. Governança col·lectiva i finalitat social, més enllà de la generació energètica.

La seva evolució és desigual, però totes comparteixen la mateixa finalitat: democratitzar l'energia i retornar el valor econòmic i ambiental al territori.

En aquest sentit, la diversitat de models és un actiu, no un obstacle, ja que permet explorar camins complementaris per construir un model energètic local.

El projecte de la Favb ha permès sistematitzar la informació i oferir una radiografia actualitzada de cadascuna, integrant fonts pròpies, entrevistes i dades de CICrA (2023 i 2024).

4.2. CEB en creació o funcionament en el tancament de l'estudi (novembre 2025)

4.2.1. Comunitat Energètica del Bon Pastor

La Comunitat Energètica del Bon Pastor representa una de les experiències més transformadores de Barcelona, tant per la seva dimensió social com per la seva capacitat de generar innovació institucional en un context d'habitatge públic. El projecte neix el 2022 en el marc del programa Terrats: Patrimoni Comunitari (TEPAC), impulsat per La Fàbrica@ i l'Associació Veïnal del Bon Pastor, i amb un paper decisor de BATEC i altres actors tècnics que aporten coneixement avançat sobre comunitats energètiques i governança cooperativa. A diferència d'altres iniciatives on la motivació principal és ambiental o econòmica, al Bon Pastor la dimensió energètica s'entrellaça amb la lluita per la dignitat habitacional, la cohesió comunitària i la construcció d'alternatives al model tradicional de gestió dels serveis bàsics.

El context del barri —fort component de vulnerabilitat, presència significativa d'habitatge públic i una trajectòria llarga d'organització veïnal— converteixen el Bon Pastor en un territori amb una enorme capacitat de generar processos col·lectius, però

també amb reptes estructurals. Per això és especialment rellevant que la comunitat hagi estat capaç de mobilitzar veïns i entitats, articular processos de presa de decisions i establir una estructura organitzativa basada en la transparència, la governança cooperativa i la solidaritat entre escales i llars. La cooperativització del projecte el setembre de 2025 marca un punt d'inflexió: ja no és un projecte emergent, sinó una infraestructura social i energètica estable.

Un altre element distintiu és la capacitat del Bon Pastor per captar finançament divers i combinar-lo amb la mobilització comunitària. Les aportacions de BitHabitat, Solarcoop, NextGenerationEU i Coop57 han permès imaginar un salt d'escala que inclou una ampliació de 100 kW, amb una part significativa destinada a llars vulnerables. En aquest sentit, el projecte se situa clarament en la línia de la justícia energètica, oferint un model potent sobre com les polítiques de transició poden reduir desigualtats si es dissenyen amb i des de les comunitats afectades.

Finalment, el Bon Pastor està esdevenint un referent de com els projectes energètics comunitaris poden redefinir la relació entre veïnat, administració pública i operadors tècnics. El seu vincle fluid amb l'IMHAB, el districte i l'Agència d'Energia de Barcelona il·lustra la possibilitat d'un model de col·laboració publicocomunitària que reconeix la ciutadania organitzada com a agent legítim de gestió energètica. A mesura que el projecte creixi, el Bon Pastor pot convertir-se en un precedent inspirador per altres barris amb presència d'habitatge públic i dinàmiques comunitàries fortes, contribuint a democratitzar l'energia i a reforçar la capacitat col·lectiva de transformació.

Com assenyala CICrA (2024), “el Bon Pastor exemplifica com la governança comunitària pot esdevenir un instrument per afrontar la pobresa energètica des del territori”⁴.

FITXA COMUNITAT ENERGÈTICA DEL BON PASTOR

Nom	Comunitat Energètica del Bon Pastor
Districte	Sant Andreu
Origen i paper comunitari	Impuls compartit entre AV Bon Pastor, La Fàbric@ i BATEC (projecte TEPAC)
Any de creació	2022
Forma jurídica	Inicialment associació, es va convertir en cooperativa el setembre 2025 amb els fons propis de l'associació
Membres	5 escales IMHAB, pàrquing, AV, La Fàbric@, i 15 noves persones (2025)

Campanya de sòcies prevista a finals de 2025	
Cronologia clau	2022: TEPAC; 2023–24: tallers i consolidació; 2025: cooperativització i ampliació
Generació FV	10,8 kW instal·lats Ampliació prevista fins de 100 kW prioritzant llars vulnerables. S'ha d'executar abans de finals de març 2026 (pendent possibilitat de pròrroga) Tenen una taula identificada amb capacitat per 45 kW. Però necessiten més espais.
Relació amb Ajuntament	Suport districte + AEB; facilitació per part d'IMHAB
Finançament	BitHabitat, Solarcoop, CE Implementa (Fons NextGeneration)
Governança	Cooperativa amb estructura sòlida i orientació de justícia energètica
Estatus i reptes	En creixement. Reptes: escalabilitat i sostenibilitat econòmica i comunitària
Aprenentatges	Les comunitats energètiques basades en habitatge públic mostren com la transició energètica pot revertir desigualtats quan hi ha estructures comunitàries actives.

Aprenentatges clau

El Bon Pastor mostra amb claredat que la transició energètica comunitària no és només una qüestió tecnològica, sinó un procés eminentment social i polític. Quan la governança és compartida, quan els espais d'habitatge públic són reconeguts com a actius comunitaris i quan la ciutadania rep suport tècnic adequat, les comunitats poden esdevenir protagonistes d'un model de transició que redueix desigualtats i genera capacitat col·lectiva. El projecte també ensenya que la intercooperació —entre veïnat, entitats socials i actors tècnics— és una condició essencial per a l'èxit i la sostenibilitat a llarg termini.

4.2.2. Comunitat Energètica de La Bordeta

La Comunitat Energètica de La Bordeta és, avui, un dels projectes més sòlids, estructurats i paradigmàtics de Barcelona. El seu origen està profundament arrelat a la llarga trajectòria del barri en matèria d'innovació social i cooperativisme, especialment vinculada als projectes d'habitatge cooperatiu La Borda i La Diversa. En aquest

context, l'aparició d'una comunitat energètica no va ser només una resposta a una necessitat tècnica —generar energia solar de manera col·lectiva— sinó una expressió coherent d'un model de barri que entén l'energia com un bé comú i la governança com un exercici col·lectiu i democràtic.

Un element clau en la trajectòria de La Bordeta és la presència, des del primer moment, de persones vinculades a BATEC, que aporten un coneixement tècnic i estratègic fonamental. El seu paper ha estat determinant no només per a la qualitat del disseny tècnic de la comunitat, sinó també per a la capacitat d'estructurar processos, anticipar reptes i garantir un desplegament ordenat i professionalitzat. Aquest capital tècnic, que posteriorment també ha sigut crucial al Bon Pastor, converteix La Bordeta en un centre de gravetat dins l'ecosistema de comunitats energètiques de la ciutat, un punt de referència per a les altres iniciatives que busquen eines, metodologies i criteris de governança.

La comunitat ha aconseguit desenvolupar una governança cooperativa madurada, transparent i coherent amb els principis de l'economia social i solidària. No només ha articulat espais de decisió eficients, sinó que ha establert mecanismes interns que integren la perspectiva de cures, la redistribució solidària i una alta qualitat de la rendició de comptes. Aquest treball no és menor: un dels reptes més significatius de les comunitats energètiques veïnals és evitar l'esgotament del voluntariat i establir processos de gestió sostenibles en el temps, i La Bordeta és un exemple clar de com una estructura organitzada pot generar continuïtat i estabilitat.

En l'àmbit energètic, La Bordeta ha desplegat ja diverses fases de generació, començant pels edificis cooperatius (6 kW a La Diversa, 12 kW a La Borda) i avançant cap a projectes d'escala mitjana com Ecocentral (fins a 30 kW). Aquest creixement reflecteix una visió de llarg termini basada en el principi de més governança abans que més potència, un aprenentatge crucial per a moltes comunitats en formació.

Finalment, La Bordeta s'ha consolidat com un agent pedagògic dins del moviment energètic comunitari. Ha generat tallers, guies, acompanyament i moments de transferència que han nodrit projectes com el del Bon Pastor i que han ajudat a elevar el nivell de competència col·lectiva de les comunitats energètiques de la ciutat. És, en definitiva, un cas que mostra que la transició energètica comunitària avança més de pressa allà on hi hagi estructures cooperatives fortes, coneixement tècnic consolidat i una cultura comunitària arrelada al territori.

FITXA COMUNITAT ENERGÈTICA LA BORDETA

Nom	Comunitat Energètica La Bordeta
Districte	Sants–Montjuïc

Origen i paper comunitari	Habitatge cooperatiu (La Borda i La Diversa) i implicació clau de BATEC
Any de creació	2022
Forma jurídica	Cooperativa
Membres	50 sòcies actives
Cronologia clau	2022: constitució; 2023–25: expansió successiva de generació i governança
Generació FV	6 kW La Diversa; 12 kW La Borda (pendent autorització); 30 kW Ecocentral i altres
Relació amb Ajuntament	Col·laboració tècnica amb AEB; exploració de noves cobertes
Finançament	Solarcoop, CE Implementa, projecte europeu Gender4Power Prestec Coop57
Governança	Cooperativa madura; estructura de cures i redistribució
Estatus i reptes	Molt consolidada. Reptes: sostenibilitat econòmica a llarg termini, escalabilitat
Aprenentatges	La conjunció d'expertesa tècnica i governança cooperativa accelera processos i genera models reproduïbles

Aprenentatges clau

La Bordeta demostra que les comunitats energètiques més sòlides no són les que comencen instal·lant plaques, sinó les que comencen construint governança, coneixement i capacitat organitzativa. És un cas que evidencia el valor estratègic de la intercooperació (amb BATEC i altres projectes), i que confirma que la transició energètica comunitària requereix tant infraestructura social com infraestructura tècnica. El seu impacte pedagògic en altres iniciatives de la ciutat mostra que, en un ecosistema comunitari, els projectes punta tenen un paper multiplicador essencial.

4.2.3. Comunitat Energètica del Guinardó

La Comunitat Energètica del Guinardó és un exemple emblemàtic de com una iniciativa impulsada per un equip de persones motivades, amb coneixements

cooperatiu i una visió clara de transició energètica, pot consolidar un projecte sòlid en un barri amb una estructura social diversa i complexa.

Impulsada el 2021 per la cooperativa Rocaguinarda juntament amb veïns de la cooperativa vinculats a Som Energia, la comunitat energètica neix des d'un teixit associatiu actiu i plural més que no pas des d'una associació veïnal. Això li dona un perfil particular: una comunitat energètica ciutadana estructurada des de l'economia cooperativa i no tant des del moviment veïnal tradicional.

Un dels elements centrals del Guinardó és la seva aposta primerenca per la professionalització i les eines digitals. L'ús de plataformes de gestió avançada (com Inergy o BeeData) és una mostra del tipus de comunitat que aspiren a ser: una organització capaç de combinar participació ciutadana amb monitoratge, dades i criteris tècnics. Aquest enfocament ha permès que la comunitat energètica atregui persones interessades no només en la generació compartida d'energia, sinó també en un model de gestió eficient, transparent i orientat a l'apoderament energètic individual i col·lectiu.

L'any 2023 és seleccionada pel Pla Clima de Barcelona, que dota el projecte d'un impuls decisiu: finançament per a concretar la governança i l'organització de la cooperativa, suport als seus projectes i contractació d'una persona tècnica de suport.

Aquest suport públic esdevé un punt d'inflexió —no només econòmic, sinó també polític— perquè reconeix el rol de les comunitats energètiques com a actors rellevants de la transició energètica de ciutat. La implicació de l'Ajuntament mitjançant la licitació, el projecte tècnic i la preparació de l'equipament reforça la idea que l'energia pública pot ser un actiu compartit amb la ciutadania.

El Guinardó ha estat també una comunitat que ha sabut integrar criteris de cohesió social en la seva pràctica. Les 6 llars incorporades a través dels serveis socials són un indicador de com la comunitat energètica entén la transició energètica com una eina de justícia i no només com un mecanisme d'estalvi o eficiència. Aquest gest polític i social, juntament amb la maduració de la seva estructura cooperativa, ha fet del Guinardó un referent per a altres comunitats energètiques que busquen combinar complexitat tècnica amb inclusió i responsabilitat col·lectiva.

En conjunt, el Guinardó és una comunitat que exemplifica que l'èxit d'una comunitat energètica no rau només en les plaques que instal·la, sinó en la capacitat de construir una organització sòlida, interpel·lar actors institucionals i generar vincles de corresponsabilitat entre membres. És un projecte amb recorregut i projecció, que mostra com les comunitats energètiques poden arrelar-se en territoris socialment diversos i exercir funcions que van molt més enllà de l'energia.

FITXA COMUNITAT ENERGÈTICA DEL GUINARDÓ

Nom	Comunitat Energètica del Guinardó
-----	-----------------------------------

Districte	Horta–Guinardó
Origen i paper comunitari	Impuls de Rocaguinarda i veïns vinculats a Som Energia
Any de creació	2021
Forma jurídica	Cooperativa
Membres	50 sòcies (2025), incloses 6 llars derivades de Serveis Socials
Cronologia clau	2021: impuls; 2023: seleccionada pel Pla Clima; 2024–25: execució de la instal·lació
Generació FV	21,6 kWp a Can Girapells (2025)
Relació amb Ajuntament	Suport del Pla Clima i AEB (projecte tècnic, licitació, seguiment)
Finançament	Pla Clima i aportacions de sòcies
Governança	Cooperativa amb ús d'eines digitals i estructura formalitzada
Estatus i reptes	Consolidada. Peptes: ampliar generació i incorporar més perfils socials
Aprenentatges	El suport institucional en fases clau pot accelerar comunitats energètiques amb una base cooperativa i tècnica robusta

Aprenentatges clau

La Comunitat Energètica del Guinardó mostra que la combinació de cooperativisme, competència tècnica i suport institucional és un dels motors més potents per consolidar comunitats energètiques en entorns urbans.

El projecte evidencia que la inclusió de llars vulnerables no només és una decisió política, sinó un factor que reforça el sentit de comunitat, legitima la comunitat energètica i genera un impacte social real en el territori.

4.2.4. Comunitat Energètica del Poblenou

La Comunitat Energètica del Poblenou (CEP9) és una experiència rellevant a Barcelona, tant per la seva trajectòria com per la innovació institucional que representa.

És el primer cas a la ciutat en què l'Ajuntament cedeix part de la producció renovable d'un equipament públic a una comunitat energètica veïnal, formalitzant un model publicocomunitari que redefineix el paper de la ciutadania en la gestió de l'energia. Aquest fet ja situaria la comunitat energètica com un cas de referència, però la seva importància és encara més gran si considerem que el projecte neix el 2019 des del teixit educatiu i veïnal del barri, amb un impuls clar de l'Associació Veïnal del Poblenou i de les AFA.

L'origen del projecte és singular: no parteix d'una instal·lació disponible, sinó d'una sol·licitud d'un centre educatiu, l'Institut Quatre Cantons, amb el suport de la seva AFA, d'implementar una instal·lació fotovoltaica a la seva coberta en el marc d'un projecte comunitari d'autoconsum.

Aquest enfocament —l'energia com a projecte pedagògic i comunitari abans de ser un projecte tècnic— és un dels trets més distintius de CEP9. Quan el barri s'implica, amb l'associació veïnal i les AFA com a motors, la iniciativa transcendeix l'àmbit educatiu i esdevé una aposta territorial per democratitzar l'accés a l'energia i reorganitzar les relacions entre veïnat, equipaments i institucions.

La instal·lació fotovoltaica de 58 kWp a Quatre Cantons s'inaugura el 2022 com una prova pilot d'autoconsum compartit i es posa en funcionament el març 2024, en el marc d'una prova pilot de l'Ajuntament.

El 2025 el projecte fa un salt qualitatiu sense precedents: l'Ajuntament decideix cedir 15 kW de la generació a CEP9, destinats exclusivament al veïnat, sense cost econòmic, a canvi que la comunitat assumeixi tasques de dinamització comunitària, educació energètica i retorn social. Aquest model no és una concessió tècnica; és una aposta política que reconeix el rol de les comunitats energètiques com a actors legítims de gestió d'una part de l'energia pública.

La decisió municipal fa de CEP9 un cas pioner de col·laboració publicocomunitària, que articula un nou contracte social per a la transició energètica: l'Ajuntament aporta infraestructura i generació, i la comunitat aporta governança, participació i treball socioeducatiu al territori. És un model que obre la porta a replicar l'ús de cobertes públiques de manera participada, orientada a l'interès general.

Finalment, és important destacar que CEP9 treballa amb una visió d'escalabilitat identificant noves cobertes públiques i privades i explorant fórmules de cogestió amb entitats del barri i amb l'administració. Això situa el projecte com a laboratori viu de polítiques de transició energètica urbana, capaç d'inspirar altres barris i de generar un canvi estructural en com Barcelona pot relacionar-se amb la seva infraestructura energètica.

FITXA COMUNITAT ENERGÈTICA DEL POBLENOU

Nom	Comunitat Energètica del Poblenou – CEP9
Districte	Sant Martí
Origen i paper comunitari	Impuls de l'AV del Poblenou, AFA i Institut Quatre Cantons
Any de creació	2019–2023 (constitució formal)
Forma jurídica	Associació
Membres	30 llars i equipaments del barri
Cronologia clau	2019: inici educatiu; 2022: pilot autoconsum; 2023: constitució; 2025: cessió municipal de 15 kW
Generació FV	58 kWp totals; 15 kW cedits al veïnat per conveni públic–comunitari
Relació amb Ajuntament	Primer conveni de cessió d'energia pública a una comunitat energètica veïnal
Finançament	Instal·lació i procés de dinamització finançats en totalitat per l'Ajuntament en el marc de la prova pilot Encara no hi ha hagut cap participació econòmica dels membres
Governança	Estructura mixta veïnat–equipaments; fort component educatiu i comunitari
Estatus i reptes	En expansió. Reptes: noves cobertes i escalar fins a 1,5 MW
Aprenentatges	CEP9 és el precedent de com es pot compartir l'energia pública amb governança comunitària

Aprenentatges clau

CEP9 ensenya que el futur de la transició energètica urbana passa per models publicocomunitaris que reconeixen les comunitats organitzades com a gestores legítimes d'una part de l'energia pública.

També mostra que la participació ciutadana no és un apèndix del projecte: és el que fa possible la seva sostenibilitat, legitimitat i sentit polític. L'experiència del Poblenou evidencia que quan l'administració confia, cedeix i acompanya i, quan el veïnat es responsabilitza, s'organitza i retorna valor social, l'energia es converteix en un instrument de democràcia local.

4.2.5. Comunitat Energètica del Poble-sec - Energetix

La Comunitat Energètica del Poble Sec, sota el nom d'Energetix, representa un model de comunitat energètica que neix principalment de la densitat associativa del barri i de l'impuls d'entitats socials i cooperatives que hi treballen des de fa anys. El Poble Sec és un territori amb una forta tradició de mobilització veïnal, xarxes de suport mutu i projectes d'ESS, i Energetix sorgeix precisament d'aquest ecosistema. A diferència d'altres comunitats que parteixen d'una infraestructura o d'un lideratge tècnic fort, aquest projecte es construeix des de baix, a partir d'un teixit comunitari molt vital, però amb recursos materials i tècnics més limitats.

Aquesta realitat defineix tant les seves fortaleeses com els seus reptes. D'una banda, Energetix és una comunitat energètica amb una capacitat notable de generar participació, perquè el seu origen s'arrela en entitats com Cooperasec, Raons, Coòpolis o Som la Clau, que aporten capital social i comunitari acumulat. La comunitat energètica es beneficia d'un ecosistema de barri que entén la transició energètica no com un projecte tecnològic, sinó com una oportunitat per reforçar la vida comunitària, lluitar contra les desigualtats i promoure noves formes de governança democràtica.

D'altra banda, la manca d'un impuls tècnic continuat, sumada a l'absència d'una coberta disponible, ha fet que el ritme d'Energetix sigui més lent i que el projecte estigui encara en fase de maduració. Així i tot, la identificació de la coberta del Camp de Futbol de La Satalia com a opció prioritària ha permès que el projecte mantingui una perspectiva de futur clara. El repte no és menor: cal una infraestructura estable, un grup motor ampliat i recursos econòmics que permetin establir el projecte més enllà del voluntariat intermitent.

Energetix ha hagut de sostenir-se dins un ecosistema on la demanda social és alta i els recursos humans són limitats. Això la converteix en un exemple paradigmàtic de comunitat energètica on la potència comunitària existeix, però on el desplegament energètic depèn d'accés a infraestructures i suport institucional continuat.

Finalment, el projecte també posa sobre la taula un aprenentatge crucial: les comunitats energètiques no són totes iguals ni avancen al mateix ritme, i el valor d'Energetix no rau només en kilowatts instal·lats, encara inexistents, sinó en la capacitat de mantenir viu un procés col·lectiu que prepara el terreny per a la transició energètica. El seu potencial de transformació és alt, però necessita condicions materials (cobertes, finançament, suport tècnic) que encara estan en procés de construcció.

FITXA COMUNITAT ENERGÈTICA DEL POBLE SEC

Nom	Energetix – Comunitat Energètica del Poble Sec
Districte	Sants–Montjuïc
Origen i paper comunitari	Impuls d'entitats de barri (Cooperasec, Raons, Som la Clau, Coòpolis, CICrA)
Any de creació	2022
Forma jurídica	Associació
Membres	Grup motor de 5 persones (anteriorment 10)
Cronologia clau	2022: constitució; 2023–25: sensibilització i recerca de cobertes
Generació FV	Cap instal·lació encara; opció prioritària: Camp de Futbol de La Satalia
Relació amb Ajuntament	Suport del Pla de Barris i estudi tècnic de l'AEB
Finançament	Impulsem el que Fas; renúncia a Enfortim per manca de capacitat temporal
Governança	Democràtica però limitada per la intermitència del voluntariat
Estatus i reptes	Projecte en maduració. Reptes: accés a coberta, estabilització grup motor, suport tècnic
Aprenentatges	Les comunitats energètiques nascudes de teixits molt comunitaris requereixen suport continu per evitar l'esgotament del voluntariat

Aprenentatges clau

Energetix evidencia que, en barris amb una forta vida associativa, la transició energètica pot arrelar-se de manera natural en el teixit comunitari, però també que els projectes depenen críticament de l'accés a infraestructures i del suport tècnic estable.

L'experiència mostra que el voluntariat és imprescindible per iniciar comunitats energètiques, però insuficient per consolidar-les. La liçó és clara: sense una articulació institucional que faciliti cobertes i acompanyament, fins i tot les comunitats més motivades poden quedar atrapades en una fase preliminar.

4.2.6. Comunitat Energètica de 9 Barris

La Comunitat Energètica de Nou Barris neix en el marc de la Comunalitat Urbana de Nou Barris, com una aposta explícita per abordar la transició energètica des dels barris populars, incorporant la reducció de desigualtats i l'enfortiment comunitari com a eixos centrals.

El projecte compta des del principi amb la participació activa de l'Associació Veïnal de la Prosperitat i amb l'acompanyament tècnic de Civic Energy (La Mirada Cooperativa), que hi aporta criteri jurídic, model econòmic i una visió clara sobre com estructurar una comunitat energètica viable en un context urbà complex.

L'estiu del 2024 es constitueix formalment l'associació, amb vuit membres fundadors, tots vinculats a l'associació veïnal, i s'inicia un procés de treball que combina sensibilització, identificació d'actors i exploració de possibles cobertes públiques on instal·lar generació fotovoltaica.

Entre les opcions estudiades hi ha CAP, escoles, equipaments comunitaris i la marquesina de Via Júlia, però estan pendents d'una possible licitació de coberta anunciada per l'Agència d'Energia de Barcelona que hauria de permetre la licitació com a mínim d'una coberta per districte.

Tot i que encara no hi ha generació fotovoltaica operativa, el projecte ha aconseguit una cosa clau: situar l'energia en l'agenda política del barri i crear una estructura organitzativa mínima —grup motor, forma jurídica, aliances tècniques— que el prepara per aprofitar oportunitats quan s'obrin finestres de finançament o cessió d'espais.

La combinació de capital comunitari (associació veïnal i Comunalitat) i capital tècnic (Civic Energy) converteix la Comunitat Energètica de Nou Barris en una iniciativa amb potencial de creixement si es resolen els condicionants materials (cobertes i finançament). És un cas que mostra com, en territoris amb vulnerabilitats, el suport estructurat d'una Comunalitat i d'un operador tècnic pot marcar la diferència entre una idea inspiradora i un projecte amb possibilitats reals de desplegament

FITXA COMUNITAT ENERGÈTICA DE NOU BARRIS

Nom	Comunitat Energètica de Nou Barris – La Prosperitat
Districte	Nou Barris
Origen i paper comunitari	Impuls dins la Comunalitat Urbana de Nou Barris, amb rol central de l'AV la Prosperitat

Any de creació	2024 (constitució de l'associació a l'estiu)
Forma jurídica	Associació
Membres	8 membres fundadors (tots AVV) i xarxa de persones interessades
Cronologia clau	2024: constitució associació; 2024–25: sensibilització i exploració de cobertes
Generació FV	Encara no hi ha instal·lació; s'han identificat opcions (CAP, escoles, equipaments, marquesina Via Júlia)
Relació amb Ajuntament	Contactes inicials; a l'espera de concretar cessió o ús de cobertes públiques
Suport tècnic	Acompanyament de Civic Energy / La Mirada Cooperativa a través de la Comunalitat de Nou Barris
Finançament	De moment, suport en forma de recursos tècnics; pendent d'ajuts per a instal·lació
Governança	Basada en l'AV i l'associació constituïda; estructura encara en desenvolupament
Estatus i reptes	Projecte en fase inicial, però amb estructura sòlida. Reptes: accedir a cobertes i recursos d'inversió
Aprenentatges	La combinació d'una AV forta, una Comunalitat i un operador tècnic millora molt les opcions de consolidar una comunitat energètica en barris vulnerables

Aprenentatges clau

La Comunitat Energètica de Nou Barris mostra que, en barris amb desigualtats acumulades, no n'hi ha prou amb l'autoorganització veïnal: cal una aliança estable amb estructures com les Comunalitats i amb equips tècnics com Civic Energy, que aportin eines jurídiques, econòmiques i de planificació. El projecte evidencia que quan aquests tres pilars: associació veïnal, Comunalitat i suport tècnic treballen conjuntament, es crea una base molt més robusta per accedir a recursos públics i negociar l'ús d'infraestructures.

Encara que la comunitat no tingui plaques instal·lades, està construint les condicions necessàries perquè el desplegament energètic sigui possible i socialment just.

4.2.7. Comunitat Energètica Sol del Nord (Lluïsos de Gràcia)

La Comunitat Energètica Sol del Nord, impulsada des dels Lluïsos de Gràcia, és un exemple de com un equipament sociocultural amb fort arrelament pot convertir-se en el motor d'una transició energètica comunitària. El projecte s'inicia el 2023 amb la creació d'una associació ad hoc —ja que els estatuts originals dels Lluïsos no permetien constituir una comunitat energètica— amb l'objectiu de presentar-se al programa Solarcoop. Aquesta fase inicial, marcada per la voluntarietat i la visió de futur d'un petit grup de persones vinculades a l'entitat, permet posar les bases d'un procés més ampli que culmina a finals del 2025 amb la transformació en cooperativa, gràcies al suport econòmic del mateix Solarcoop.

El valor singular de Sol del Nord radica en el seu actiu físic estratègic: els Lluïsos disposen d'un dels terrats més grans i més ben orientats de tot el barri, la qual cosa obre la porta a una instal·lació fotovoltaica d'escala. La comunitat ha planificat una primera fase al sostre del teatre i una segona sobre la futura pista poliesportiva, generant un projecte modular, escalable i amb un potencial de retorn comunitari significatiu. Tot i això, la consolidació del projecte depèn encara de dos factors crítics: la capacitat de mobilitzar un grup motor ampliat i la incorporació de persones sòcies suficients per garantir sostenibilitat econòmica.

Un altre element destacat és el model pedagògic i comunitari que el projecte ha començat a construir. Com en la majoria de comunitats energètiques de Barcelona, la dimensió educativa i comunitària és central a Sol del Nord. En aquest cas, però, aquesta pedagogia s'articula des d'un equipament sociocultural històric del barri —els Lluïsos—, fet que facilita la participació de perfils diversos i integra l'energia dins la vida associativa i cultural del territori. Aquest enfocament contribueix a consolidar una base social àmplia i a reforçar el sentit col·lectiu del projecte.

Tot i ser un projecte encara en construcció, Sol del Nord mostra una cosa important per al conjunt de les comunitats energètiques de Barcelona: els equipaments comunitaris grans —centres cívics, casals, ateneus, societats culturals— poden esdevenir nodes energètics estratègics, especialment quan combinen legitimitat social, espai físic i suport tècnic. El repte, ara, és transformar aquest potencial en una realitat operativa.

FITXA COMUNITAT ENERGÈTICA SOL DEL NORD

Nom de la CE	Sol del Nord (inicialment Comunitat Energètica de Lluïsos de Gràcia)
--------------	--

Districte	Gràcia
Any d'inici	2023 (fase inicial amb 3 persones per sol·licitar Solarcoop)
Forma jurídica	Inicialment, associació ad hoc. Es constituïran com a cooperativa a finals de 2025 gràcies al suport del programa Solarcoop
Infraestructura prevista	Instal·lació de plaques a la coberta del teatre dels Lluïsos (1a fase) i, més endavant, ampliació a la nova pista poliesportiva
Estat del projecte	En fase de constitució de la cooperativa i definició del grup motor ampliat
Necessitats identificades	Captació de persones sòcies usuàries; creació d'un grup motor estable; finançament inicial per a la instal·lació fotovoltaica; confirmació de subvencions
Suport institucional / tècnic	Suport del programa Solarcoop per a la constitució cooperativa; no disposen d'un acompanyament tècnic municipal estructurat

4.2.8. Comunitat Energètica Clot - Camp de l'Arpa

La Comunitat Energètica del Clot–Camp de l'Arpa és un projecte emergent que sorgeix directament de l'associació de veïns, fet que li confereix un grau de legitimitat i arrelament comunitari poc habitual en fases tan inicials.

Des del 2024, el grup impulsor ha mobilitzat persones del barri interessades a explorar un model de transició energètica comunitària, arribant a una trentena de veïns i veïnes que han expressat voluntat de participar-hi. Malgrat aquesta base social prometedora, el projecte ha topat amb una de les principals limitacions estructurals de la ciutat: la dificultat per trobar cobertes disponibles i adequades. La Nau del Parc del Clot, que inicialment semblava una opció viable, ha estat descartada, i l'associació veïnal ha iniciat un procés de treball amb el districte i l'AEB per identificar alternatives.

Tot i estar en una fase embrionària, el projecte destaca per la seva fortalesa organitzativa i per la capacitat del moviment veïnal de sostenir processos de llarg recorregut fins i tot sense infraestructura inicial. El repte immediat és clar: aconseguir un espai físic on materialitzar la comunitat energètica, sense el qual el projecte pot quedar encallat malgrat la motivació i el capital social acumulat.

FITXA COMUNITAT ENERGÈTICA CLOT-CAMP DE L'ARPA

Nom	Comunitat Energètica del Clot–Camp de l'Arpa
Districte	Sant Martí
Origen i paper AV	Impuls directe dins de l'associació de veïns
Any creació	2024
Forma jurídica	Associació (novembre 2025)
Membres	6 impulsors + 30 persones interessades
Cronologia clau	2024: grup motor; 2025: constitució formal
Generació FV	Encara no hi ha instal·lació; Nau del Clot descartada
Relació amb Ajuntament	Districte + AEB treballant en identificació de cobertes
Finançament	No n'hi ha encara
Governança	Estructura inicial basada en AV
Estatus i reptes	Projecte emergent. Repte principal: accés a cobertes
Aprenentatges	El capital veïnal pot activar la comunitat energètica, però la manca d'infraestructura frena l'escalabilitat

Aprenentatges clau

El Clot–Camp de l'Arpa posa de manifest que el moviment veïnal és capaç de generar processos col·lectius sòlids fins i tot sense recursos, però que l'accés a infraestructura pública o privada és un requisit indispensable perquè una comunitat energètica passi de fase exploratòria a projecte real. També revela la necessitat d'un paper més proactiu de l'administració en la identificació i cessió de cobertes a barris densos.

4.2.9. Comunitat Energètica de Sarrià – La Drecera (Sarrià–Sant Gervasi)

La Comunitat Energètica de Sarrià – La Drecera és una iniciativa en fase molt inicial, impulsada des de la Comunalitat de Sarrià – La Drecera amb l'objectiu d'explorar el potencial d'una comunitat energètica al barri. Tot i haver generat interès inicial i executat algunes activitats de sensibilització, el projecte no ha aconseguit encara constituir un grup veïnal compromès que pugui assumir les tasques de dinamització i governança necessàries per avançar. Tampoc disposa de suport tècnic institucionalitzat ni d'una infraestructura potencial identificada, fet que limita el seu desenvolupament.

En aquesta fase, la iniciativa representa sobretot una oportunitat en exploració, pendent que el barri articuli un nucli impulsor capaç de donar-li continuïtat i d'obrir un diàleg formal amb les administracions per identificar cobertes i possibles vies de finançament.

FITXA COMUNITAT ENERGÈTICA DE SARRIÀ

Nom	Comunitat Energètica de Sarrià – La Drecera
Districte	Sarrià–Sant Gervasi
Origen i paper comunitari	Impuls inicial des de la Comunalitat de Sarrià – La Drecera
Any de creació	2024 (fase exploratòria)
Forma jurídica	No definida
Membres	Sense grup veïnal compromès
Cronologia clau	2024–25: sensibilització i exploració inicial
Generació FV	Cap; no hi ha cobertes identificades
Relació amb Ajuntament	Encara no iniciada
Suport tècnic	No institucionalitzat
Finançament	Cap

Governança	No iniciada
Estatus i reptes	Iniciativa embrionària. Repte principal: activar un grup motor i obtenir suport tècnic
Aprenentatges	Una comunitat energètica no pot avançar sense un grup impulsor actiu ni suport tècnic mínim

Aprenentatges clau

El cas de Sarrià – La Drecera mostra que la sensibilització és un primer pas important, però insuficient: les comunitats energètiques només avancen quan existeix un nucli veïnal actiu i un acompanyament tècnic continuat. Sense aquests ingredients, el projecte queda en una fase exploratòria, especialment en barris amb poca infraestructura comunitària disponible.

4.3. Lliçons comunes

De l'anàlisi comparativa de les comunitats energètiques de la ciutat se'n desprenen alguns elements transversals:

- El desajust entre els temps socials i els temps administratius i tècnics: en els dos anys que abasta aquest estudi, l'evolució de les Comunitats Energètiques de Barri ha estat necessàriament lenta. Els processos d'identificació de cobertes, obtenció d'autoritzacions, definició del model jurídic, accés al finançament i construcció d'una base social suficient requereixen temps i són altament variables segons el tipus de suport institucional disponible. Aquest fet explica que, malgrat l'esforç sostingut dels grups motors, la materialització en forma de generació energètica sigui encara limitada.
- Un dels patrons més clars que emergeix és que el suport institucional, ja sigui a través dels districtes, equipaments municipals o programes tècnics de ciutat, és un factor determinant per a la maduració de les comunitats energètiques. Les comunitats que han comptat amb cessió de cobertes, acompanyament tècnic o validació política han avançat de manera més ràpida i amb més estabilitat. En canvi, les que depenen únicament del voluntarisme o de recursos puntuals sovint es troben encallades en fases inicials. Aquesta constatació posa de manifest la necessitat que les comunitats energètiques no depenguin de la capacitat organitzativa desigual dels barris, sinó d'un model municipal de suport continuat i estructurat.
- La importància de la col·laboració amb l'administració: la cessió d'espais, la facilitació de permisos i la compra o redistribució d'energia compartida requereixen un suport municipal actiu i estable.

- El paper clau del lideratge veïnal i cooperatiu: els projectes amb fort arrelament local, capacitat d'organització i cohesió interna tenen més resistència davant les dificultats i més capacitat d'adaptació.
- El valor dels mecanismes de solidaritat interna: fons solidaris, tarifes diferenciades i bonificacions socials permeten garantir l'accés i reduir desigualtats entre les persones i llars participants.
- La necessitat de suport tècnic estable: totes les comunitats energètiques, independentment de la seva maduresa, coincideixen en la importància de comptar amb figures de dinamització, suport jurídic i oficines tècniques de barri o de ciutat.
- La dimensió formativa i cultural: les comunitats energètiques són espais d'aprenentatge col·lectiu, on es genera cultura energètica i es transformen pràctiques i percepcions al voltant del consum, la governança i la sostenibilitat.

5. Marc jurídic per al desplegament de les Comunitats Energètiques de Barri a Barcelona

Aquest capítol, que s'ha elaborat gràcies a la col·laboració i l'expertesa de CICrA Justícia Ambiental, analitza els principals reptes jurídics que afronten actualment les comunitats energètiques a Barcelona, tot destacant el paper dels diversos actors implicats —com l'Ajuntament, els propietaris de plaques fotovoltaïques, les persones usuàries o les entitats promotores— i les seves interrelacions. També s'hi exposen bones pràctiques identificades en altres municipis, tant de Catalunya com de la resta de l'Estat espanyol, amb l'objectiu de visibilitzar i valorar eines jurídiques útils que poden contribuir a configurar un model realment participatiu i transformador de Comunitats Energètiques Locals (CELs) a la ciutat.

Les experiències detectades a Barcelona comparteixen una orientació comuna cap a la construcció de Comunitats Energètiques Locals, enteses com a entitats jurídiques integrades per una agrupació de persones —físiques, associacions, petites i mitjanes empreses, o administracions locals— que, des de l'àmbit de proximitat, s'organitzen voluntàriament i sota l'impuls ciutadà per desenvolupar activitats vinculades a la transició energètica. Aquestes poden incloure la generació i distribució d'energia renovable, així com la promoció d'iniciatives d'estalvi, eficiència i gestió energètica col·lectiva.

Les Comunitats Energètiques Locals es fonamenten en els valors de la sobirania energètica i la democratització de l'energia, amb l'objectiu de generar beneficis tangibles —energètics, socials, ambientals i econòmics (no financers en sentit especulatiu)— per a les persones i comunitats del territori on operen. Aquest enfocament posa l'accent en la justícia energètica i l'apoderament local com a eines per afrontar la crisi climàtica des de l'àmbit comunitari.

En el marc del present projecte, aquest concepte s'ha anomenat com a Comunitats Energètiques de Barri per posar l'accent en la dimensió veïnal, comunitària i d'arrelament territorial. Les Comunitats Energètiques de Barri representen, per tant, una forma específica de Comunitats Energètiques Locals adaptada al context social i urbà de la ciutat. El terme Comunitats Energètiques de Barri s'utilitza, doncs, com a denominació pròpia per referir-se a aquelles iniciatives d'energia comunitària arrelades al teixit veïnal i amb finalitat social, que operen sota els principis de proximitat, governança democràtica i retorn local dels beneficis.

A Barcelona existeixen diversos tipus de Comunitats Energètiques de Barri —tant ja constituïdes com en procés de constitució— que presenten diferències pel que fa a la seva estructura organitzativa, composició, personalitat jurídica, grau de participació ciutadana i nivell d'implicació de l'administració pública local.

Tot i aquesta diversitat, s'observen una sèrie de necessitats comunes amb una dimensió jurídica especialment rellevant:

1. La majoria de les Comunitats Energètiques de Barri han nascut a partir d'un projecte —o una idea inicial— de generació fotovoltaica pròpia. Per això, en

una primera fase, tenen la necessitat d'identificar i accedir a una coberta o teulada on instal·lar les plaques solars que faran possible l'autogeneració d'energia. Paral·lelament, algunes Comunitats Energètiques de Barri també estan explorant fórmules alternatives com la cessió de flux d'energia.

2. La posada en marxa d'aquests projectes requereix un finançament específic orientat a cobrir els costos inicials de la instal·lació fotovoltaica, així com altres actuacions complementàries com les rehabilitacions energètiques dels edificis o accions de sensibilització i dinamització comunitària. Aquest impuls econòmic esdevé clau un cop la Comunitat Energètica de Barri disposa d'una teulada viable.
3. La relació amb l'empresa distribuïdora d'electricitat acostuma a ser un dels principals punts de fricció, ja que implica una sèrie de tràmits administratius que sovint són complexos i lents, generant dificultats per a la connexió a la xarxa o la posada en funcionament de les instal·lacions.

Aquestes necessitats tenen també una clara dimensió territorial i varien segons el districte i el radi d'actuació de cada Comunitat Energètica de Barri. Això fa necessari estudiar acuradament la disponibilitat i idoneïtat de les cobertes (tant públiques com privades) en relació amb el potencial de generació fotovoltaica i el nombre d'habitatges o equipaments que es podrien beneficiar de l'energia generada.

5.1. Context jurídic

Alguns aspectes identificats en el context jurídic actual que aplica a Barcelona (des de l'àmbit europeu fins al local) i que assenyalen la necessària implicació que el sector públic —en el cas que ens ocupa els ens locals— ha de tenir en la promoció de les Comunitats Energètiques de Barri, a través del seu suport i facilitació, són els següents:

5.1.1. Directiva Europea 2018/2001 de foment de l'ús d'energia procedent de fonts renovables

En l'àmbit comunitari, destaca la Directiva 2018/2001, relativa al foment de l'ús d'energia procedent de fonts renovables que incorpora alguns deures que afecten directament els estats membres de la Unió Europea i que els interpel·len a fomentar la implementació i el desplegament de models energètics —com les comunitats energètiques— basats en fonts renovables¹².

5.1.2. Llei estatal 24/2014 del sector elèctric

Pel que fa a les Comunitats d'Energia Renovables i les previsions específiques ja transposades (és a dir, incorporades) a la Llei estatal 24/2013 del sector elèctric (LSE d'ara endavant), s'estableix que:

¹² Aquesta norma ha estat parcialment transposada a l'ordenament jurídic espanyol mitjançant el Reial decret 5/2023 que va incloure, dins la Llei estatal 24/2013 del Sector Elèctric, una sèrie d'obligacions en favor del desplegament de comunitats energètiques. Per accedir a la norma completa vegeu [aquest enllaç](#).

- L'administració pública —també els ens locals— tenen el deure jurídic d'eliminar aquells obstacles reglamentaris i administratius injustificats que impedeixin el desenvolupament de les Comunitats d'Energia Renovables (art. 12 bis.4.a LSE).
- Les Comunitats d'Energia Renovables han d'estar subjectes a procediments justos, proporcionats i transparents, inclosos els procediments de registre i concessió de llicències (art. 12 bis.4.d LSE).
- Les Comunitats d'Energia Renovables no poden rebre un tracte discriminatori pel que fa a les seves activitats, drets i obligacions en la seva condició de clients finals, productors, subministradores, o altres participants en el mercat (art. 12 bis. 4.e LSE)¹³.

5.1.3. Llei catalana 16/2017 del canvi climàtic

En l'àmbit autonòmic, cal recordar també l'establert a la Llei catalana 16/2017, d'1 d'agost del canvi climàtic¹⁴, que estableix que les mesures que s'adoptin en matèria d'energia hauran d'anar encaminades a la transició energètica cap a un model 100% renovable, desnuclearitzat i descarbonitzat “que garanteixi l'energia com a bé comú” (art. 19.1).

La norma també estableix que les mesures adoptades en matèria d'energia han d'anar encaminades i que, com a mínim, “el 30% de l'energia elèctrica renovable sigui distribuïda i participada en la propietat o el finançament per la ciutadania”, petita i mitjanes empreses, administracions locals, operadores, comunitats energètiques ciutadanes i comunitats d'energia renovables (art. 19.1 c) bis).

5.1.4. Context a la ciutat de Barcelona

Declaració d'Emergència Climàtica de Barcelona

En l'àmbit local trobem la *Declaració d'Emergència Climàtica de Barcelona* (2020), que busca reforçar i accelerar les accions del Pla Clima, incrementar la contribució de la ciutat a la reducció d'emissions globals en un 50% de cara a l'any 2030 i ser neutre en carboni l'any 2050¹⁵. Aquesta declaració indica, a més de la importància de fomentar l'autoconsum d'energia, que aquest vagi acompanyat del protagonisme social.

Pel que fa a la implantació d'energia solar l'any 2025, s'estableixen actuacions clau, com per exemple la incorporació de 6 MWp de generació fotovoltaica als edificis municipals (escoles bressol, equipaments culturals, esportius, etc.) i a l'espai públic, així com engegar el procés perquè als grans espais urbans (cobertes industrials, grans terciaris i pèrgoles o estructures en entorns industrials i logístics) s'implantin fins a 25 MWp d'energia fotovoltaica.

¹³ Llei 24/2013, de 26 de desembre, del Sector Elèctric. *Boletín Oficial del Estado*, núm. 310, 27 de desembre de 2013. [Enllaç](#).

¹⁴ Llei 16/2017, d'1 d'agost, del canvi climàtic. *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya*, núm. 7426, 3 d'agost de 2017. [Enllaç](#).

¹⁵ Ajuntament de Barcelona (2020). *Declaració d'Emergència Climàtica de Barcelona*. [Enllaç](#).

En el canvi de model d'energia que la declaració proposa per la ciutat de Barcelona és destacable una de les actuacions clau: “omplir els terrats de Barcelona d'instal·lacions solars i oferir facilitats per implantar-les (reinterpretació de la normativa i alleugeriment de tràmits) i potenciar els incentius econòmics com ara subvencions, bonificacions fiscals (IBI, ICIO, IAE) o altres mecanismes” (Ajuntament de Barcelona, 2020. Pàg. 18).

Si bé aquesta actuació ha estat promoguda principalment a través de la campanya “[Moment Solar Barcelona](#)”, s'identifica, per exemple, que aquesta no ha tingut en compte el potencial que representen les comunitats energètiques constituïdes o en procés de constitució a la ciutat.

Instrucció per a la incorporació de l'objectiu de la generació d'energia renovable en les actuacions municipals

Donant continuïtat a aquests objectius establerts a la *Declaració d'Emergència Climàtica* s'aprova la Instrucció¹⁶ per a la incorporació de l'objectiu de la generació d'energia renovable en les actuacions municipals relacionades amb la redacció de projectes d'obres i d'instruments de planejament urbanístic (2020a)¹⁷. Es tracta d'un document tècnic que, en conjunt amb la posterior Instrucció tècnica per a l'aplicació de criteris ambientals en projectes d'obres (2020b)¹⁸, té per objectiu incrementar la generació local i renovable mitjançant un seguit de prioritats i criteris en les contractacions de projectes d'urbanització, d'edificació, o de planejament urbanístic, entre altres.

La Instrucció (2020a: pàg. 1) manifesta al seu preàmbul que “la transició energètica també implica una democratització de l'energia, ja que les energies renovables poden establir-se de manera descentralitzada i beneficiar al conjunt de la ciutadania”.

Mesura de govern Accelerem la generació d'energia solar fotovoltaica a Barcelona

Finalment, per tal d'entendre les mesures municipals que actualment tenen repercussió en aquelles comunitats energètiques que incorporen l'autoconsum

¹⁶ Aquesta instrucció desenvolupa el Decret d'Alcaldia de 28 d'abril de 2015 sobre contractació pública responsable amb criteris socials i ambientals.

¹⁷ Ajuntament de Barcelona (2020a). *Instrucció per a la incorporació de l'objectiu de la generació d'energia renovable en les actuacions municipals relacionades amb la redacció de projectes d'obres i d'instruments de planejament urbanístic*. [Enllaç](#).

¹⁸ Ajuntament de Barcelona (2020b). *Instrucció tècnica per a l'aplicació de criteris de sostenibilitat en projectes d'obres*. [Enllaç](#). Instrucció derivada del Decret d'Alcaldia sobre contractació Pública sostenible de 24 d'abril de 2017 i revisada el 30 de desembre de 2020.

col·lectiu com un dels seus projectes de generació d'energia renovable¹⁹ és imprescindible atendre a la mesura de govern *Accelerem la generació d'energia solar fotovoltaica a Barcelona* (2024)²⁰. El document fa un repàs de la situació actual en matèria de generació energètica a Barcelona i estableix les línies de treball pel que fa a l'impuls de la generació a la ciutat, tant de gestió pública com de privada. La mesura recorda que la normativa actual obliga a incorporar mecanismes de generació en totes les noves actuacions impulsades al municipi²¹.

La línia d'actuació de l'Ajuntament vol dotar de generació a cobertes i espais existents en dependències municipals, així com la reconversió en generadors de diferents espais i infraestructures urbanes. La mesura preveu un llistat d'equipaments municipals on potencialment instal·lar plaques solars, així com un pressupost i un calendari detallat (Ajuntament de Barcelona, 2024. Pàg. 17-18). D'altra banda, en la gestió de l'energia generada fruit d'aquest impuls municipal es contempla la venda a la xarxa i l'autoconsum. En tot cas, la mesura dona a entendre que es prioritza el consum a favor de l'edifici on estarà ubicada la instal·lació i a favor de les necessitats de l'administració. Un exemple de mesura en aquesta direcció és el Pla Clima Escola que va iniciar la seva implementació el juliol del 2024 a 24 centres de la ciutat de Barcelona. Entre altres mesures, el pla contempla la instal·lació de plaques fotovoltaïques a les cobertes dels centres, que permetran cobrir el subministrament energètic dels equipaments i, en alguns moments, generar excedent d'energia per a la xarxa o per a altres escoles²².

En un segon terme, la ciutadania tindria accés a l'energia generada pagant un preu públic. Així, el govern municipal preveu compartir l'energia generada amb usuàries privades principalment a partir del Servei d'Autoconsum Compartit Municipal²³. L'accés al servei es va fer per primera vegada a través d'una convocatòria de concurrència pública²⁴. Aquesta va estar oberta entre el 25 de novembre i el 23 de desembre del 2024, i segons les seves bases reguladores es preveu la següent distribució de l'energia generada en les instal·lacions públiques "Pèrgola de la Ronda de Dalt" i "Pèrgola Alfons Comín":

- El 30% per a consumidors vulnerables.
- El 65% per als consumidors en general (residencials i terciaris a menys d'un quilòmetre de la instal·lació de generació).

¹⁹ Recordem que l'autoconsum col·lectiu és una possibilitat tècnica que pot presentar diverses modalitats i que és definida al Reial Decret 244/2019, de 5 d'abril, pel qual es regulen les condicions administratives, tècniques i econòmiques de l'autoconsum d'energia elèctrica.

²⁰ Ajuntament de Barcelona (2024). *Accelerem la generació d'energia solar fotovoltaica a Barcelona*. [Enllaç](#).

²¹ El novembre de 2024 es va actualitzar l'anomenat [Pla Clima](#). Tanmateix, aquesta actualització no conté aspectes rellevants sobre comunitats energètiques a considerar més enllà de la Mesura de Govern exposada.

²² Per a més informació sobre aquest servei es pot consultar el següent [enllaç](#).

²³ Per a més informació sobre aquest servei, es pot consultar la següent presentació de l'Agència d'Energia de Barcelona: [enllaç](#). Bases reguladores del servei disponibles en el següent [enllaç](#).

²⁴ Es pot consultar el text de la convocatòria en el següent [enllaç](#).

- El 5% restant per a l'Ajuntament²⁵.

El punt tercer del text de la convocatòria del servei d'autoconsum compartit d'energia municipal està dedicat a les persones destinatàries. En aquest s'hi diu que les instal·lacions de generació que s'inclouran en el servei d'autoconsum abastiran consums municipals, consum d'unitats familiars vulnerables i consum d'usuàries particulars i empreses.

Tot i que el text contempla que la finalitat de l'energia generada és que aquesta sigui compartida amb la ciutadania, el text no fa cap menció a la possibilitat que una comunitat energètica en pugui ser beneficiària. Finalment, cal esmentar que, segons la convocatòria, les consumidoras seleccionades hauran de signar un contracte d'adhesió a l'autoconsum municipal i abonar un preu públic per l'energia.

Referent a la generació en l'àmbit privat, la mesura preveu que l'Ajuntament tingui un paper d'impulsor i facilitador, però que la inversió vingui dels mateixos agents privats.

En aquest sentit, l'estratègia se centra principalment a facilitar diferents instruments que ajudin a fer realitat actuacions de generació mitjançant tres tipus de mesures:

1. Mesures destinades a la gestió: facilitar el procés de legalització, registre i visibilització en la factura elèctrica de l'autoconsum; impulsar el desplegament de comunitats energètiques (documentació de suport per crear comunitats energètiques, facilitar models organitzatius i jurídics, cedir cobertes, participar com un membre més, etc.); o continuar amb la Subcomissió de captadors solars²⁶, a fi de facilitar la implantació d'instal·lacions amb certes singularitats (protecció patrimonial o paisatgística, estructures elevades de suport, etc.).
2. Mesures d'accés a la informació com l'actualització del mapa solar, per permetre una informació de base sobre quanta energia es podria generar en una ubicació concreta, o disposar d'un canal de comunicació via web amb la informació actualitzada referent a la generació energètica local, així com amb informació energètica en general.
3. Dues mesures econòmiques pròpiament enfocades a les comunitats energètiques:
 - a. Potenciar la fiscalitat descarbonitzada pel desenvolupament d'instal·lacions solars.
 - b. Oferir el Mecanisme per a l'Energia Sostenible (MES Barcelona)²⁷ com a eina de finançament publicoprivada per facilitar la inversió.

²⁵ Percentatges disponibles en l'anterior enllaç de les bases de la convocatòria, punt 4 del document.

²⁶ Subcomissió que treballa sobre casos concrets relacionats amb la integració dels captadors solars fotovoltaics. Aquest òrgan està constituït principalment pel departament d'urbanisme i paisatge urbà de l'Ajuntament, amb participació també de l'Agència d'Energia de Barcelona. La seva tasca s'enfoca a la interpretació de normativa d'integració urbanística i paisatgística de les instal·lacions solars.

²⁷ [MES Barcelona](#) és un mecanisme de finançament de l'Ajuntament, juntament amb entitats privades, amb l'objectiu d'accelerar projectes de generació a partir de la instal·lació de plaques. MES Barcelona està enfocat a projectes d'inversió en fotovoltaica i models de negoci amb retorn econòmic per a tercers privats.

Pel que fa a les comunitats en particular, la mesura de govern preveu donar suport a les diferents iniciatives des de diferents vessants, ja sigui cercant espais potencials per a desenvolupar la generació energètica, “cedint cobertes municipals perquè les comunitats energètiques puguin ubicar-hi les instal·lacions de generació, o sent un membre més de la comunitat energètica, facilitant models operatius i difonent-los” (Ajuntament de Barcelona, 2024. Pàg. 28).

En aquest sentit, amb anterioritat a l'aprovació de la mesura, algunes comunitats energètiques van manifestar necessitats semblants a les proposades, però que a la primavera 2025 encara no han estat resoltes, com és el cas de la cerca d'espais potencials per a la generació en el cas de la Comunitat Energètica del Poble Sec²⁸.

Altres comunitats energètiques com la del Guinardó han estat pioneres a ser beneficiàries de la cessió de cobertes municipals, tal com s'explicarà més endavant amb el cas de la recent licitació de Can Girapells.

Finalment, l'únic cas que consta actualment a Barcelona on l'Ajuntament s'ha implicat com un membre més (amb la intenció de facilitar models operatius i difondre'ls) és el de la Comunitat Energètica del Poblenou, però el procés ha estat molt lent i fins al moment actual amb pocs avenços concrets.

Davant la falta de detall de la mesura de govern respecte a les formes de col·laboració per impulsar el desplegament de comunitats energètiques, a continuació s'exposen recomanacions basades en l'anàlisi d'algunes experiències rellevants identificades de col·laboració publicoprivada i comunitària.

5.2. Aspectes jurídics rellevants

A l'apartat anterior s'ha explicat que la mesura de govern de l'Ajuntament de Barcelona vol impulsar principalment l'estratègia d'autoconsum a través del Servei d'autoconsum compartit municipal i que, pel que fa a les mesures dirigides a les comunitats energètiques, hi ha la previsió de la cessió de cobertes i de la participació de l'Ajuntament com un membre més.

Aquestes dues mesures amb relació a les comunitats energètiques fa poc que han començat a desplegar-se arreu de la ciutat. En aquest sentit, és pertinent destacar alguns aspectes que cal tenir en compte en relació amb les necessitats jurídiques de les comunitats energètiques presents a Barcelona.

5.2.1. Cessió de cobertes

Com ja es va introduir a la guia *Comunitats Energètiques a Barcelona: radiografia d'una realitat emergent i reptes jurídics (2023a)*, l'accés a cobertes —siguin públiques o privades— són un dels reptes jurídics destacats que afronten les comunitats energètiques en l'actualitat i, per tant, un dels principals temes d'interès.

²⁸ Veure fitxa *Comunitat Energètica del Poble Sec* on s'indica que malgrat els esforços, la col·laboració amb l'Ajuntament no va ser com esperaven i encara no han pogut accedir a una coberta.

Per exemple, la Comunitat Energètica del Bon Pastor està explorant possibles zones industrials (Sant Adrià i Baró) en un radi de 2 km perquè empreses que operen a polígons posin a disposició de les veïnes cobertes per a les instal·lacions; la Comunitat Energètica del Poble Nou està sondejant edificis de titularitat pública, que a més tenen el benefici de tenir consums complementaris amb els dels edificis d'habitatge; la Comunitat Energètica del Poble Sec ha estat en contacte amb l'Ajuntament, qui ha ofert terrats municipals, però sense arribar a cap resultat concret i amb moltes dificultats (edificis protegits per la normativa de Patrimoni, dificultat per accedir a informació que alhora és dispersa).

La cessió de cobertes municipals per poder instal·lar plaques solars és una preocupació constant i unànime de les comunitats energètiques de Barcelona, entre les quals es troben La Bordeta, Poble Sec, Som Barcelonès, Guinardó i Poblenou. També és un assumpte prioritari que, en alguns casos, ja està avançant en l'àmbit català i en altres comunitats autònomes.

A Barcelona, des de la mirada des de les comunitats energètiques esmentades que també es comparteix al present informe, es té clar que aquest tipus de mesures han de tenir com aliades i beneficiàries principals a la ciutadania i les comunitats organitzades. Per a l'impuls d'una transició energètica que sigui veritablement justa és imprescindible que les empreses vinculades a l'oligopoli no siguin beneficiàries d'aquestes polítiques públiques municipals.

5.2.2. Tipologia del bé

Pel que fa a l'accés a les cobertes ubicades en béns de titularitat pública, les diferents opcions que s'obren es condicionen a la tipologia del bé immoble sobre el qual es vulguin instal·lar les plaques. En aquest sentit, es distingeixen entre béns patrimonials o béns de domini públic (o demaniales). La diferència fonamental entre els dos és el seu destí o aprofitament. Mentre que els béns de domini públic són aquells destinats a l'ús o als serveis públics dels ens locals, els béns patrimonials són els que no són destinats directament a l'ús públic ni a l'exercici de cap servei públic de competència local (Decret legislatiu 2/2003, arts. 201 i 203)²⁹.

Segons la categoria de bé públic de la qual es tracti, la Llei de Patrimoni de les administracions públiques (LPAP) preveu diverses possibilitats de cessió. A continuació se sintetitzen algunes de les més comunes i a través de les quals es podria posar a disposició de les comunitats energètiques cobertes, terrats, pèrgoles, o fins i tot plaques que siguin de la seva propietat.

²⁹ Decret legislatiu 2/2003, de 28 d'abril, pel qual s'aprova el Text Refós de la Llei municipal i de règim local de Catalunya (TRLMRLC). (2003). *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya*, núm. 3899 [Enllaç](#).
Generalitat de Catalunya (1987). Reglament del patrimoni dels ens locals de Catalunya. Art. 2-5. [Enllaç](#).

Béns de titularitat pública	
<u>Béns de domini públic (demanials)</u>	<u>Béns patrimonials</u>
El destí principal del bé per defecte és l'ús i la prestació de serveis públics dels ens locals.	No estan destinats per defecte directament a l'ús públic ni a l'exercici de cap servei públic de competència local.
Art. 201 TRLMRLC.	Art. 203 TRLMRLC.
Algunes vies de concessió:	Algunes vies de cessió:
Contracte de concessió administrativa. Durada màxima de 75 anys.	Contracte de cessió d'ús. La durada podrà excedir dels quatre anys i arribar a fins als 30 anys.
Article 93.3 de la LPAP.	Article 111 de la LPAP.
Atorgament directe: cal complir condicions relatives a l'interès públic del servei o de l'entitat concessionària que, a més, haurà de ser sense afany de lucre.	Adjudicació directa: cal justificar adequadament atenent circumstàncies establertes legalment i a la peculiaritat del bé en qüestió que es vulgui cedir.
Article 137.4 de la LPAP.	Article 107.1 de la LPAP.

Quadre 1: Béns de titularitat pública. Elaboració pròpia.

Atenint-nos al cas dels béns demanials, existeixen algunes particularitats que diferencien les cessions de cobertes a través de contractes de concessions (licitacions) i les adjudicacions directes quan l'ens local no formi part de la comunitat energètica³⁰:

Primer, les vies impulsades mitjançant un contracte de concessió: l'ajuntament obre un procés de pública concurrència i adjudica el dret d'ús al concessionari que millor s'adapti en les condicions establertes per cada cas. La normativa bàsica estableix que la regla general en el cas de les concessions demanials sigui la convocatòria d'un

³⁰ És necessari fer aquest apunt, ja que, en cas que l'ens local sigui membre de la comunitat energètica, s'obririen altres vies on, per exemple, l'ens local pugui aportar a la comunitat energètica el dret d'ús sobre béns municipals, siguin demanials o patrimonials.

concurs públic (Llei 33/2003, art. 93.1)³¹. En el context de Barcelona, cal destacar el plec de clàusules de la licitació de coberta municipal que va obtenir la cooperativa Rocaguinarda del Guinardó l'any 2024 per posar-hi plaques solars i poder impulsar la seva Comunitat Energètica³². Aquest és l'exemple paradigmàtic d'aquesta via a la ciutat de Barcelona. La coberta s'ubica sobre un bé demanial que l'Ajuntament ha optat per licitar en pública concurrència el seu ús privatiu per posar-lo a disposició d'una comunitat energètica perquè hi posi les seves plaques. En aquest impuls ha estat destacable el paper de l'Agència de l'Energia de Barcelona (AEB).

5.2.3. Possibilitat de cessió amb atorgament directe

Segon, la llei també preveu excepcionalment l'atorgament directe de drets d'ús sobre les cobertes de béns demanials (Llei 33/2003, art. 137.4) —és a dir, sense haver de passar prèviament per un concurs públic— quan concorrin circumstàncies degudament justificades. En aquest sentit, l'article 137.4 b) de la LPAP ofereix una primera opció que habilita una possibilitat de cessió gratuïta, però que només està disponible per a associacions sense ànim de lucre declarades d'utilitat pública, opció no disponible per a cooperatives³³. [L'Oficina Social de Comunidades Energéticas \(OSCE\)](#), amb seu a Granada, ha elaborat un model de conveni i plec de clàusules basat en aquesta opció per la cessió de cobertes a comunitats energètiques³⁴.

Més enllà d'aquesta opció, la lletra c) del mateix article obre la porta de la cessió directa per a casos que no es doni aquesta declaració d'utilitat pública de l'entitat. Aquesta via consisteix a argumentar que l'immoble a adjudicar sigui necessari per a la realització d'un interès general³⁵.

En el cas de les comunitats energètiques entenem que l'art. 137.4 c) de la LPAP podria donar cobertura a un atorgament directe, perquè les comunitats energètiques, siguin associacions o cooperatives, mitjançant l'activitat d'autoconsum compartit i a través de les instal·lacions fotovoltaïques, conformen una activitat d'autogeneració d'energia renovable que, per la seva naturalesa i funcionament, donen compliment a la realització d'una finalitat d'interès general i de servei públic per a la població que integra el seu radi d'acció.

³¹ Llei 33/2003, de 3 de novembre, del Patrimoni de les Administracions Públiques. (2003). *Butlletí Oficial de l'Estat*, núm. 264. [Enllaç](#).

³² Es tracta del Plec de clàusules administratives reguladores de la concessió d'ús privatiu del domini públic per a la construcció, explotació i manteniment d'una instal·lació de generació energètica fotovoltaica d'autoconsum renovables a la coberta de l'edifici situat al carrer Teodor Llorente núm. 10, al barri del Guinardó, que és la seu del Casal de Joves Can Girapells.

³³ Això és un tràmit que hauria d'iniciar l'associació en concret i subjecte a una sèrie de requisits. Per a més informació, es pot consultar la publicació de Xarxanet al respecte en el següent [enllaç](#).

³⁴ Es pot consultar el model de plec de clàusules en el següent [enllaç](#).

³⁵ Per a més informació sobre aquesta possibilitat es pot consultar l'estudi SAMSO (2025). *Ajuntaments i comunitats energètiques: Articulació jurídica de diferents alternatives de participació*. Fundació Municipalista d'Impuls Territorial (ACM). Pàg. 6 i 88. [Enllaç](#).

Un exemple d'actuació emprant aquesta via és la concessió demanial per via d'adjudicació directa de les cobertes de set centres educatius que el Govern de Canàries va atorgar a la Comunitat Energètica Energía Bonita³⁶.

A Catalunya ja trobem experiències que han posat en pràctica aquesta opció i a través del Consell Comarcal d'Osona i en particular a l'Ajuntament de Balenyà, el qual va aprovar l'any 2023 l'adjudicació directa a la Comunitat Energètica Balenyà Sostenible de la concessió demanial de l'ús privatiu de les cobertes d'alguns edificis municipals: escoles bressol, pavelló municipal i un institut³⁷. Les adjudicacions directes esmentades s'han hagut d'aprovar pel ple de l'Ajuntament.

En aquest sentit, la *Guia de suport a la cessió d'instal·lació solar o bé les teulades de propietat municipal a la comunitat local d'energia (associació o cooperativa) de la Diputació de Girona* també explora aquesta opció. Segons la guia, “aquest interès general, previst a l'apartat c, cap a un model de transició energètica, es justifica per la utilització de la tecnologia solar fotovoltaica, que permet aprofitar un recurs renovable, amb una inversió moderada dels principals components, i amb uns costos d'operació i manteniment sostenibles en el temps, que possibiliten una implantació progressiva i escalable en l'àmbit local. Precisament, les comunitats energètiques locals promouen un nou enfocament en la generació i el consum d'energia que permet clarament justificar l'interès general de la concessió” (Diputació de Girona, 2024. Pàg. 12) ³⁸.

Una última opció per a béns demanials prevista en el mateix precepte és la que es recolza en la necessitat de donar compliment a una funció de servei públic. Així tot, aquest pas presenta més complexitats, ja que caldria que la finalitat del contracte amb la comunitat energètica fos la prestació d'un servei públic.

Per altra banda, atenint-nos als béns patrimonials, la cessió de cobertes mitjançant atorgament directe està habilitada, tant per a cooperatives com associacions sense ànim de lucre, pels articles 211 i 212 del TRLMRLC. La condició per aquesta via és destinar el bé a fins d'utilitat pública o d'interès social, seguint la mateixa línia argumental exposada.

Per últim, cal recordar que, sigui per via de concurs o concessió directa, l'ajuntament pot fer la cessió de manera gratuïta d'acord amb l'article 107 de la LPAP. En aquest cas, caldrà justificar que es fa en benefici de la població de l'ens local, i que la finalitat de la cessió no pot aconseguir-se mantenint l'ens local el domini dels béns (SAMSO, 2025. Pàg. 12). Arguments a favor de la participació ciutadana, la sobirania energètica, transició energètica i funció social de les comunitats energètiques com a agents

³⁶ Per a més informació es pot consultar el següent [enllaç](#). Es pot consultar també el document d'una de les cessions demanials amb adjudicació directa en qüestió al següent [enllaç](#).

³⁷ Per accedir al document d'aprovació, vegeu [aquest enllaç](#). També disponible el model del Plec de clàusules tecnicoadministratives particulars que van regir l'adjudicació directa disponible en [aquest enllaç](#).

³⁸ Diputació de Girona (2024). *Guia de suport a la cessió d'instal·lació solar o bé les teulades de propietat municipal a la comunitat local d'energia (associació o cooperativa)*. [Enllaç](#).

dinamitzadors de base i de suport bàsic en l'accés a l'energia de la ciutadania poden justificar una cessió gratuïta.

5.2.4. Afectacions urbanístiques i patrimonials

Aterrant a Barcelona i també en alguns casos als districtes de la ciutat, s'identifiquen algunes de les "regles de joc", és a dir, afectacions urbanístiques i patrimonials que podrien afectar el desenvolupament de les comunitats energètiques a la ciutat, ja sigui a l'hora de cercar cobertes públiques o instal·lar les plaques.

Pel que fa a la realitat normativa urbanística i patrimonial de Barcelona i que pot afectar el desplegament de Comunitats Energètiques de Barri, trobem tant normativa general com sectorial per districtes. En una primera aproximació, destaquen les normes que tenen implicacions a l'hora d'instal·lar estructures de plaques solars en cobertes d'edificis i que sovint són assenyalades per diferents comunitats energètiques (per exemple: La Bordeta, del barri Sants-Montjuïc, i Som Barcelonès, d'àmbit comarcal).

En primer lloc, és cert que l'Ordenança dels usos del paisatge urbà de la ciutat de Barcelona³⁹ (art. 46) estableix la previsió de captadors d'energia solar, individuals o col·lectius, en els projectes de construcció d'edificis de nova planta i de rehabilitació integral. No obstant això, la mateixa norma considera les plaques solars són "elements tècnics d'instal·lació" (art. 63)⁴⁰, juntament amb altres equipaments com aires condicionats, antenes o alarmes, sense fer-ne distinció. Aquest redactat implica que es consideri que les plaques solars, en tant que "elements tècnics d'instal·lació" són potencialment contaminadors del paisatge urbà (art. 8)⁴¹. Així, l'Ordenança limita els llocs on es poden instal·lar les plaques (art. 63)⁴² i estableix condicions restrictives als usos i la col·locació d'aquests elements tècnics per tal de no malmetre elements singulars dels edificis protegits, però també per raó d'estètica (art. 76).

En segon lloc, caldria tenir en compte les limitacions establertes a la normativa de protecció patrimonial que s'estableixen en l'Ordenança sobre protecció del patrimoni arquitectònic, històric i artístic de Barcelona⁴³. Segons aquesta, a la ciutat es preveuen fins a quatre nivells de protecció del patrimoni arquitectònic. Cadascun d'aquests

³⁹ Ajuntament de Barcelona (1999). *Ordenança dels usos del paisatge urbà de la ciutat de Barcelona*.

⁴⁰ S'entén per elements tècnics d'instal·lació els aires condicionats, les antenes, alarmes, plaques solars i altres aparells similars, així com els seus conductes i elements auxiliars.

⁴¹ El terme captadors solars fa referència la instal·lació solar per captar energia tèrmica. Mentre que el terme plaques solars es refereix a la instal·lació fotovoltaica per a energia elèctrica. L'Ordenança dels Usos del Paisatge Urbà fa referència tant a captadors com plaques. Així i tot, en el present informe sobretot es parlarà de plaques solars, per ser la instal·lació més recurrent en les comunitats energètiques consultades.

⁴² Ara bé, això no vol dir que no es pugui fer, sinó que caldrà vehicular aquelles modificacions en edificis catalogats (A, B, C) a través de la figura del Pla Especial Integral Urbanístic que requereix l'aprovació per majoria simple dels grups municipals. Per a saber més sobre aquestes figures es pot consultar l'article 8 de [l'Ordenança reguladora dels procediments d'intervenció municipal en les obres](#), així com els articles 187 i 188 del [Decret legislatiu 1/2010, de 3 d'agost, pel qual s'aprova el Text refós de la Llei d'urbanisme \(TRLU\)](#).

⁴³ Ajuntament de Barcelona (1979). *Ordenança sobre protecció del patrimoni arquitectònic, històric i artístic de la ciutat de Barcelona*.

nivells afectaran de diferent manera als tràmits per a poder instal·lar estructures de plaques solars en cobertes d'edificis protegits.

Atenint-nos a converses amb algunes comunitats energètiques a Barcelona, aquestes figures de protecció, a la pràctica, són impediments a l'hora de trobar cobertes en edificis de titularitat pública o privada per a instal·lar les seves plaques solars. Aquestes afectacions poden anar des d'una prohibició expressa d'instal·lar qualsevol estructura, fins a limitacions estètiques, o canvis en el règim de control administratiu al qual està subjecte la instal·lació —comunicació prèvia i llicència administrativa—.

NIVELL	CATEGORIA	ÒRGAN	IMPLICACIONS
NIVELL A (categoria de protecció superior)	Bé cultural d'interès nacional	Competència absoluta de la Generalitat.	Per a les tres primeres categories és obligat el manteniment, no és possible l'enderroc. Mentre que al nivell D es permet l'enderroc després de presentar i aprova un estudi historicoarquitectònic.
NIVELL B	Bé cultural d'interès local	Decidits per l'Ajuntament i ratificats per la Generalitat.	
NIVELL C	Bé d'interès urbanístic	Competència absoluta de l'Ajuntament.	
NIVELL D	Bé d'interès documental	Competència absoluta de l'Ajuntament.	

Quadre 2: Competències i protecció de patrimoni segons el nivell. Elaboració pròpia amb dades de Castells (2018)⁴⁴.

A més, aquesta ordenança conté elements clau per entendre les limitacions relatives a la instal·lació de plaques en cobertes protegides, tant públiques com privades. La norma recull el règim jurídic al qual estan subjectes els conjunts i perímetres urbans protegits: s'estableix una classificació en cinc tipus segons el seu grau de protecció. Els Tipus I, II, i III són els que presenten nivells de protecció més restrictius amb prescripcions similars als nivells A i B vistos per als edificis individuals⁴⁵. El tipus IV és el que presenta més opcions de cara a la possibilitat d'instal·lació de plaques solars, ja que només tindran com a limitació l'obligació de conservar o mantenir, fins i tot en les noves edificacions, l'ambient estètic del sector, de manera que harmonitzin i no desentonin del conjunt on estiguin situats. Al seu torn, el tipus V està reservat a tall de

⁴⁴ Castells, E. (2018). *Com protegeix Barcelona el seu patrimoni arquitectònic?* Revista Riosta Barcelona, (1). [Enllaç](#).

⁴⁵ Mentre els "Tipus" són figures de protecció que afecten perímetres, els "Nivells" afecten sobretot edificis individuals. Per a més informació es pot consultar l'article 3 de l'Ordenança sobre protecció del patrimoni arquitectònic, històric i artístic de Barcelona (Ajuntament de Barcelona, 1979), on, a més, es detallen les característiques de cada tipus de perímetre.

“calaix de sastre” per tal d'incloure perímetres subjectes a normativa especial de protecció que específicament s'aprovi per a ells.

Per tant, davant un perímetre classificat sota aquest tipus s'haurà d'atendre a la normativa específica que afecti la protecció patrimonial, més enllà de la genèrica⁴⁶.

Finalment, l'ordenança també conté referències expresses al conjunt especial de l'Eixample (art. 20 i 21), al qual se li atorga en la seva totalitat protecció de nivell C i per la qual es preveuen premisses arquitectòniques específiques.

A tall de recapitulació, quan es contempli la instal·lació de plaques solars en algun immoble serà summament important prendre en consideració si està subjecte a algun règim de protecció com els que s'acaben de veure.

Això és perquè aquells immobles subjectes als nivells A, B i C, o inclosos en perímetres de tipus I, II i III, per poder instal·lar plaques solars requeriran l'aprovació de l'òrgan de Patrimoni Arquitectònic i Artístic de l'Ajuntament⁴⁷.

En contrast, els edificis inclosos dins de perímetres tipus IV o de nivell D són equiparables a qualsevol altre edifici sense protecció, i estaran subjectes a les normes generals de l'Ordenança dels usos del paisatge urbà de la ciutat de Barcelona. Amb la qual cosa, la tramitació dels permisos corresponents requerirà menys esforços⁴⁸.

Finalment, és oportú esmentar també l'Ordenança Municipal de Medi Ambient, ja que aquesta norma conté algunes previsions per a la instal·lació obligatòria de plaques solars en edificis de nova planta, tant de titularitat pública com privada, en rehabilitacions d'edificis existents, o en canvis d'usos en edificis existents.

Aquestes obligacions s'apliquen als edificis destinats a una sèrie d'usos, com aparcaments, centres comercials, centres esportius, oficines, etc. Tanmateix, s'exclou l'habitatge (art. 82-4). Així, l'article 82-5 condiciona l'atorgament de les llicències, autoritzacions i permisos sobre les edificacions afectades a l'acreditació del compliment de les obligacions relatives a la instal·lació de plaques.

⁴⁶ Per normativa genèrica es fa referència a ordenances i normes que estableixen proteccions generals i comunes, com l'Ordenança municipal dels usos del paisatge urbà de la ciutat de Barcelona, o el text refós de la Llei d'Urbanisme Catalana.

⁴⁷ Aquest òrgan podrà condicionar l'aprovació de la llicència d'obres a canvis tècnics per integrar les plaques solars en l'arquitectura de l'edifici. Ara bé, l'òrgan municipal molt possiblement requerirà que es presenti una llicència urbanística, és a dir un Pla Especial Integral (PEI), per a tots aquells edificis catalogats amb una protecció nivell A o B, o ubicats en entorns o conjunts protegits Tipus I o II (a causa de la seva singularitat històrica-cultural). Cal tenir en compte que un PEI requereix l'aprovació per majoria simple dels grups municipals i no exigeix de presentar després la corresponent llicència d'obra per executar la instal·lació fotovoltaica.

⁴⁸ Per resoldre els detalls tècnics, l'Ordenança de patrimoni especifica el procés a seguir per sol·licitar la llicència municipal corresponent en els articles 24 i següents de l'Ordenança dels usos del paisatge urbà de la ciutat de Barcelona

5.2.5. Altres aspectes normatius d'interès pel desplegament de les comunitats energètiques

A banda de tenir en compte aquelles normes més específiques que tenen implicacions jurídiques a l'hora d'instal·lar estructures de plaques solars en cobertes d'edificis públics o privats, a continuació també s'esmenten altres aspectes que poden ser d'interès per conciliar les afectacions identificades en la normativa local amb la voluntat de desplegament de Comunitats Energètiques de Barri i les seves instal·lacions. Les dues recomanacions que es recullen en el present apartat són aplicables als edificis no classificats en normativa de protecció patrimonial, però també aquells amb un nivell D de protecció⁴⁹.

Al llarg de les diverses trobades que s'han dut a terme a Barcelona, on les comunitats energètiques han compartit les seves inquietuds i necessitats, el compliment de la normativa urbanística ha estat un tema recurrent. Sovint aquesta normativa es troba dispersa, conté elements força tècnics i pot resultar confusa, fet que dificulta la lectura per part de les comunitats energètiques.

Un dels àmbits on aquestes dificultats tenen més incidència és en la instal·lació i disseny de les estructures les plaques solars. Per aquest motiu, la Instrucció relativa a la interpretació de la normativa sobre l'ús i integració d'elements de suport per a la instal·lació de plaques solars sobre terrats i cobertes a Barcelona⁵⁰, tot i no tenir rang normatiu, pot ser d'ajuda.

Aquest document, aprovat el gener de 2023 per l'Ajuntament de Barcelona, estableix els criteris i condicionants detallats (requisits de col·locació, paisatgístics i criteris de volum dels elements de suport, entre altres, per tramitar els permisos d'instal·lació de plaques solars fotovoltaïques i els seus elements de suport sobre terrats i cobertes de la ciutat sense protecció urbanística o de nivell D.

Aquesta instrucció és compatible amb l'establert a l'apartat primer de l'article 9 bis del Text Refós de la Llei Catalana d'Urbanisme⁵¹ el qual preveu els casos on no farà falta la modificació del planejament urbanístic per instal·lar panells solars. És a dir, que amb la presentació d'un permís d'obra menor ja es podrien iniciar els tràmits per fer les instal·lacions.

⁴⁹ En cas d'edificis amb nivells de protecció superiors, caldrà l'aprovació de l'òrgan de Patrimoni Arquitectònic i Artístic de l'Ajuntament, o inclús un Pla Especial Integral, per a dur a terme les instal·lacions.

⁵⁰ Ajuntament de Barcelona (2023). *Instrucció relativa a la interpretació de la normativa sobre l'ús i integració d'elements de suport per a la instal·lació de plaques solars sobre terrats i cobertes a Barcelona*. [Enllaç](#).

⁵¹ Decret legislatiu 1/2010, de 3 d'agost, pel qual s'aprova el Text refós de la Llei d'urbanisme. (2010). *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya*, núm. 5686. Art. 9bis. [Enllaç](#). El Decret llei també afegeix l'article 1 bis amb la finalitat de facilitar l'impuls de les instal·lacions d'emmagatzematge a zones destinades per a usos industrials, logístics o d'activitat econòmica.

Aquest article estableix que no serà necessari modificar el planejament urbanístic quan es vulgui implantar instal·lacions d'aprofitament d'energia solar (mitjançant captadors solars tèrmics o panells fotovoltaics) sobre cobertes d'edificacions i altres construccions auxiliars d'aquestes (incloses les pèrgoles dels aparcaments dels vehicles)⁵² i en casos específics de parcel·les en sòl urbà no ocupades per edificacions. En aquests casos, es preveu que aquests actes estiguin subjectes a comunicació prèvia, sense llicència d'obra major ni pla urbanístic específic (art. 187 bis, lletra h)⁵³.

5.3. Altres: relació amb la distribuïdora i recursos econòmics

5.3.1. Relació amb la distribuïdora

Després que la comunitat energètica hagi fet els tràmits de connexió a la xarxa⁵⁴, en termes generals el contacte amb la distribuïdora per aquelles instal·lacions superiors a 15 kW/h amb excedents, indistintament de si estan acollides a compensació o no, seguirà les següents etapes:

1. Comença amb la subscripció del contracte d'accés amb el distribuïdor o contracte d'accés per tercers a la xarxa (ATR, per les seves sigles en castellà)⁵⁵. Aquest contracte es pot formalitzar directament amb l'empresa distribuïdora o a través de l'empresa comercialitzadora.
2. Per poder subscriure l'ATR, la distribuïdora necessita les dades que consten al Certificat d'Instal·lació Elèctrica (CIE)⁵⁶ (IDAE, 2024. Pàg. 54) que la comunitat

⁵² Sempre que les instal·lacions no superin el metre d'alçada des de la coberta plana o, en cas de coberta inclinada, quan els captadors o els panells s'ubiquin adossats en paral·lel.

⁵³ Tot i això, aquesta habilitació no invalida a l'Ajuntament per presentar un planejament derivat que reguli alguns paràmetres d'ordenació d'instal·lacions fotovoltaïques, de manera anàloga als plans de millora urbana per instal·lar ascensors en edificis del Besòs i Nou Barris que ultrapassin el límit de les zones privades i col·loquen l'ascensor a sobre de l'espai públic adjacent a l'edifici d'habitatges.

⁵⁴ Tràmits regulats als articles 10 a 17, 21 i 22 del Reial decret 1183/2020, de 29 de desembre, d'accés i connexió a les xarxes de transport i distribució elèctrica, disponible a l'annex. Aquest procés també el trobareu detallat a les pàgines 29 a 48 de d'IDAE (2024). *Guía Profesional de Tramitación del Autoconsumo*. [Enllaç](#).

⁵⁵ Els drets i obligacions dels consumidors amb relació al subministrament elèctric estan regulats a l'article 44 de la Llei 24/2013 del Sector elèctric. Tot i que la normativa no estipula expressament un termini específic per a la formalització d'aquest contracte, aquest article estableix que al contingut del contracte s'haurà d'especificar el termini en el qual es farà efectiva la connexió inicial. El procediment està regulat al ja esmentat Reial decret 1183/2020, de 29 de desembre, d'accés i connexió a les xarxes de transport i distribució d'energia elèctrica.

⁵⁶ El Certificat d'Instal·lació Elèctrica l'elabora l'empresa instal·ladora i ella mateixa el fa arribar a l'administració autonòmica corresponent.

autònoma⁵⁷ li haurà fet arribar en un termini màxim de 10 dies d'ençà que el tingui disponible⁵⁸.

3. Al seu torn, un cop rebí el CIE, la distribuïdora disposa d'un termini de 5 dies per adaptar l'ATR d'acord amb la modalitat d'autoconsum escollida per la comunitat energètica i els seus repartiments energètics⁵⁹.
4. Després de la modificació corresponent de l'ATR, la distribuïdora disposa d'un termini màxim de 2 mesos per verificar la documentació i, en cas que sigui correcte, donar d'alta l'autoconsum col·lectiu quan aquest sigui amb excedents i la instal·lació associada sigui de fins a 100 kW⁶⁰.

És en el tràmit de verificació on les comunitats energètiques consultades estan trobant importants traves i inconvenients per part de les empreses distribuïdores. El juliol de 2023 la Generalitat ja va obrir un expedient sancionador la distribuïdora EDistribución, del grup Endesa, precisament per no complir amb la normativa de connexió dels autoconsums, dificultant de manera injustificada la posada en marxa de la instal·lació i excedint-se en els terminis dels tràmits exposats (On Economia, 2023)⁶¹. El juliol de 2024 ha estat la Comissió Nacional dels Mercats i la Competència (CNMC) qui ha obert un expedient sancionador també contra Endesa per qüestions relacionades amb impediments per part de les seves distribuïdores a l'hora de connectar autoconsums a la xarxa (CNMC, 2024)⁶².

A part, d'aquests tràmits amb l'empresa distribuïdora, un cop adaptat l'ATR, és necessari modificar el contracte de subministrament per fer-hi constar la modalitat d'autoconsum escollida. Aquest tràmit es realitza entre la comercialitzadora i les comunitats energètiques, les quals només hauran d'aportar el CIE i els repartiments energètics acordats en un fitxer *.txt (IDAE, 2024. Pàg. 54)⁶³.

⁵⁷ Article 8 del Reial decret 244/2019, de 5 d'abril, pel qual es regulen les condicions administratives, tècniques i econòmiques de l'autoconsum d'energia elèctrica: A Catalunya, els organismes responsables dels tràmits són el Servei d'autorització d'instal·lacions elèctriques per a la tramitació de les instal·lacions d'autoconsum, el Servei de Seguretat d'instal·lacions per a la tramitació de les instal·lacions elèctriques i de baixa tensió i alta tensió, i els Serveis territorials del Departament d'Empresa i Coneixement de la Generalitat de Catalunya (IDAE, 2024. Pàg. 86).

⁵⁸ Per a més informació es pot consultar el punt 10 de la pàgina 29 d'IDAE (2024).

⁵⁹ *Ibidem*. Aquest termini es troba estipulat a l'article 9.3 del Reial decret 244/2019, de 5 d'abril, pel qual es regulen les condicions administratives, tècniques i econòmiques de l'autoconsum d'energia elèctrica. Disponible al següent [enllaç](#).

⁶⁰ Article 16 bis del Reial decret 244/2019, de 5 d'abril, pel qual es regulen les condicions administratives, tècniques i econòmiques de l'autoconsum d'energia elèctrica. Aquest article va ser modificat per preveure aquest termini de dos mesos per l'article 31 del Reial decret llei 14/2022, d'1 d'agost, de mesures de sostenibilitat econòmica en l'àmbit del transport, en matèria de beques i ajudes a l'estudi, així com de mesures d'estalvi, eficiència energètica i de reducció de la dependència energètica del gas natural.

⁶¹ On Economia (2023). *El Govern obre un expedient sancionador a Endesa per dificultar l'autoconsum d'energia*. [Enllaç](#).

⁶² CNMC (2024). *La CNMC inicia un expediente sancionador contra varias empresas del Grupo Endesa por posibles prácticas anticompetitivas*. [Enllaç](#).

⁶³ Per a complementar la informació sobre tràmits a realitzar amb la distribuïdora es pot consultar l'Informe del projecte de la Comunitat Energètica del Bon Pastor: *TEPAC: Terrats patrimoni comunitari per a la construcció de comunitats energètiques* (pàgina 19 i ss.). [Enllaç](#).

Malgrat la claredat dels terminis, varies de les comunitats energètiques consultades relaten dificultats, traves i exigències innecessàries a l'hora de fer els tràmits amb la distribuïdora. És el cas de la Comunitat Energètica del Poble Nou, que, tot i comptar amb un fort impuls per part de l'Ajuntament de Barcelona, van iniciar els tràmits amb una distribuïdora d'Endesa el desembre de 2021 i fins a mitjans de 2024 no han pogut fer efectiva la connexió. En una situació similar es trobava la Comunitat Energètica del Bon Pastor: en el seu cas Endesa els va aprovar la instal·lació el febrer de 2024 i el març de 2025 van començar a donar d'alta les primeres usuàries.

5.3.2. Recursos econòmics

Per a poder tirar endavant una comunitat energètica calen inversions i recursos econòmics destinats a la promoció del projecte.

Per exemple, en el cas de la Comunitat Energètica del Bon Pastor el rol de l'Ajuntament i de l'Institut Municipal d'Habitatge i Rehabilitació de Barcelona (IMHAB) ha destacat per l'impuls de projectes a les teulades dels edificis. En el cas de la Comunitat Energètica La Bordeta, la comunitat energètica es troba en una fase intensa de captació de sòcies, de solucionar alguns reptes administratius i de consolidar el seu pla econòmic.

Per a més informació, a l'informe *La diversitat a les comunitats energètiques a Barcelona: diagnosi i reptes* (CICrA, 2024) es poden consultar algunes subvencions públiques que han tingut un pes rellevant en l'evolució de l'estructura de les comunitats energètiques a Barcelona.

5.4. Bones pràctiques identificades a Catalunya i Estat espanyol

La selecció de bones pràctiques arreu busca nodrir-se i inspirar-se en les experteses acumulades per les experiències que s'han dut a terme prèviament en l'impuls de comunitats energètiques per part de la ciutadania.

En aquest sentit, posar en relleu les solucions que s'han donat en altres ubicacions a problemes compartits ens permet idear maneres noves i més imaginatives d'impulsar noves comunitats energètiques.

Hi ha moltes experiències de col·laboració entre administracions locals i comunitats energètiques que es podrien mimetitzar o provar d'adaptar a les realitats dels barris de Barcelona i a les seves veïnes.

Els elements que s'han tingut en compte per seleccionar les bones pràctiques destacades són:

1. El vehicle jurídic, centrat en la figura de les cooperatives sense afany de lucre i en associacions.
2. La tipologia de generació, centrada en solar fotovoltaica sobre cobertes d'edificis de propietat pública.

3. El grau d'implicació ciutadana i les vies en què aquesta és present en relació amb l'ens local.

En aquesta selecció també s'ha tingut en compte el rol del sector públic (principalment a través d'ajuntaments i consells comarcals), les tipologies de col·laboracions i relacions contractuals⁶⁴ i aquells altres actors que intervenen en aquestes col·laboracions (empreses, propietàries de plaques, usuàries).

En total, sense incloure les comunitats energètiques existents a Barcelona, s'han identificat a Catalunya i a l'Estat espanyol un total de 51 experiències: 34 de les quals considerem participades per la ciutadania organitzada a través d'associacions i cooperatives sense afany de lucre i 17 promogudes directament pels ens locals, però amb alguns elements de participació ciutadana interessants a destacar.

La majoria dels casos i exemples esmentats a continuació es localitzen en municipis petits i mitjans a Catalunya, tot i que en aquest apartat també s'han tingut en compte altres experiències representatives d'implicació ciutadana ubicades a ciutats de comunitats autònomes com València, Madrid, o les Illes Canàries.

Un aspecte clau en l'avenç cap a una transició energètica justa i democràtica implica promoure mecanismes de gestió comunitària i ciutadana que representin realment una alternativa a les propostes que actualment promouen les grans empreses energètiques de l'oligopoli⁶⁵. A continuació s'expliquen bones pràctiques de participació i col·laboració entre els ens locals i les comunitats energètiques quan l'ens local té un rol facilitador, tot i que també s'esmenten algunes experiències on l'ens local impulsa la comunitat energètica.

5.4.1. Quan l'ens local té un rol de facilitador

Es destaquen tres grans fórmules de col·laboració entre l'ens local i les comunitats energètiques, i en les quals l'ajuntament té el rol de facilitador, és a dir, posa a disposició elements que promouen l'impuls de la comunitat energètica:

1. Mitjançant la cessió d'ús d'una coberta municipal.
2. A través de la cessió d'ús d'una Instal·lació fotovoltaica (IFV) de titularitat municipal.
3. Via la cessió de flux d'energia.

La participació ciutadana organitzada en projectes de transició energètica a través de comunitats energètiques sovint s'emmarca en polítiques de transició energètiques definides pels ens locals o els consells comarcals, aquests últims comptant també amb el suport de les seves oficines comarcals de transició energètica⁶⁶. Ara bé, tant a la

⁶⁴ Aquest criteri es desenvoluparà amb més profunditat al següent apartat, sobre experiències de cessió d'ús d'espai i d'energia.

⁶⁵ En el cas del mercat elèctric, el terme "oligopoli elèctric" es refereix al control, de capacitat generada i instal·lada i de control de les xarxes de distribució, que exerceixen les 3 grans companyies elèctriques (Iberdrola, Endesa i Naturgy) arreu de l'Estat espanyol. Aquest context permet que poques empreses dominin tant els mercats elèctrics (detallista i majorista) com els diferents segments (producció, distribució i comercialització) que integren el sistema elèctric.

⁶⁶ En el cas de comunitats energètiques com [Moianés Sostenible](#), l'Oficina Comarcal de Transició Energètica del Moianès.

ciutat de Barcelona com arreu de Catalunya existeixen exemples de comunitats energètiques on la implicació ciutadana es vehicula a través de cooperatives sense afany de lucre o d'associacions, les quals promouen un model participat, mantenint alhora una estreta relació de col·laboració amb l'ajuntament i, en alguns casos, també amb altres actors.

Alguns elements identificats que podrien facilitar la participació i dinamització dels membres de la comunitat energètica són, per exemple, establir que cada integrant de l'equip directiu participi en l'hora de cada grup de treball, com és el cas de la Comunitat Energètica de [Vilanoveta](#), associació impulsada per veïns i veïnes del territori de Lleida.

Cessió de l'ús d'una coberta municipal

La col·laboració entre l'ens local i la comunitat energètica vehiculada a través de la cessió de l'ús d'una coberta municipal es pot realitzar a través d'un concurs públic per a l'adjudicació de l'ús o també es pot preveure l'opció de la cessió directa en favor d'entitats sense afany de lucre.

Els aspectes i experiències més destacades comprenen la cessió de cobertes de casals municipals de joves —com el cas de la Comunitat Energètica del Guinardó a Barcelona— biblioteques, poliesportius i, fins i tot, centres escolars ubicats en finques de propietat municipal, com és el cas de la Comunitat Energètica Balenyà Sostenible⁶⁷. La cessió de cobertes també es pot vehicular quan l'ajuntament forma part de la comunitat energètica com un membre més però sense prendre decisions fonamentals. Seria el cas de la [Comunitat Energètica del Poblenou](#) i també el de la [Comunitat Energètica Montolivet](#) a Olot.

En el cas de la [Comunitat Energètica de Bon Pastor](#), es preveu que l'Ajuntament de Barcelona col·labori amb la comunitat energètica facilitant la seva expansió cap a zones del districte on encara no tenen activitat, com ara Baró del Viver o Trinitat Nova. En aquest últim cas, a causa de la distància amb la seva instal·lació actual i d'acord amb la normativa de proximitat de les comunitats energètiques, caldria que l'Ajuntament facilités la cessió d'un nou espai per tal que la comunitat energètica hi pogués actuar⁶⁸.

Entre aquestes relacions de col·laboració també destaca el cas de la [Cooperativa Santperenca d'Energia Sostenible](#) (COSPES SCCL) que, amb el suport de l'Ajuntament, està promovent un estudi bàsic per identificar el potencial fotovoltaic de les cobertes del nucli urbà amb l'objectiu de cedir cobertes d'edificis municipals

⁶⁷ Per a més informació sobre l'adjudicació directa a la Comunitat Energètica de Balenyà Sostenible vegeu [aquest enllaç](#).

⁶⁸ Informació extreta de converses informals amb els responsables de la Comunitat Energètica en el marc d'aquest informe.

disponibles i de tramitar el màxim possible de subvencions (a través dels fons europeus *Next Generation Europe*⁶⁹) per una per coberta⁷⁰.

Pel que fa a mecanismes de col·laboració on intervenen altres actors, un cas destacat és el d'Osona Energia Cooperativa ([OECoop](#)), una cooperativa de segon grau de la província de Barcelona que compta amb 21 cooperatives associades i que ha esdevingut una guia fonamental per les seves associades, així com un referent pel que fa a formes de col·laboració publicocomunitàries de transició energètica a Catalunya.

Si ens fixem en la resta de l'Estat espanyol, trobem l'exemple de la Comunitat Energètica Castellar L'Oliveral, a València. La Comunitat Energètica, constituïda en forma d'associació, dona suport al projecte d'una cooperativa elèctrica centenària de la zona. Són sòcies de la comunitat energètica les veïnes, però també la Fundació València Clima i Energia (que vehicula la participació de l'Ajuntament) i petits comerços del municipi. Les plaques han estat instal·lades a la coberta del Centre cívic municipal La Cebera, que ha estat cedida gratuïtament per l'Ajuntament. En un sentit similar s'està estudiant la constitució de la Comunitat Energètica Solidària, també a València, tot i que en aquest cas l'Ajuntament cediria espais i cobertes d'edificis municipals per a projectes energètics.

El 2023 OECoop⁷¹ va signar un conveni de col·laboració amb el Bisbat de Vic mitjançant el qual les cooperatives associades d'OECoop poden utilitzar les cobertes propietat de la diòcesi per desenvolupar projectes de generació solar fotovoltaica. La signatura de convenis amb esglésies també ha estat una alternativa incorporada per la Comunitat Energètica El Prat, tot i que en aquest cas les parròquies han entrat a formar part de la comunitat energètica⁷². Per la signatura d'aquest conveni també han participat les administracions públiques locals. De fet, els inicis d'OECoop rau en l'ambició Pla de Transició Energètica per la comarca d'Osona⁷³, que va ser aprovat l'any 2021 pel Consell Comarcal d'Osona i que també va comptar amb el suport dels 50 municipis de la comarca⁷⁴. En aquest sentit, destaca la figura de la Taula comarcal de Transició Energètica, una plataforma no jurídica que aplega ajuntaments, comunitats, empreses, universitat i altres institucions.

⁶⁹ Per a més informació es pot consultar el següent [enllaç](#).

⁷⁰ També trobem experiències similars en el cas de l'[Associació Arbeca Sostenible](#), de la [Comunitat Energètica Vilanoveta](#), [Comunitat Ciutadana Energètica del Pallars Jussà](#), [Balenyà Sostenible](#), [Comunitat Energètica Taradell Sostenible](#), [Comunitat Energètica La Tonenca](#), [Comunitat Energètica Ulldecona](#) i la [Comunitat Energètica Llumprimer](#).

⁷¹ Les 21 cooperatives associades actualment OECoop són: Alpens Energia SCCL, Balenyà Sostenible SCCL, Comunitat Energètica del Guinardó (Cooperativa Rocaguinarda), Comunitat Energètica Barcelonès, Bellpuig i Seana, Folgueroles renovable, Gurb Energia, L'Esquirol, Malla Energia, Comunitat Energètica de Mieres, Moianès Sostenible, Olost i Santa Creu Sostenible SCCL, Cooperativa de Consum Prats, Cooperativa Sostenible del Ter, Energia Santjoanina, Sant Pere de Torelló-COSPES, SEB en transició, Taradell Sostenible SCCL, Tavèrnoles Sostenible, La Tonenca, Pescaenergia, Viccop i Vitamina D.

⁷² Per a més informació sobre la iniciativa vegeu [aquest enllaç](#).

⁷³ Consell Comarcal d'Osona (2021). *Nova Energia Osona*. [Enllaç](#).

⁷⁴ Per a més informació sobre l'experiència d'OECoop, podeu accedir a [aquest enllaç](#).

Cessió d'una instal·lació fotovoltaica municipal

Tal com s'explica en l'estudi *Ajuntaments i comunitats energètiques: Articulació jurídica de diferents alternatives de participació* (SAMSO, 2025: pàg. 12-19 i 106-140), existeix la possibilitat que l'ajuntament cedeixi l'operativa i la gestió d'instal·lacions d'autoconsum col·lectiu de la seva titularitat a una comunitat energètica. El mencionat estudi se centra en aquesta via per casos que la instal·lació fotovoltaica (IFV) a cedir sigui considerada com a bé públic patrimonial. Tanmateix, també existeixen experiències a la resta de l'Estat que l'ajuntament que ha cedit l'ús d'una IFV considera com bé públic demanial a una comunitat energètica local. És el cas de la Comunitat Energètica Mendillorri a Iruña, que s'exposa a l'apartat 5.3 de propostes.

A l'hora de considerar aquesta opció serà important atendre quin tipus de bé públic és la IFV que es vol cedir, ja que si es tracta d'un bé patrimonial l'ajuntament tindrà més facilitats per poder dur a terme la cessió que no pas si es tracta d'un bé demanial. Per aquells casos que la IFV estigui situada en una coberta municipal considerada com a bé públic demanial, existeixen vies per entendre que, així i tot, la IFV pugui ser un bé patrimonial (SAMSO, 2025: 12-19).

La importància d'aquesta distinció rau en el fet que l'article 106.1 LPAP preveu que l'explotació dels béns o drets patrimonials podrà efectuar-se a través de qualsevol negoci jurídic, típic o atípic, entre els quals es troba la cessió d'ús.

En aquest sentit, l'article 211.1 del TRLMRLC regula la cessió, establint el següent:

“Els ens locals poden cedir gratuïtament els béns patrimonials, mitjançant la instrucció prèvia d'un expedient en el qual s'ha de determinar, com a mínim:

- a) La finalitat de la cessió i que aquesta es fa en benefici de la població de l'ens local.
- b) La justificació que la finalitat de la cessió no es pot assolir mantenint l'ens local el domini o el condomini dels béns, ni constituint sobre aquests cap dret real.”

En la mateixa línia es pronuncia l'article 49.1 del Decret 336/1988, de 17 d'octubre, pel qual s'aprova el Reglament del Patrimoni dels Ens Locals de Catalunya (RPELC):

“Els ens locals poden cedir gratuïtament els béns patrimonials:

- a) A altres administracions o entitats públiques.
- b) A entitats privades sense ànim de lucre que els hagin de destinar a fins d'utilitat pública o d'interès social, sempre que compleixin o contribueixin al compliment d'interessos de caràcter local.”

Per tant, la cessió gratuïta haurà de quedar condicionada al compliment pel beneficiari de determinades condicions, com és que la cessió serveixi per complir o contribuir al “compliment d'interessos de caràcter local”. En aquest sentit, en el present informe s'ha fet palesa la importància de contribuir i facilitar el desplegament de Comunitats Energètiques de Barri com a interès local de l'ajuntament.

L'ajuntament haurà d'incloure en el plec de sessió de la IFV com a bé patrimonial condicions a complir per la comunitat energètica per tal que aquests interessos quedin assegurats. El

citat estudi de l'ACM en proposa algunes que es creu interessant ressaltar (p.18). Per exemple:

- Quan les tasques de manteniment s'encarreguin a un tercer, aquest haurà de ser un instal·lador local sempre que sigui possible.
- Que un percentatge determinat de la potència repartible quedi reservada per CUPS de persones o llars en risc de vulnerabilitat energètica.

Cal recordar que aquesta cessió es podrà adjudicar per concurs públic o atorgament directe, tal com s'explica en el punt 3.1.3 del present informe. Tanmateix, quan a un municipi existeixin diverses comunitats energètiques que, ateses les seves característiques jurídiques, siguin susceptibles d'assumir una cessió com la del 49.1.b) del RPELC, l'estudi de l'ACM *Ajuntaments i comunitats energètiques: Articulació jurídica de diferents alternatives de participació* recomana l'adjudicació mitjançant concurs (SAMSO, 2025: 19).

Cessió de flux d'energia

Les col·laboracions publicocomunitàries també es poden vehicular a través de fórmules de cessió de flux d'energia, en les quals l'ens local promou una instal·lació solar fotovoltaica en un edifici de la seva titularitat que permet cobrir part dels consums propis de l'edifici però també compartir una part de l'energia generada a les usuàries de la comunitat energètica del municipi. És a dir, l'ens local disposa d'una instal·lació d'autoconsum i comparteix un percentatge d'energia a una entitat sense afany de lucre que agrupa persones usuàries d'energia⁷⁵.

Aquesta fórmula l'han escollida municipis com Sant Cugat Sesgarrigues, Alpens, Caldes de Montbui o Canet d'en Berenguer. La col·laboració entre l'ens local i la comunitat energètica es pot vehicular a través d'un conveni de col·laboració que pot establir la gratuïtat de la cessió de l'energia o bé a través d'una contraprestació assumida per la comunitat energètica (per exemple, la dinamització social).

L'Ajuntament de Sant Cugat Sesgarrigues comparteix els excedents de la instal·lació ubicada en el poliesportiu municipal amb la Comunitat Energètica de la cooperativa EcoSesgarrigues; mentre que l'Ajuntament d'Alpens recentment ha aprovat un projecte per a instal·lar plaques en un antic edifici municipal i cedirà part de l'energia generada a la [Comunitat Energètica de la cooperativa Alpens Energia SCCL](#).

En el cas de Caldes de Montbui, la cessió d'energia es vehicula a través d'una cessió d'ús de quotes de participació de l'energia generada per la instal·lació municipal a través d'una llicència d'ocupació temporal. L'Ajuntament ha promogut la instal·lació de plaques en 6 cobertes municipals i cedeix el 50% de la producció d'energia a les sòcies de la comunitat energètica local [La Cel de Caldes](#).

⁷⁵ Sapiens (2022). *Guia per a la promoció pública de les comunitats energètiques*. Diputació de València. Pàg.16, 2022. [Enllaç](#).

Fora de Catalunya trobem l'exemple de [Canet d'En Berenguer](#), municipi de València, on l'Ajuntament cedeix un 50% de l'energia generada en la seva instal·lació amb l'associació que conforma la comunitat energètica del municipi i que actua d'agregador de totes les persones interessades a participar. La cessió de l'energia es fa en concepte d'ajuda a la comunitat energètica habilitada per la Disposició Addicional 5ª de la Llei 38/2003, de 17 de novembre, General de Subvencions.

La cessió d'excedents d'energia també es pot vehicular quan l'ajuntament forma part de la comunitat energètica com un membre més però sense prendre decisions fonamentals.

Altres fórmules de col·laboració amb l'administració

Sovint, a banda de cercar cobertes públiques, per la seva pròpia naturalesa la majoria de comunitats energètiques promouen altres tipus d'activitats amb l'objectiu d'apropar-se i fomentar la participació de diversos sectors de la ciutadania.

Així, per exemple, aconseguir compres col·lectives per a la rehabilitació d'edificis i la millora de l'eficiència energètica, com és el cas de la comunitat energètica Vilanoveta, la Cooperativa Santperenca d'Energia, [La Plana Sostenible](#), [Castellet Sostenible](#) o [Set Fonts Energia](#), promoure el consum responsable i l'agricultura de proximitat i comerç local als indrets on es troben, com és el cas de Taradell Sostenible⁷⁶, promoure plataformes de micromecenatge obert a la ciutadania, com és el cas de la Comunitat Energètica del Pallars Jussà⁷⁷, o cercar eines d'optimització per a la gestió de la informació⁷⁸ de la qual disposa la comunitat energètica, com en el cas de Balenyà Sostenible, o fins i tot l'impuls d'altres projectes d'interès per a l'entorn, com és el projecte de creació d'una bugaderia comunitària impulsat per l'associació Ecosesgarrigues.

Si ens fixem en la resta de l'Estat espanyol, principalment posant el focus en l'àmbit urbà, també trobem algunes comunitats energètiques que promouen mecanismes de participació ciutadana. Destaquen un parell de comunitats energètiques insulars que promouen diferents instal·lacions d'autoconsum, cadascuna en un radi de 2 km. D'una banda, la comunitat energètica en forma de cooperativa sense afany de lucre [Energia Bonita a La Palma](#) (Illes Canàries) la qual, mitjançant diversos projectes d'autoconsum compartit vol arribar a tenir vint instal·lacions de plaques solars fotovoltaïques, almenys una per municipi. Es tracta d'un projecte que va néixer d'un moviment ciutadà i que va aconseguir l'any 2023 la cessió de la coberta del CEIP Manuel Galván de las Casas i al qual li cedirà el 10% de la potència de la instal·lació.

En el cas de la [Comunitat Energètica Manza Energia](#), el projecte es conforma a través d'una associació veïnal o una comunitat veïnal d'energia, a través de la qual s'estableixen vincles amb altres actores municipals com les escoles —contactant amb

⁷⁶ Organitzen mercats de segona mà i dinamitzen un hort comunitari.

⁷⁷ Més informació al següent [enllaç](#).

⁷⁸ Des de coeficients de repartiment, com en el cas de *Bee Data Analytics*.

els joves del col·legi Virgen Peña Sacra per organitzar formacions relacionades amb temes energètics—, famílies vulnerables i Ajuntament.

5.4.2. Quan l'ens local promou la Comunitat Energètica

Una altra fórmula —cada cop més habitual i que no entraria dins els models participatius— es fa mitjançant creació d'una comunitat energètica per part del mateix ens local (promoguda per aquest) a partir d'una primera instal·lació d'autoconsum compartit. Seria el cas de la [Comunitat Energètica d'Agullana](#), per exemple, o el de Torroella de Montgrí i la [Comunitat Energètica de l'Espai Ter](#).

A Barcelona trobem la [prova pilot que es va iniciar al barri de Poblenou](#) amb una instal·lació promoguda des de l'Ajuntament, amb col·laboració amb l'Institut Quatre Cantons, on s'ubiquen les plaques, l'associació de famílies del mateix institut i l'Associació Veïnal del Poblenou. Un cop feta la instal·lació, l'Ajuntament va realitzar un procés de selecció per a entrar a formar part de l'autoconsum compartit. Aquesta experiència ha donat com a resultat la particularitat que no tothom que va ser seleccionat per participar en l'autoconsum ha acabat formant part de la comunitat energètica del barri, [CEP9](#)⁷⁹. Dins d'aquest tipus d'experiències es podria incloure també la [Comunitat Energètica El Prat](#), tot i que amb les seves particularitats que s'exposen a continuació.

La Diputació de Girona ha promogut els projectes pilots de Comunitat Energètica de Cornellà del Terri, Amer, Celler del Ter, Font de Borgonyà i Ruplà⁸⁰. A cada municipi es va començar amb la publicació d'un concurs amb unes bases específiques mitjançant les quals el veïnat i comerços entren a formar part, s'assigna una participació en kW i es constitueix una comunitat d'usuàries (associació amb estatuts propis) conformada per veïnes que vulguin participar, on també participa l'Ajuntament. Aquesta ha estat una fórmula adoptada en casos en què encara no hi havia cap comunitat energètica constituïda al municipi⁸¹. Aquí ha tingut un important paper el Pla de Serveis d'Assistència als Ajuntaments per a la Transició Energètica i Acció Climàtica de la Diputació de Girona. En aquests casos, l'ajuntament és propietari de les instal·lacions i s'ocupa de la instal·lació de les plaques i el seu manteniment, també promou un gestor de comunitat (Sentinel Solar) que s'encarrega de les altes, baixes, consultes d'incidències i gestió tècnica.

En el cas de la [Comunitat Energètica Cornellà del Terri](#), destaca el paper de la comercialitzadora d'energia local [Electra Avellana](#) que va facilitar els tràmits. En el cas d'aquesta comunitat energètica (igual que la de Font de Borgonyà, de Sant Esteve, de

⁷⁹ La de CEP9 és una fórmula que promou l'autoconsum col·lectiu municipal amb participació ciutadana, però que no entraria de tot dins la definició de comunitat energètica local esmentada a l'inici d'aquest capítol, ja que ha estat un autoconsum col·lectiu promogut com a prova pilot de l'Ajuntament. No obstant això, s'identifiquen alguns mecanismes de participació i col·laboració amb la ciutadania que poden ser interessants per incorporar a les comunitats energètiques participades des d'un inici.

⁸⁰ Més informació al següent [enllaç](#).

⁸¹ Es pot consultar els detalls d'aquesta fórmula a les pàgines 13 a 15 de la [Guia de suport a la cessió d'instal·lació solar o bé les teulades de propietat municipal a la comunitat local d'energia \(associació o cooperativa\) de la Diputació de Girona](#).

Vilafant, de Les Planes d'Hostoles i de Castelló de Farfanyà), els ens locals van obrir un concurs públic a través del qual se seleccionaven a les famílies que complien els requisits per accedir a la producció d'energia de l'autoconsum compartit de l'Ajuntament, que més tard passaria a constituir la comunitat energètica de cada municipi. En un primer estadi, cada Ajuntament va haver de regular el preu públic i les condicions d'accés aprovant una ordenança fiscal per a l'ús privatiu d'instal·lació pública que portava associada una taxa i es van establir els percentatges a repartir en participacions on també entraven establiments comercials⁸².

En un sentit similar es troba la [Comunitat Energètica de Verntallat](#), que pren el nom de l'escola sobre la qual es preveu instal·lar plaques que es posaran a disposició de les veïnes. L'Ajuntament també ha aprovat unes bases reguladores que regulen el concurs per la cessió temporal de quotes de participació de les instal·lacions solars fotovoltaïques i posteriorment una ordenança fiscal que estableix la cessió temporal de quotes de participació de les instal·lacions solars fotovoltaïques municipals.

La instal·lació de plaques solars a escoles públiques per tal d'abastir energia al centre educatiu, centres cívics pròxims i habitatges que es troben en el seu radi d'acció és una pràctica habitual que trobem també en casos com els de la Comunitat Energètica de Vilafant o la Les Planes d'Hostoles.

Finalment, cal esmentar l'experiència de la [Comunitat Energètica El Prat](#)⁸³. En tant que figura híbrida, es tracta d'una comunitat energètica ciutadana promoguda per l'Ajuntament, que ofereix una enorme diversitat de serveis —entre els quals es troba l'autoconsum compartit municipal amb participació ciutadana— i que està integrada per l'associació de persones usuàries, entitats i empreses locals⁸⁴. En el seu model participatiu l'associació facilita que les persones que no puguin invertir (és a dir, ser sòcies) però si estiguin interessades a rebre els serveis energètics que ofereix la comunitat energètica ho puguin fer a través d'aquesta modalitat⁸⁵. La Casa de

⁸² En els casos exposats, en el moment en el qual l'ajuntament decideix engegar una instal·lació d'autoconsum compartit municipal encara no hi ha cap comunitat energètica constituïda al municipi. Per això, l'accés a l'energia s'ha fet com si fos un servei municipal més, regular-ne el preu i les condicions de participació mitjançant la realització d'un concurs per a la cessió temporal d'ús privatiu d'una part de la instal·lació i l'aprovació d'una ordenança fiscal (un exemple anàleg serien l'accés i la taxa de l'escola bressol).

⁸³ És l'única de les experiències seleccionades i identificades fins ara que no es vehicula a través d'una associació ni d'una cooperativa. La forma jurídica adoptada és la d'una Societat Limitada amb capital mixt i ofereix una diversitat de serveis, entre els quals generació distribuïda, autoconsum col·lectiu, emmagatzematge, agregació de la demanda o rehabilitació energètica.

⁸⁴ L'associació disposa del 20% de les participacions, l'Ajuntament del Prat de Llobregat del 40% i el capital privat del 40%.

⁸⁵ La proposta del Prat també preveu que pugui entrar a formar part de la comunitat energètica altres associacions de persones usuàries que estiguin interessades.

l'Energia⁸⁶ també ha tingut un rol important per tal de promoure la interacció amb la ciutadania. Aquest equipament municipal, a banda de ser la seu social de la comunitat energètica, és on s'informa i assessora la ciutadania, comerços i empreses que estiguin interessades a conèixer més sobre la comunitat energètica i la transició energètica en general. El juliol de 2024, la comunitat energètica va aprovar la cessió gratuïta dels excedents energètics que generen les instal·lacions ubicades en vuit dels dinou edificis municipals que la integren (Sostenible, 2024)⁸⁷.

5.4.3. Col·laboració amb altres privats

Algunes de les comunitats energètiques esmentades també preveuen que propietaris privats, sigui persones físiques o jurídiques, posin a disposició de la comunitat energètica la seva teulada o instal·lació, compartint l'energia generada amb la resta de participants. S'han detectat diverses iniciatives que duen a terme aquesta fórmula, indistintament si la comunitat energètica és impulsada per l'ajuntament o des de la ciutadania.

En el cas de la Comunitat Energètica Balenyà Sostenible, s'ha treballat en un [acord amb dues empreses situades al polígon industrial de la Bòbila](#), on part de l'energia generada de les dues instal·lacions propietat de la comunitat energètica se cedeix a l'empresa en concepte de lloguer, mentre que la resta es distribueix entre les persones sòcies de la comunitat energètica. A Barcelona, la Comunitat Energètica de la Bordeta té ubicades totes les seves quatre instal·lacions en cobertes privades, dues d'elles de la cooperativa d'habitatge [La Borda](#) i [La Diversa](#), i dues més a una [nau industrial del Gornal](#) a l'Hospitalet de Llobregat. Totes elles han passat a ser sòcies de la comunitat energètica. La col·laboració segueix la mateixa fórmula, la comunitat energètica és propietària de les instal·lacions i compensa a les propietàries de la coberta cedint part de l'energia generada en concepte de lloguer per l'ocupació de la teulada. En el cas de [VNG Energia](#), la comunitat energètica (en forma d'associació) vol establir una aliança entre persones físiques i jurídiques, fent néixer així una comunitat energètica mixta (residencial i industrial) que esdevingui una cooperativa de consum.

A Caldes de Montbui, la comunitat energètica local, en la seva modalitat B, impulsada des de l'Ajuntament, preveu que ciutadania i empreses que ja disposin o vulguin disposar d'instal·lacions per a la captació d'energia solar puguin accedir a formar-ne part com a sòcies cedint l'energia generada a la comunitat energètica. En aquest cas, el privat conserva la propietat de la instal·lació i la comunitat energètica li ofereix un servei de gestió energètica, amb monitoratge del consum i una plataforma digital de gestió per tal de millorar l'eficiència energètica equilibrant consum i generació, calcular l'estalvi obtingut, identificar incidències a la instal·lació i consultar indicadors. [L'Ajuntament ha tret una línia de subvencions](#) per a la instal·lació de plaques solars per tal de promocionar aquesta opció de participació entre la ciutadania.

Pel que fa a la Comunitat energètica El Prat, ha estat l'Ajuntament qui, l'any 2022, va signar convenis amb diverses parròquies del municipi —Parròquia de Sant Pere i Sant

⁸⁶ Per conèixer més sobre aquesta iniciativa podeu accedir a [aquest enllaç](#).

⁸⁷ El Prat cedirà energia autogenerada a la ciutadania de forma gratuïta (2024). [Sostenible.cat](#). [Enllaç](#).

Pau, Parròquia Mare de Déu de la Mercè i Parròquia Sant Cosme i Sant Damià— per instal·lar plaques fotovoltaiques a les seves cobertes. La titularitat de la IFV és de l'Ajuntament i el seu aprofitament energètic es destina a la comunitat energètica⁸⁸. A canvi, l'Ajuntament ofereix a les esglésies el 15% de l'energia produïda en forma d'autoconsum que, si és inferior, es complementa amb una aportació econòmica anual fins a arribar a aquest percentatge⁸⁹.

Cal esmentar també que la Comunitat Energètica El Prat preveu en els seus estatuts (2022) diversos règims de participació d'entitats i particulars. Entre aquests règims es recullen i detallen fórmules d'aportació de cobertes de la seva titularitat per a instal·lar plaques fotovoltaiques en favor de la comunitat energètica⁹⁰.

5.5. Propostes jurídiques per facilitar el desplegament de Comunitats Energètiques de Barri a la ciutat de Barcelona

En aquest apartat s'identifiquen diversos elements que tenen a veure amb les experiències identificades en línies anteriors i que proposen aprofundir en fórmules de col·laboració publicocomunitàries possibles entre l'Ajuntament de Barcelona i les comunitats energètiques ja presents a la ciutat.

Les propostes que s'assenyalen a continuació s'emmarquen en el marc jurídic actual i en particular atenen la normativa esmentada a la introducció d'aquest capítol, en particular les previsions de la LSE les quals manen a l'administració pública a eliminar aquells obstacles administratius que impedeixin el desenvolupament de les comunitats energètiques, i a promoure procediments justos i proporcionats. Recordem que també la Llei catalana de canvi climàtic esmenta la importància que tenen les comunitats energètiques per transitar cap a un model que garanteixi l'energia com un veritable bé comú. En la mateixa línia el consistori actual declara estar disposat al desplegament de comunitats energètiques a la ciutat, esmentant expressament la cerca d'espais potencials per generació energètica, la cessió de cobertes municipals, o sent un membre més.

5.5.1. Facilitació de la cessió de cobertes

Disposar d'una coberta o teulada on poder instal·lar la primera instal·lació d'autoconsum compartit és un dels principals interessos i necessitats de les comunitats energètiques a Barcelona, però com s'ha analitzat prèviament, aquestes necessitats presenten alguns inconvenients.

En el cas de la cessió de cobertes s'ha vist que també és possible i desitjable indagar en fórmules de col·laboració on intervinguin altres actors com són les escoles,

⁸⁸ Com que l'Ajuntament forma part i és impulsora de la comunitat energètica i aquesta és en forma de societat limitada, l'Ajuntament exercint la seva potestat de dur a terme activitats econòmiques pot destinar l'energia generada en les cobertes de les esglésies directament a la comunitat energètica, sense necessitat de concurs públic ni acte d'atorgament directe.

⁸⁹ Per a més informació es pot consultar el següent [enllaç](#).

⁹⁰ Ajuntament del Prat de Llobregat (2022). Memòria tècnica i econòmica de la prestació de serveis energètics de la comunitat ciutadana d'energia del Prat. Art. 6 i 7. [Enllaç](#).

parròquies, esglésies o empreses ubicades a polígons industrials i que disposen de cobertes on és viable instal·lar plaques. L'acompanyament de l'ens local en aquest tipus de col·laboracions, on també intervenen oficines de transició energètica, centres cívics i espais creats *ad hoc*, és clau.

Eixos de millora del procés de licitació i el contracte de concessió mitjançant un procés de pública concurrència

Una de les mesures que ha posat en marxa l'Ajuntament és el contracte de concessió mitjançant un procés de pública concurrència pels casos de béns demaniais. Cal apuntar que la pública concurrència aporta transparència i redueix el risc de malversació i corrupció en béns de domini públic. Tanmateix, aquesta via pot comportar un risc relatiu, per exemple que la concessió s'acabi atorgant a una entitat que no s'emmarqui dins d'un model de comunitat energètica.

A partir de la licitació de la coberta municipal que va obtenir la cooperativa Rocaguinarda del Guinardó l'any 2024, s'han identificat alguns elements a millorar i d'altres a replicar per a futures ocasions. En aquest sentit, la licitació estava enfocada, amb un plec de clàusules que incloïa alguns criteris objectius adaptats, a adjudicar-se en favor d'una entitat sense afany de lucre per tal que impulsés una comunitat energètica de barri, participativa i des de la ciutadania. Des de la cooperativa comenten que el plec de clàusules s'ha fet a partir d'un model base de licitacions per a empreses convencionals amb afany de lucre i amb alguna modificació afegida a posteriori. En tot cas, però, consideren que no s'ha redactat des d'un inici pensant en el tipus d'entitats de barri que estan impulsant les comunitats energètiques de Barcelona.

Algunes autores apunten que seria factible preparar convocatòries específiques en les quals puguin concórrer només les comunitats energètiques, o bé en les quals aquestes tinguin prioritat, si més no incorporant criteris objectius en funció d'accions per fer front a la pobresa energètica, del tipus de tecnologia utilitzada per a l'elaboració de plaques, entre altres (Alonso 2024)⁹¹.

Aquest fet explicaria alguns elements amb els quals s'ha trobat la cooperativa durant la licitació. Apunten alguns tràmits els quals no queda clara la seva necessitat, com ara el fet d'haver de demanar permís d'obres per realitzar la instal·lació⁹². D'altra banda, durant la licitació, l'administració els demanava presentar certs poders notariais que en cas de cooperatives sense afany de lucre no eren necessaris —exigència que es va esmenar durant el transcurs del procés—. Un altre aspecte que es prestava a confusió va ser la necessitat de constituir-se en comunitat energètica després d'haver obtingut la licitació, clàusula que podia donar a entendre l'exclusió de comunitats energètiques ja constituïdes.

⁹¹ Alonso M., Maria José (2024). *Comunidades energéticas y entidades locales. Aspectos contractuales, patrimoniales y de derecho de la energía*.

⁹² Ja que es tracta d'un edifici de propietat municipal.

Els inconvenients detectats per la cooperativa Rocaguinarda apunten a una certa manca de coordinació entre les àrees de l'Ajuntament responsables de la redacció del plec de clàusules, sobretot pel que fa a les àrees d'energia i protecció patrimonial. Alhora, això podria haver alentit la seva redacció, causant una desconexió entre l'administració municipal i el moment actual en què es troba la cooperativa licitant.

Tanmateix, com a aspectes positius, la cooperativa destaca la relativa senzillesa dels tràmits a realitzar un cop iniciat el procés de licitació. També posa en relleu les facilitats a l'hora de demostrar la solvència tècnica necessària per poder-se presentar al concurs, o la ràpida resposta de l'administració en els dubtes plantejats, així com en la correcció de l'exigència de poders notariais a la qual s'ha fet referència.

A tall de balanç sobre el seu procés i tramitació, un dels aspectes més rellevants que des de l'experiència de la cooperativa Rocaguinarda traslladen és la necessitat, per a pròximes licitacions, de tenir un plec de clàusules pensat i redactat des d'un inici per a tenir cooperatives de barri com a destinatàries. Així, és imprescindible que l'Ajuntament de Barcelona, en coordinació amb les comunitats energètiques que presenten necessitat de cobertes, doni suport a aquestes —tal com ho declara a la seva mesura de govern— en la identificació no només de cobertes en les quals sigui viable obrir un procés similar al de la Comunitat Energètica del Guinardó, sinó també en les millores que es poden aplicar als futurs processos de licitació, un cop ja coneguda l'experiència del Guinardó i els aprenentatges identificats per les pròpies implicades.

Ara, un cop atorgada la licitació, l'administració del districte ja ha atorgat els números CUPS dels equipaments a la cooperativa. Tanmateix, en data de febrer de 2025, encara no s'ha pogut fer la instal·lació a causa de demores en els tràmits per part d'Endesa. A més, l'entitat s'ha trobat amb alguns entrebancs pràctics i logístics, per exemple, relatius a l'accés a la coberta, que esperen poder resoldre aviat amb l'administració.

5.5.2. L'atorgament directe com a via alternativa a explorar

Pel que fa a l'atorgament directe de drets d'ús sobre cobertes catalogades com a béns demaniais, tot i no existir encara una experiència similar a Barcelona, les autores d'aquest capítol consideren que és una altra via possible per la ciutat, atès el ja esmentat article 137.4 c) de la LPAP. Així, aquest article habilitaria a què la naturalesa del contracte pel qual es concedeix l'ús privatiu del domini públic fos aquesta —si es justifica de manera adequada que les comunitats energètiques mitjançant les seves activitats aconsegueixen un fi d'interès general— sense necessitat que la privada interessada fos una associació declarada d'utilitat pública⁹³, podent ser també una cooperativa sense ànim de lucre.

⁹³ La concessió directa quan es tracti d'entitats privades sense afany de lucre i declarades d'utilitat pública podria ser aplicable, per exemple, per aquelles comunitats energètiques vehiculades a través de la figura jurídica d'associació i que hagin estat declarades d'utilitat pública. Aquesta opció està prevista per les associacions, federacions o confederacions que compleixin amb els requisits establerts a l'art. 32 de la Llei Orgànica 1/2022, de 22 de març, reguladora del Dret d'Associació.

Com s'ha explicat a l'apartat 3.1.2 d'aquest capítol, una altra opció prevista al mateix art. 137.4 c) de la LPAP és que l'immoble sigui necessari per a donar compliment a una funció de servei públic, via que pot presentar més complexitats. Aquesta premissa implicaria que la finalitat del contracte que se subscrigués fos la prestació d'un servei públic, fet que, per exemple, al plec de clàusules de la licitació de Girapells es deixa clar explícitament que no ho és.

5.5.3. Possibilitat per l'Ajuntament de cedir la instal·lació en lloc de la coberta

En tercer lloc, normes que regulen l'autoconsum d'energia elèctrica aprovades els últims anys obririen una tercera opció consistent en la concessió de les instal·lacions públiques (no de les cobertes, sinó d'IFV) a les comunitats energètiques⁹⁴. És a dir, l'ens local manté la propietat de les instal·lacions, però cedeix el seu dret d'ús a la comunitat energètica que passaria a ser titular de la instal·lació de generació solar fotovoltaica i el subjecte productor. Al punt 4.1.3. s'ha detallat aquesta possibilitat.

L'estudi *Ajuntaments i comunitats energètiques: Articulació jurídica de diferents alternatives de participació* recull i explica aquesta via en cas que les instal·lacions siguin considerades com a béns públics patrimonials. De fet, el mateix estudi inclou en els seus annexos un model pilot de plec de cessió d'instal·lació fotovoltaica municipal que pot servir d'inspiració per aquells ajuntaments i comunitats energètiques que vulguin col·laborar mitjançant aquesta via (SAMSO, 2025: Pàg. 106-140).

Tanmateix, aquesta opció també podria ser aplicable als béns de domini públic o demaniais.

Un exemple d'aquesta modalitat el trobem en el cas de l'Ajuntament d'Iruña, el qual ha cedit l'ús de la instal·lació fotovoltaica municipal ubicada a la coberta dels centres escolars El Lago i Mendigoiti a la Comunitat Energètica de Mendillorri per un període de 20 anys. Es tracta d'una instal·lació qualificada de bé de domini públic (demanial) destinat a un servei públic i la concessió estableix que a canvi l'Ajuntament disposa del dret a un 20% de la generació⁹⁵.

5.5.4. Revisió d'afectacions urbanístiques i patrimonials

És important la presa en consideració de les obligacions establertes a l'Ordenança Municipal de Medi Ambient en relació amb la instal·lació de plaques solars, ja que és símptoma de la importància que des de l'administració local sembla que se li vol donar a la transició energètica a la ciutat. Aquesta ordenança pot suposar un ventall d'oportunitats per a les comunitats energètiques si aquest impuls per part de l'administració es fa tenint en compte les necessitats que les comunitats energètiques tenen a l'hora d'accedir a instal·lacions solars per a la seva activitat. Així doncs, amb l'enfocament adequat i la voluntat política suficient, aquesta ordenança podria ser una

⁹⁴ Article 5.2 del Reial decret 244/2019, de 5 d'abril, pel qual es regulen les condicions administratives, tècniques i econòmiques de l'autoconsum d'energia elèctrica.

⁹⁵ Per a més informació vegeu [aquest enllaç](#).

oportunitat de noves instal·lacions disponibles per a les comunitats energètiques que en necessitin.

És rellevant tenir en compte la instrucció relativa a la interpretació de la normativa sobre l'ús i integració d'elements de suport per a la instal·lació de plaques solars sobre terrats i cobertes a Barcelona, ja que aporta elements tècnics d'interès per aquelles comunitats energètiques que estan en procés de tramitar els permisos d'instal·lació de plaques solars fotovoltaïques (i els seus elements de suport) sobre terrats i cobertes de la ciutat.

Havent analitzat algunes normes urbanístiques i patrimonials vigents a Barcelona i que podrien afectar aquest desitjable desplegament, sorgeixen algunes propostes, com la revisió d'algunes de les previsions establertes a l'Ordenança dels usos del paisatge urbà, o la revisió del potencial que presenten alguns edificis catalogats sota el nivell D de l'Ordenança sobre protecció del patrimoni arquitectònic, històric i artístic de Barcelona.

L'ordenança dels usos del paisatge urbà de Barcelona considera que les plaques i els captadors solars, en tant que "elements tècnics d'instal·lació" són potencialment contaminadors del paisatge urbà, indistintament de la funció o servei (art.8). Revisar aquest precepte i les seves implicacions podria ser una mesura facilitadora per al desplegament de comunitats energètiques locals i alineada amb la necessitat d'incrementar-ne el nombre als barris de la ciutat. Es podria començar mitjançant la redacció d'una instrucció com la que existeix sobre els elements de suport per a la instal·lació de plaques solars.

En definitiva, aquestes propostes han de ser analitzades atenent la necessària interpretació facilitadora i permissiva en favor del desplegament d'un model energètic descentralitzat i participat per comunitats energètiques que mana la normativa europea i les seves recents transposicions.

5.5.5. Més enllà del Servei d'autoconsum compartit municipal

En el punt 4.2 d'aquest informe s'ha fet referència a diverses iniciatives en les quals l'administració local ha adoptat un rol impulsor en la creació d'una comunitat energètica local. En particular, és oportú destacar les fórmules vistes per la creació de les comunitats energètiques de Cornellà de Terri, Font de Borgonyà, Sant Esteve, Verntallat, Vilafant, Les Planes d'Hostoles i Castelló de Farfanyà. Els respectius ens locals de cada municipi van obrir un concurs públic a través del qual se seleccionaven a les famílies que complien els requisits accedir a la producció d'energia de l'autoconsum compartit de l'ajuntament, que més tard passaria a constituir la comunitat energètica de cada municipi.

Creiem que aquesta pot ser una via interessant a cavall entre el Servei d'autoconsum compartit municipal que ha engegat l'Ajuntament de Barcelona i la prova pilot que el mateix Ajuntament va iniciar al barri de Poblenou.

En aquest sentit, es podria estudiar la rèplica de la fórmula executada als municipis gironins, però als barris de Barcelona. És a dir, iniciant un concurs públic per seleccionar les participants a un autoconsum compartit instal·lat per l'ajuntament sota la premissa que acabin constituint una Comunitat Energètica de Barri.

5.6. Fórmules de cessió de flux d'energia

La cessió de flux d'energia és una altra fórmula de col·laboració que s'està obrint pas en la relació entre ens locals i comunitats energètiques. Tot i que a Barcelona encara no s'identifiquen exemples desenvolupats, experiències identificades a Catalunya o arreu de l'Estat espanyol demostren que és una via per la qual estan optant algunes comunitats energètiques i ens locals. Els dos camins que s'exposen a continuació són als que s'ha tingut accés en la realització del present estudi.

Tanmateix, cal advertir dues coses: primer, les fórmules explicades a continuació són propostes jurídiques en altres indrets, però encara no es té la constància certa del seu funcionament pràctic; segon, les propostes que s'esmenten a continuació no esgoten les possibilitats d'explorar altres vies de col·laboració basades en la cessió d'energia per part dels ens municipals a les comunitats energètiques.

5.6.1. Cessió d'energia en forma de subvenció en espècie

Aquesta proposta neix d'un model proposat per la cooperativa *Sapiens* al País Valencià i el qual proposa vehicular la col·laboració de l'ajuntament amb una Comunitat d'Energia Renovable a través d'un conveni de col·laboració on s'estableixi la cessió directa de l'energia en concepte d'ajuda (subvenció) a l'associació o cooperativa que conforma la comunitat energètica⁹⁶.

Avui en dia coneixem més de cinc comunitats energètiques que han optat per aquesta via de col·laboració al País Valencià (Comunitat Energètica de la piscina de Canet d'En Berenguer, d'Alcalà de Xivert, d'Alpuente, de Vall de Gallinera, de Càrcer, de Faura, i d'Orba).

La cessió gratuïta de flux elèctric es vehicula com una ajuda a l'associació o cooperativa sense afany de lucre que conforma la comunitat energètica en virtut de l'establert a la Llei 38/2003, de 17 de novembre, General de Subvencions (LGS). És cert que la LGS només contempla com a subvencions els lliuraments dineraris. "Els lliuraments no dineraris o ajudes en espècie, com és el cas de flux elèctric, no es consideren en la LGS com a subvencions, sinó que es regeixen per la legislació patrimonial i només se'ls atribueix excepcionalment tal condició, quan els béns o drets haguessin estat prèviament adquirits amb la finalitat exclusiva de lliurar-los a un tercer (Disposició Addicional 5ª de la LGS)" (Sapiens, n.d.: pàg. 45)⁹⁷.

⁹⁶ L'entitat que ha ideat aquesta fórmula és la cooperativa *Sapiens* al País Valencià, dedicada a l'assessorament i impuls de comunitats energètiques participades des de la ciutadania.

⁹⁷ Sapiens (n.d.) *Guia per a l'impuls de comunitats energètiques amb perspectiva municipal*. Pàg. 45. [Enllaç](#).

Analògicament, es podria interpretar que, tal com es menciona a la pàgina 45 de l'annex (Sapiens, n.d.), “aquesta excepció s'estén a la producció energètica d'una instal·lació pública municipal (finançada mitjançant una subvenció, o no) que s'hagi instal·lat amb la finalitat expressa de compartir part d'aquesta producció amb el veïnat de la instal·lació, d'acord amb el condicionament tècnic-normatiu de l'autoconsum compartit”.

Per tal que la fórmula de subvenció sigui viable, s'hauria de valorar en quines de les línies estratègiques d'actuació del Pla estratègic de subvencions de l'Ajuntament de Barcelona encaixaria aquesta subvenció en espècie (flux elèctric).

La valoració s'ha de fer atenent el Pla Estratègic de Subvencions de l'Ajuntament de Barcelona pels anys 2021 a 2023, que s'ha prorrogat recentment fins a l'any 2026. Les línies estratègiques estipulades pel pla són les següents:

- OE.1 Garantir els drets bàsics de les persones i el foment de la solidaritat i cooperació internacional.
- OE.2 Afavorir una Barcelona compromesa amb el medi ambient, fomentant la protecció del nostre entorn i la sostenibilitat.
- OE.3 Recolzar el desenvolupament econòmic i social de Barcelona a través de la promoció comercial, empresarial, turística i d'economia social.
- OE.4 Promoure a Barcelona el desenvolupament de drets i deures de la ciutadania i dels valors de civisme, i la convivència.
- OE.5 Potenciar la creativitat, els vincles i l'aprenentatge, tot fomentant les activitats educatives, culturals i esportives de la ciutat.
- OE.6 Impulsar la participació ciutadana i del teixit associatiu i comunitari de la ciutat de Barcelona.

La subvenció en espècie (flux elèctric) no està contemplada en el Pla de referència. Tanmateix, es podria considerar que el propòsit de la subvenció és el suport, facilitació i desplegament de comunitats energètiques locals participades als barris de la ciutat. En efecte, podria emmarcar-se en els vistos OE.2 o en OE.6 del Pla Estratègic.

Ahora, el Pla estratègic de subvencions municipal vincula cada línia de subvenció contemplada amb el seu corresponent Eix del Pla d'Actuació Municipal (PAM).

En aquest sentit, la pròrroga del Pla estratègic de subvencions vigent encara fa referència a l'antic PAM (2020-2023). En aquest pla d'actuació la subvenció de flux d'energia proposada s'emmarcaria dins el seu l'Eix Estratègic 3: “Accelerem la transició ecològica contra la crisi climàtica”. Mentre que si ens atenim al nou PAM pels anys 2023-2027, la subvenció de flux d'energia proposada s'emmarcaria dins l'Eix Estratègic 1: “Espai públic endreçat, canvi climàtic i descarbonització”.

En l'annex 7 de la vigent pròrroga del Pla estratègic de subvencions estan contemplades algunes línies de subvencions en les quals podria tenir cabuda la cessió de flux elèctric a una Comunitat d'Energia Renovable, com ara la línia número 1.501 d'Administració d'Ecologia Urbana.

Així i tot, la cooperativa valenciana Sapiens, impulsora d'aquesta fórmula, aporta vies de facilitació en cas que la subvenció en espècie (flux elèctric) no estigui contemplada

en el Pla de referència per ser posterior a la seva redacció i aprovació, com és el cas. En aquest sentit, es proposa provisionalment modificar el Pla Estratègic de Subvencions amb un annex per a incorporar l'entitat que rebria el flux elèctric com a entitat subjecte a subvenció nominativa (*Sapiens*, n.d.: pàg. 47-49).

Vist tot això, hi ha dos aspectes a destacar que són necessaris per assegurar la viabilitat d'aquesta fórmula de cessió directa d'energia:

1. Justificació de l'interès públic, social, econòmic o humanitari, o altres, per tal que el règim de concessió pugui ser el previst a l'article 22.2.c) de la LGS, que regula cessió directa. Tal com proposa *Sapiens* en l'enllaç aportat, això es pot fer atenent els objectius específics, i els sectors destinataris (participació ciutadana, transició energètica, sobirania energètica, entitat sense ànim de lucre, etc.).
2. Que la instal·lació tingui entre les seves finalitats expresses la de compartir part d'aquesta producció amb el veïnat, d'acord amb el condicionament tècnic i normatiu de l'autoconsum compartit. Això és que a l'hora de fer la instal·lació, l'ajuntament prevegi la possibilitat de compartir l'energia amb el veïnat com a un dels objectes de l'obra.

Entenent aquests aspectes, hi hauria la possibilitat que l'energia generada des de punts municipals com la de pèrgola de la plaça Alfons Comín o la pèrgola de la ronda de Dalt, instal·lades per a compartir la seva energia, se cedís en part a comunitats energètiques veïnes.

D'igual forma, pel que fa a altres instal·lacions, com les previstes en el Pla Clima Escola Barcelona⁹⁸. Per tal que fos viable la cessió de flux d'energia provinent d'aquestes instal·lacions municipals cal valorar si, en els seus respectius plans d'implantació, es contempla com a finalitat la de compartir part d'aquesta producció amb el veïnat. Si no fos així, es pot valorar fer-ne una modificació i estudiar futures possibilitats, sigui per aquestes instal·lacions o per les que hagin de venir.

5.6.2. Cessió d'ús de quotes de participació en l'energia generada

A Catalunya, pel que fa a col·laboracions entre ajuntaments i comunitats energètiques basades en la cessió de flux energètic provinent d'una instal·lació de propietat i titularitat municipal, coneixem l'exemple de la Comunitat d'Energia Renovable EcoSesgarrigues, de Sant Cugat Sesgarrigues, la Comunitat d'Energia Renovable d'Alpens i La Comunitat Energètica de Caldes de Montbui. Mentre que en les dues primeres desconexim com es vehicula la col·laboració, la fórmula de cessió de flux energètic que s'exposa pertany a la Comunitat Energètica de Caldes de Montbui, i es basa en la cessió d'ús de quotes de participació de l'energia generada per la instal·lació municipal a través d'una llicència d'ocupació temporal.

La *CEL* de Caldes de Montbui⁹⁹ és una comunitat energètica impulsada des de l'Ajuntament i que preveu dues modalitats de participació. La modalitat A és la que

⁹⁸ Es pot consultar el detall del pla i la relació d'escoles on es preveuen instal·lacions al següent [enllaç](#).

⁹⁹ La Comunitat Energètica de Caldes de Montbui s'anomena *La CEL*.

s'exposa a continuació i consisteix a posar a disposició de les veïnes sòcies la cessió d'una part de la producció energètica de les plaques fotovoltaïques dels equipaments públics (1kWp per família)¹⁰⁰. D'altra banda, la modalitat B es basa en el foment de la generació privada d'energia fotovoltaïca, la qual s'ha fet referència en l'apartat 4.3.

Tot i prendre forma de comunitat energètica, la seva modalitat de participació A s'assimila més a una tipologia de servei d'autoconsum compartit municipal, com vindria a ser el proposat per l'Ajuntament de Barcelona.

El que fa aquesta modalitat interessant a efectes del present informe és que la col·laboració entre l'Ajuntament i La CEL de Caldes es vehicula a través de la cessió de flux energètic en forma de cessió d'ús de quotes de participació de l'energia generada per la instal·lació municipal a través d'una llicència d'ocupació temporal. Aquest fet és independent a la governança, origen i funcionalitat de la comunitat energètica.

Per habilitar jurídicament aquesta fórmula, el primer que fa l'Ajuntament de Caldes de Montbui és establir que la col·laboració no suposa l'exercici de la iniciativa pública pel desenvolupament d'activitats econòmiques, per no contravenir l'article 86 de la Llei 7/1985, de 2 d'abril, Reguladora de les Bases del Règim Local (LRBRL). Així, no s'està establint la venda d'electricitat al veïnat sinó la cessió d'una quota d'ús sobre la instal·lació, on posteriorment cada veí o veïna establirà el trànsit econòmic amb la comercialitzadora d'electricitat que més li convingui¹⁰¹.

Tot seguit, l'Ajuntament justifica l'ús de la llicència d'ocupació temporal com a mecanisme adient per cedir quotes de participació en l'energia generada per la instal·lació municipal:

"L'article 57.1 del Decret 336/1988, de 17 d'octubre, pel qual s'aprova el Reglament del patrimoni dels ens locals de Catalunya (RPELC), defineix l'ús privatiu com aquell constituït per l'ocupació directa o immediata d'una porció del domini públic, de manera que limiti o exclogui la utilització per part dels altres interessats. I el punt 2 del mateix article (i els següents del RPELC) exposa que si aquest ús privatiu no comporta la transformació o modificació del domini només restarà subjecte a llicència d'ocupació temporal i, que si el seu ús és més intens, caldrà atorgar-lo mitjançant concessió administrativa". [...]. En l'esquema que es planteja, l'ajuntament no només és l'impulsor de la instal·lació de generació sinó que també n'és el titular, de manera que es garanteix que no es produirà cap transferència de titularitat de cap part del bé de

¹⁰⁰ Aquesta modalitat està pensada per a persones que tinguin dificultats per fer-se una instal·lació fotovoltaïca (per exemple habitatges de lloguer en blocs plurifamiliars). Per accedir a aquesta modalitat, l'Ajuntament estipula que cal viure dins el radi de 500 metres d'una instal·lació pública i ser elegible després d'un procés de concurs públic.

¹⁰¹ Les bases reguladores per la concessió de l'aprofitament especial del domini públic municipal derivat de les instal·lacions d'energia renovable situades en equipaments municipals regulat dins de La CEL -Modalitat A- de Caldes de Montbui, es poden consultar en el següent [enllaç](#).

domini públic i que, per tant, és del tot impossible la seva transformació o modificació posterior per part de les veïnes¹⁰².

Tal com s'assenyala en les bases reguladores, s'està "davant d'un cas d'ús privatiu poc intens donat que, a efectes pràctics, simplement suposa la interconnexió digital entre el comptador de generació de la instal·lació fotovoltaica i els comptadors de consum del veïnat proper a la instal·lació, sense que existeixi cap afectació física visible"¹⁰³.

La cessió d'ús exposada està subjecte al pagament d'un preu públic per part del veïnat que hi accedeix. Tanmateix, la particularitat que distingeix aquesta fórmula respecte del Servei d'autoconsum compartit municipal de Barcelona és que en el cas de Caldes de Montbui la cessió d'energia està prevista directament a membres sòcies de la comunitat energètica i se supedita a aquesta condició de membre.

En aquest sentit, a la ciutat de Barcelona, per a pròximes ocasions en què es vulgui impulsar instal·lacions municipals per a compartir l'energia generada amb les veïnes, es podria considerar aquesta fórmula: vehicular la cessió de flux d'energia a Comunitats Energètiques de Barri mitjançant la cessió d'ús de quotes de participació en l'energia generada a través d'una llicència d'ocupació temporal de béns de domini públic.

Preveure la cessió de l'energia en cobertes municipals cap a membres de comunitats energètiques podria ser una via per incentivar la ciutadania a formar-ne part i, alhora, una manera de valorar i reconèixer la funció social i d'interès general que duen a terme les comunitats energètiques de Barcelona. Mentre la generació d'energia es duria a terme en instal·lacions municipals, la seva governança s'estaria confiant a la comunitat energètica, establint una potent aposta per la col·laboració publicocomunitària.

5.7. Conclusions de l'apartat jurídic

És clau i urgent avançar de manera efectiva en fórmules de col·laboració publicocomunitàries en matèria energètica que facin de les comunitats energètiques participades per la ciutadania una realitat a Barcelona. Alguns dels exemples esmentats en aquest capítol demostren que es poden formular altres propostes i que aquestes són viables. Per exemple, l'ens local pot tenir un rol facilitador, posant a disposició elements que promouen l'impuls de la comunitat energètica, ja no només a través de la cessió de l'ús d'una coberta municipal, sinó també a través de la cessió de l'energia o de la mateixa instal·lació solar fotovoltaica.

La complexitat jurídica, patrimonial i administrativa associada a la creació d'una comunitat energètica supera clarament la capacitat operativa de moltes comunitats. Aquest fet reforça la necessitat d'un rol actiu de les institucions, tant en la simplificació de procediments com en la creació d'eines d'acompanyament que permetin a les

¹⁰² Ajuntament de Caldes de Montbui (2021). Acta Ple de 23 de desembre de 2021. Pàg. 29. [Enllaç](#).

¹⁰³ Si s'analitza amb detall l'article 57 del RPELC, apartats segon i tercer, s'obté la regulació jurídica necessària per encaixar aquest model a la normativa patrimonial.

comunitats energètiques desenvolupar-se sense quedar bloquejades per barreres tècniques o normatives. El desplegament de les comunitats energètiques requereix, per tant, una implicació institucional que vagi més enllà del finançament puntual.

Les previsions recollides a la Directiva 2018/2001 i presents ja a l'actual LSE sobre el deure dels estats membres a adoptar un règim legal facilitador són pertinents i apliquen a les problemàtiques existents a Barcelona, així com a les propostes i exemples jurídics explicats. En aquest sentit, els ens locals haurien d'adequar la normativa de patrimoni i paisatge a aquesta nova realitat, incorporant criteris objectius que facilitin la instal·lació de plaques solars en cobertes i que siguin promogudes per una comunitat energètica respecte a la instal·lació d'altres elements tècnics.

És urgent aprofundir i repensar fórmules jurídiques que permetin mancomunar recursos, coneixements i experiències, un front comú on les diverses fórmules de col·laboració entre el que és públic i el que és comunitari es faci palpable a la realitat de les comunitats energètiques i implementi el que ja fa temps que interpel·len les directrius comunitàries i normes vigents: fer realitat un marc jurídic, polític i social facilitador que desplegui un model energètic descentralitzat i participat per la ciutadania, on realment es garanteixi l'energia com a bé comú.

6. Inclusivitat i pobresa energètica

Es recomana implementar la [metodologia ESF–APE](#) i utilitzar la [infografia](#) comuna com a eina de sensibilització i formació a totes les comunitats energètiques de la ciutat. Aquesta eina contribueix a identificar desigualtats internes, promoure la diversitat i garantir una participació realment inclusiva.

El treball desenvolupat ha permès identificar també que la lluita contra la pobresa energètica no pot recaure només en la solidaritat interna de les comunitats. Perquè les comunitats energètiques puguin jugar un paper real en l'accés universal a l'energia, cal una articulació clara amb els serveis socials municipals, així com programes específics que permetin incorporar llars vulnerables sense sobrecarregar els grups motors.

Sense aquest suport, les comunitats energètiques tenen dificultats per garantir la inclusió energètica real, especialment en barris amb menor capital comunitari.

7. Diagnosi transversal, finançament i suport estructural

7.1. Introducció: de les experiències a una visió de conjunt

El conjunt de comunitats energètiques analitzades mostra que Barcelona compta amb un ecosistema emergent, divers i amb gran potencial. Les Comunitats Energètiques de Barri han demostrat la seva capacitat per mobilitzar coneixement tècnic, recursos socials i innovació democràtica, però també evidencien que, sense suport institucional estable, la transició energètica ciutadana corre el risc de quedar limitada a iniciatives voluntaristes.

L'anàlisi territorial mostra desigualtats estructurals que cap comunitat energètica pot resoldre per si sola. La manca d'espai públic disponible, la baixa densitat associativa o l'absència d'actors tècnics són obstacles que, en alguns barris, fan més difícil iniciar o consolidar una comunitat energètica sense suport institucional. Per això és imprescindible que l'Ajuntament articuli un model de suport estable, amb recursos tècnics, jurídics i organitzatius que compensin aquestes diferències i garanteixin la igualtat d'oportunitats entre barris.

Aquest capítol ofereix una lectura transversal de totes les experiències documentades i dels capítols jurídic i social, amb l'objectiu d'identificar els factors que expliquen l'èxit o les dificultats de les comunitats energètiques, els mecanismes de finançament disponibles i les condicions necessàries per consolidar un model de ciutat.

Les propostes s'adrecen especialment a l'Ajuntament de Barcelona i a la seva Agència d'Energia, com a institucions clau per dotar de coherència, recursos i visibilitat aquest moviment.

7.2. Factors comuns d'èxit i dificultats

Malgrat les diferències entre barris, les comunitats energètiques de Barcelona comparteixen un conjunt de dinàmiques estructurals que expliquen tant els seus assoliments com els obstacles recurrents.

Àmbit	Factors d'èxit	Dificultats recurrents
Governança i participació	Lideratge veïnal i cooperatiu fort, presa de decisions horitzontal, transparència econòmica.	Desigualtat de temps i recursos entre membres, manca de figures tècniques estables.
Tècnic i administratiu	Col·laboració amb enginyeries de l'ESS (BATEC, Aiguasol, Azimut), ús eficient d'espais públics.	Tràmits amb distribuïdores lents, dificultat d'accés a cobertes municipals o privades.

Social i comunitari	Implicació d'entitats locals, escoles i PAE, creació de fons solidaris i protocols d'inclusió.	Baixa diversitat sociodemogràfica, escassa representació de llogateres i famílies vulnerables.
Econòmic i financer	Accés a ajuts puntuals (SolarCoop, CE-Implementa, Pla Clima), suport de Coop57 i altres finances ètiques.	Dependència de subvencions no recurrents, manca d'un fons municipal permanent.
Relació amb l'administració	Interès creixent de l'Agència d'Energia i de diversos districtes.	Absència d'una oficina tècnica, manca de coordinació transversal entre àrees municipals.
Aliances i ESS	Col·laboració amb cooperatives d'habitatge, enginyeries i finances ètiques, arrelament comunitari.	Manca de suport públic estable per a aquestes aliances, dependència de projectes puntuals.

Quadre 3: Factors d'èxit i dificultats estructurals de les comunitats energètiques de Barcelona (2023–2025). Elaboració pròpia.

Aquestes dinàmiques confirmen el que ja assenyalaven CICrA (2023a) i CICrA (2024): les comunitats energètiques barcelonines han nascut malgrat el sistema, no gràcies a ell. La seva força és social i organitzativa, però l'entorn institucional encara és feble.

7.3. Mecanismes de finançament públic i cooperatiu

Els projectes de comunitats energètiques a Barcelona s'han finançat fins ara a través d'una combinació de subvencions públiques, capital social i finançament ètic. La seva eficàcia ha estat notable, però la fragmentació i temporalitat de les línies d'ajut en limita l'impacte.

Tipologia	Programa / entitat	Abast i limitacions
Municipal	<i>Pla Clima 2023–2025</i> (Ajuntament de Barcelona)	Suport a projectes de recerca i divulgació. No finança inversió directa.
	Enfortim l'ESS / Pla de Barris	Ajuts de 15.000-40.000 € per a projectes d'impacte local. Durada anual.
Autonòmica	SolarCoop (ICAEN)	Fins a 50% de subvenció per instal·lacions col·lectives. Convocatòria puntual.
	Programes Singlars / ACCIÓ	Finançament de projectes d'innovació tecnològica. Requisits alts.
Estatat	<i>CE-Implementa</i> (IDAE, MITECO)	Subvencions FEDER per a inversió i formació. Processos lents i competitiu.

Europea	RePowerEU / Horizon Europe	Projectes pilot amb fort component tècnic. Escassa adaptació a escala local.
Finances ètiques	Coop57, E-Plural, Fiare Banca Ètica	Préstecs a baix interès i capital social. Requereix estructura jurídica consolidada.
Autogestió / ESS	Capital social de sòcies, fons solidaris interns	Genera pertinença i responsabilitat, però poc volum per créixer.

Quadre 4: Principals fonts de finançament per a les comunitats energètiques de Barcelona (2023–2025). Elaboració pròpia.

Diagnosi general:

- Existeixen moltes fonts, però cap mecanisme estable i permanent.
- Les comunitats energètiques depenen de convocatòries discontinües, que no permeten planificar més enllà d'un any.
- Les entitats tècniques i cooperatives treballen sovint sense cobertura econòmica estable, amb alt risc de discontinuïtat.

Proposta clau:

Proposem que l'Ajuntament de Barcelona creï un fons municipal estructural de suport a comunitats energètiques, amb tres línies diferenciades:

1. Línia A – Inversió i infraestructura: cofinançament de noves instal·lacions o ampliacions.
2. Línia B – Suport tècnic i dinamització: finançament de figures de gestió i formació.
3. Línia C – Inclusió i solidaritat energètica: fons per a ajuts interns i projectes d'educació energètica.

Aquest fons hauria d'estar vinculat a la nova Oficina Tècnica de Comunitats Energètiques de Barcelona (OTCEB).

7.4. Necessitat d'un suport institucional estable

La consolidació del model de comunitat energètica de barri passa per una aliança publicocomunitària estructural. Com indica el Manifest de les comunitats energètiques de Barcelona (2024), cal que l'Ajuntament assumeixi un paper de facilitador i garant, no només de promotor puntual.

Àmbit	Funcions principals
Assessorament tècnic	Suport en disseny d'instal·lacions, tràmits amb distribuïdores i gestió d'excedents.

Acompanyament jurídic i administratiu	Elaboració de models de conveni, cessió de teulades i guia de bones pràctiques.
Finançament i suport econòmic	Gestió del fons municipal, intermediació amb finances ètiques i ajuts europeus.
Dinamització i formació	Coordinació amb districtes, programes educatius, suport a campanyes de sensibilització.
Inclusió i justícia social	Integració amb els PAE i els serveis socials per identificar llars vulnerables.

Quadre 5: Funcions en una Oficina Tècnica de Comunitats Energètiques de Barcelona. Elaboració pròpia.

Aquesta oficina, depenent de l'Agència d'Energia de Barcelona, hauria d'actuar com a centre de recursos i assessorament per a totes les comunitats energètiques de la ciutat, en col·laboració amb la Favb, Coòpolis i les enginyeries cooperatives.

Altres mesures institucionals recomanades:

1. Cessió d'espais i teulades públiques:
 - Crear un registre municipal d'espais disponibles i publicar convocatòries periòdiques per a la seva cessió.
 - Prioritzar la participació de comunitats energètiques ja constituïdes o en procés de creació.
 - Basar-se en l'experiència pilot de la Biblioteca Joan Miró.
2. Cessió d'excedents d'instal·lacions municipals:
 - Aplicar la prova pilot de l'AEB a altres equipaments.
 - Establir convenis de col·laboració publicocomunitaris que permetin compartir excedents amb veïnat i comerços del barri.
3. Creació d'una Taula Municipal Transversal de Comunitats Energètiques, impulsada per l'Agència d'Energia de Barcelona i amb participació dels departaments de Patrimoni, Urbanisme, Serveis Jurídics, Drets Socials i Ecologia Urbana.
 - Objectius: coordinar criteris, detectar cobertes disponibles i simplificar la tramitació de convenis de cessió.
 - Aquesta taula seria el mecanisme clau per institucionalitzar el diàleg interdepartamental i garantir coherència política en la transició energètica ciutadana.
4. Integració amb altres polítiques municipals:
 - Coordinació amb les polítiques d'habitatge, eficiència energètica, rehabilitació i mobilitat elèctrica.
 - Incorporar les comunitats energètiques al Pla d'Energia i Clima 2030 i al Pla de Barris.
5. Programa de formació i capacitat ciutadana:

- Crear un “Itinerari Barcelona Energia Comunitària”, amb tallers, materials didàctics i visites a instal·lacions coordinat amb el programa existent actual de l'Ajuntament *Carrega't*.
- Impulsar escoles d'energia a centres educatius i espais cívics, en col·laboració amb la Favb i Coòpolis.

7.5. Cap a una política de suport estructural

Els informes CICrA (2024) i ECODES (2024)¹⁰⁴ coincideixen: el futur de les comunitats energètiques urbanes depèn de polítiques locals valentes i coordinades⁴.

A més, s'observa que moltes dificultats no són pròpiament tecnològiques, sinó de governança i d'articulació institucional: incertesa en la cessió de cobertes, complexitat administrativa, manca de reconeixement explícit del model i absència de mecanismes de finançament estructural. Aquesta combinació genera desigualtats territorials, ja que els barris amb menys capital social o tècnic són els que tenen més obstacles per consolidar una comunitat energètica. El suport institucional, per tant, no és només desitjable: és un corrector necessari per garantir equitat en el desplegament.

A aquestes dificultats s'hi suma la llargada dels terminis d'execució, que sovint genera desgast i frustració als grups motors. La manca de procediments clars i àgils fa que projectes comunitaris amb un fort suport social triguin anys a traduir-se en instal·lacions reals, incrementant la dependència del voluntarisme i dificultant la consolidació de les comunitats energètiques com a projectes estables. La lentitud dels processos esdevé així un factor de risc per a la continuïtat de moltes iniciatives.

Barcelona té avui l'oportunitat d'esdevenir referent estatal si aconsegueix transformar el mosaic d'iniciatives en una xarxa cohesionada i reconeguda institucionalment.

Les condicions essencials per assolir-ho són:

1. Reconeixement formal i recursos permanents:
 - Incloure les comunitats energètiques com a línia estratègica dins del pressupost municipal d'energia.
 - Crear convocatòries anuals de manteniment i consolidació, més enllà de les de creació.
2. Enfortiment de la xarxa de comunitats energètiques de Barcelona:
 - Impulsar un espai de coordinació trimestral entre comunitats energètiques, l'Agència d'Energia de Barcelona, Favb i districtes.
 - Facilitar un portal digital únic amb dades, eines i assessorament.
3. Marc jurídic simplificat i adaptable:
 - Elaborar models de conveni tipus de cessió i protocols d'ús compartit.

¹⁰⁴ ECODES (2024). *Informe de Indicadores de Energía Comunitaria 2024*.

- Promoure que la Generalitat i l'ICAEN reconeguin aquest model com a referència urbana.
4. Sistema d'indicadors de seguiment i avaluació:
 - Nombre de comunitats energètiques actives, potència generada, percentatge de llars vulnerables integrades, emissions evitades, estalvi econòmic.
 - Publicació anual d'un informe municipal de l'estat de les comunitats energètiques.
 5. Projecció europea i cooperació internacional:
 - Participació en xarxes com REScoop, Energy Cities i Energy Communities Repository.
 - Presentació de projectes a Horizon Europe i Life Cities.

Aquest conjunt d'accions pot convertir Barcelona en laboratori europeu de transició energètica ciutadana, i alhora reforçar la democràcia local i la cohesió social.

Les Comunitats Energètiques de Barri han demostrat que una altra gestió de l'energia és possible. Ara és el moment que la ciutat hi respongui amb una política pública estructural, estable i participada, que situï l'energia com a bé comú i la ciutadania com a protagonista de la transició.

Per consolidar aquest model cal també lideratge polític clar. L'energia comunitària ha de tenir un referent visible dins l'Ajuntament, amb capacitat de coordinar departaments i planificar estratègicament. Sense aquesta direcció, la transició corre el risc de dispersar-se entre iniciatives aïllades.

8. Conclusions i propostes per a la ciutat

8.1. Barcelona davant un nou horitzó energètic

Barcelona viu un moment decisiu.

La crisi climàtica, la pobresa energètica i la dependència dels grans oligopolis han evidenciat la necessitat d'un nou model de governança de l'energia.

Les Comunitats Energètiques de Barri han demostrat que aquesta transformació és possible i que pot començar des de baix, des dels barris i amb la ciutadania com a protagonista.

Durant el període 2023–2025, les sis comunitats actives i les iniciatives emergents de la ciutat han demostrat que el model funciona: genera energia neta, crea vincles socials, fomenta l'autonomia col·lectiva i redueix desigualtats.

Però també han evidenciat que, sense un suport institucional estructural i continuat, aquests projectes corren el risc de quedar com a experiències aïllades.

L'estudi impulsat per la Favb mostra que Barcelona disposa de totes les condicions per esdevenir referent en transició energètica ciutadana si converteix aquesta xarxa incipient en una política pública de ciutat.

8.2. Conclusions generals

Les principals conclusions derivades de la diagnosi, de les fitxes de casos i dels capítols jurídic i social són les següents:

1. Les comunitats energètiques són una realitat consolidada però fràgil.

Han crescut gràcies a l'impuls veïnal i cooperatiu, però sense una estructura municipal estable. El seu desenvolupament ha estat desigual segons els districtes i la disponibilitat de teulades o recursos.

En termes estrictament energètics, la contribució actual de les Comunitats Energètiques de Barri a Barcelona és encara molt reduïda. En data de tancament de l'estudi, la potència de generació associada a les Comunitats Energètiques de Barri és d'aproximadament 150 kW (58 kW a la Bordeta, 50 kW al Poblenou —assumits íntegrament per l'Ajuntament—, 11 kW al Bon Pastor i 21 kW al Guinardó).

Aquesta xifra és insignificant si es compara amb el consum elèctric total de la ciutat, que se situa al voltant dels 14.000 GWh anuals. Aquesta diferència no qüestiona el valor social, educatiu i democràtic de les comunitats energètiques, però evidencia que, sense un canvi en el ritme de desplegament i en el suport institucional, el seu impacte energètic continuarà sent marginal.

Les aliances entre veïnat, cooperatives i ESS són el principal factor de sostenibilitat i innovació democràtica del model.

2. El potencial de replicabilitat és alt.

Els models del Bon Pastor i de La Bordeta demostren que el model és viable tècnicament i social. El repte no és tècnic, sinó de governança, finançament i coherència institucional.

3. Els instruments de suport actuals són insuficients i discontinus.

Les comunitats energètiques depenen de convocatòries puntuals i no disposen de fons estables per a la gestió ni per a figures tècniques permanents. Cal un marc financer estructural, similar al que ja tenen altres àrees municipals.

4. L'Ajuntament necessita assumir un rol de facilitador i garant.

El lideratge ciutadà és l'essència del model, però sense una administració que l'acompanyi i hi cregui, la transició no serà sistèmica.

6. La dimensió social és inseparable de la transformació energètica.

Les comunitats energètiques són també eines de justícia climàtica i d'inclusió: redueixen vulnerabilitats, creen comunitat i promouen cultura energètica. Els fons solidaris, els protocols d'acollida i la relació amb els PAE són bones pràctiques a consolidar.

7. Cal coherència política i temporal.

Les declaracions d'emergència climàtica només tindran sentit si s'acompanyen de pressupostos plurianuals, convenis estables i lideratge polític real.

8.3. Propostes per a la ciutat

Les següents propostes s'adrecen principalment a l'Ajuntament de Barcelona i a l'Agència d'Energia de Barcelona, però també interpel·len altres actors públics i comunitaris.

S'estructuren en tres eixos complementaris: institucional, econòmic i social.

8.3.1. Eix 1. Reconeixement i suport institucional

La validació institucional és essencial per evitar la percepció que les comunitats energètiques són iniciatives ideològiques o d'uns quants, i per fer d'aquest model una política real de ciutat.

El suport institucional no només valida públicament el model de Comunitats Energètiques de Barri, sinó que pot reduir de manera significativa els temps de desplegament. Procediments clars, cessió d'actius, acompanyament tècnic i finançament estructural permeten accelerar la materialització dels projectes i passar de fases pilot a una escala real de ciutat. Sense aquest suport, els terminis s'allarguen i el potencial transformador de les comunitats energètiques queda limitat.

Creació de l'Oficina Tècnica de Comunitats Energètiques de Barcelona (OTCEB).

- Integrada dins de l'Agència d'Energia, amb participació de la Favb i Coòpolis.

- Funcions: assessorament tècnic i jurídic, coordinació amb districtes, mediació amb distribuïdores, suport en la gestió d'ajuts i dinamització comunitària.
- Equip mínim inicial: 3 tècniques (enginyeria, gestió social i jurídica).

Cessió d'espais i excedents municipals.

- Creació d'un registre públic de cobertes i equipaments disponibles, amb convocatòries anuals per a cessió d'ús.
- Aplicació del model pilot de la Biblioteca Joan Miró per a la cessió d'excedents a les comunitats energètiques del barri.
- Establiment de convenis tipus de col·laboració publicocomunitària.

Integració de les comunitats energètiques en la planificació energètica de la ciutat.

- Inclusió de les comunitats energètiques dins del Pla d'Energia i Clima 2030.
- Coordinació amb els programes d'habitatge, rehabilitació i mobilitat elèctrica.
- Creació d'un consell consultiu de transició energètica ciutadana, com a espai de diàleg estable.

8.3.2. Eix 2. Finançament estructural i sostenibilitat econòmica

Creació d'un Fons Municipal de Comunitats Energètiques (FMCE).

- Tres línies de finançament:
 - b. Infraestructura i inversió (cofinançament d'instal·lacions).
 - c. Gestió i suport tècnic (figures de dinamització i formació).
 - d. Inclusió i solidaritat energètica (projectes de pobresa energètica i educació).
- Gestió compartida entre l'Agència d'Energia de Barcelona i la xarxa de comunitats energètiques.

Establiment de convenis plurianuals de suport.

Finançament estable per a entitats de referència (Favb, Coòpolis, BATEC, etc.).

Evitar la dependència de subvencions anuals i garantir continuïtat de projectes.

Promoció de finançament cooperatiu i ètic.

Acords amb Coop57 i altres entitats per crear línies de crèdit específiques.

Impuls d'un instrument mixt publicocooperatiu per a la reinversió d'estalvis generats per les comunitats energètiques.

Accés prioritari a fons europeus i estatals.

Creació d'una unitat tècnica dins l'OTCEB per a la presentació conjunta de projectes a Horizon Europe, Life Cities i RePowerEU.

8.3.3. Eix 3. Impacte social i democratització energètica

Enfortiment de la xarxa de comunitats energètiques de Barcelona.

- Espais trimestrals de trobada i intercanvi entre comunitats energètiques, l'Agència d'Energia de Barcelona i districtes.
- Plataforma digital amb mapes, recursos i dades obertes.

Programes d'educació i sensibilització.

- Creació de l'“Itinerari Barcelona Energia Comunitària”, amb tallers i materials pedagògics.
- Integració de continguts sobre energia i cooperativisme en escoles i instituts.
- Campanyes de comunicació per donar visibilitat a les comunitats energètiques i a la cultura energètica ciutadana.

Justícia energètica i inclusió.

- Vinculació de les comunitats energètiques amb els Punts d'Assessorament Energètic (PAE) i amb serveis socials municipals. A llarg termini, els PAE podrien esdevenir la xarxa municipal de proximitat per a la transició energètica ciutadana, amb funcions d'informació, sensibilització i acompanyament directe de les comunitats energètiques al territori.
- Suport als fons solidaris ja existents i creació d'un programa municipal de bonificacions per a llars vulnerables.
- Incorporació de la perspectiva de gènere i diversitat en els protocols de governança i en la recollida de dades (seguint les recomanacions de CICrA 2024).

8.4. Missatge de tancament

Les Comunitats Energètiques de Barri no són un experiment: són l'expressió del dret col·lectiu a l'energia. Representen una nova manera de gestionar el comú, de reduir emissions i de crear comunitat.

El seu valor va molt més enllà dels kWh produïts: són espais de democràcia, confiança i esperança en una ciutat més justa i resilient.

Perquè les Comunitats Energètiques de Barri esdevinguin una eina estructural de democràcia energètica, cal que l'Ajuntament assumeixi un compromís explícit i estable amb el model. Això implica superar la lògica de pilots o projectes puntuals i reconèixer les comunitats energètiques com una política urbana de primer ordre.

Sense aquesta validació institucional, les comunitats energètiques corren el risc de quedar identificades com a iniciatives d'un segment social concret i no com a una política universal de ciutat. La Favb defensa que la transició energètica serà justa i democràtica només si ho és per a tots els barris i per a tota la ciutadania.

Si Barcelona vol liderar la transició energètica, ha de fer-ho amb la ciutadania i des dels barris.

*És hora de passar del voluntarisme al reconeixement estructural,
de les iniciatives disperses a una política pública cohesionada,
i de l'energia com a mercaderia a l'energia com a bé comú.*

9. Annex

Normativa Municipal.

- Ordenança del medi ambient

En l'estudi s'ha fet referència als articles 82-4 i 82-5 del capítol 2 dins el títol 8 d'aquesta ordenança, on es regula l'obligació d'instal·lació de plaques solars fotovoltaïques en edificis de nova construcció o en reformes integrals.

Article 82-4. Usos afectats.

1. Queden subjectes al capítol 2 del títol 8 d'aquesta Ordenança les construccions que estiguin destinades, en més d'un 80% de la seva superfície, a un o diversos dels usos següents:
 - a. Comercial, allotjament o qualsevol altre servei obert al públic no inclòs en altres epígrafs d'aquest article: superior a 3.000 m².
 - b. Centres cívics, casals i altres edificis destinats a usos socials: superior a 1.500 m².
 - c. Oficines: superior a 1.500 m².
 - d. Industrial o magatzems: superior a 1.500 m².
 - e. Instal·lacions i edificis ocupats per les administracions públiques, en qualsevol de les fórmules de gestió directa o indirecta existents, destinats a qualsevol ús: superior a 1.500 m².
 - f. Edificis destinats a centres d'ensenyament: superior a 1.500 m².
 - g. Centres esportius: superior a 3.000 m².
 - h. Centres sanitaris: superior a 3.000 m².
 - i. Aparcaments: superior a 3.000 m².

Article 82-5. Requisits formals a incorporar als projectes per sol·licitar llicències

1. L'Ajuntament condicionarà l'atorgament de les llicències, autoritzacions i permisos sobre edificacions o parts i sobre les activitats que s'hi realitzaran a l'acreditació del compliment de les disposicions d'aquest capítol. Aquesta previsió no afecta les llicències relatives a equipaments propis de les edificacions.

- Ordenança municipal dels usos del paisatge urbà de la ciutat de Barcelona

En l'estudi s'ha fet referència als articles 8, 46, 63 i 76 de l'ordenança. Aquests articles contenen aspectes que poden ser d'interès per entendre la normativa d'instal·lació de captadors solars.

- o Article 8:

Es consideren, també, agents potencialment contaminats del paisatge urbà les instal·lacions tècniques de les construccions o de la resta d'elements del paisatge urbà que hi poden incidir negativament, així com les alarmes, antenes, aparells d'aire condicionat, captadors solars, tendals o qualsevol altra instal·lació que imposi l'evolució socioeconòmica o tecnològica. Aquestes instal·lacions s'hauran d'ajustar a les normes d'aquesta Ordenança, l'Ordenança metropolitana d'edificació i les ordenances específiques que, si és el cas, les regulen.
- o Article 46

1. En els projectes de construcció d'edificis de nova planta i de rehabilitació integral es preveurà la preinstal·lació d'aire condicionat i de captadors d'energia solar, individuals o col·lectius, definint la ubicació i la dimensió dels conductes de repartiment, de les entrades i sortides d'aire i de la maquinària, i en general de tots els elements necessaris per al correcte funcionament de la instal·lació segons el volum del local o edifici.

Aquestes instal·lacions hauran de situar-se en els terrats, sense que siguin perceptibles des de la via pública i en les condicions establertes en aquesta Ordenança. Alternativament, s'acceptaran altres emplaçaments que disminueixin l'impacte visual i millorin la integració a l'edifici.

o Article 63

1. S'entén per elements tècnics d'instal·lació els aires condicionats, les antenes, alarmes, plaques solars i altres aparells similars, així com els seus conductes i elements auxiliars.

2. Queda prohibida la col·locació dels elements tècnics d'instal·lació sobre els paraments de façana, miradors i balconades. En cap cas aquests elements poden sobresortir del tancament dels buits arquitectònics. Aquests elements han d'harmonitzar amb la solució del tancament en què s'ubiquin.

3. En el cas d'edificis inclosos en el Catàleg del Patrimoni Arquitectònic Historicoartístic de la ciutat de Barcelona, la col·locació d'aquests elements requerirà obligatòriament l'obtenció de la llicència municipal.

o L'article 76

1. Instal·lacions

S'admet la col·locació d'aparells de captació solar i condicionadors d'aire i els seus conductes, sempre que no malmetin o es fixin en elements o parets singulars de l'edifici, ni siguin visibles des dels espais públics immediats.

S'admet la instal·lació, en els terrats transitables, d'elements per estendre la roba, sempre que no malmetin ni distorsionin elements singulars de la composició de l'edifici ni siguin visibles des dels espais públics immediats.

S'admet la disposició d'aparells i instal·lacions en els terrats sempre que el conjunt estigui endreçat i protegit visualment segons un projecte global, i no sigui visible des dels espais públics immediats.

Els projectes de construcció d'edificis de nova planta, de remodelació o de rehabilitació integral han de preveure una reserva d'espai per a aquests elements, com també el tractament i protecció, i en tot cas per a les instal·lacions particulars de climatització.

Queda prohibida la col·locació d'instal·lacions en els terrats i cobertes en altres condicions que les que preveu aquest article.

- [Ordenança reguladora dels procediments d'intervenció municipal en les obres \(OPRIMO\)](#)

Per entendre la diferència entre els règims administratius de llicència urbanística i comunicació prèvia cal atendre's a l'article 8 d'aquesta ordenança.

Article 8. Els règims d'intervenció es defineixen en els termes següents:

a) El règim de llicència és aquell en virtut del qual l'Ajuntament, després d'analitzar la documentació i el projecte presentats per la persona interessada i verificar-ne l'adequació a la normativa aplicable, resol sobre la procedència de l'atorgament de llicència.

b) El règim de comunicació és aquell en virtut del qual la presentació a l'Ajuntament del projecte i la documentació exigida habilita la persona interessada per a executar les obres o a efectuar la primera ocupació de l'edifici, llevat que l'Ajuntament, en els terminis establerts, li notifiqui que no s'adeqüen a la normativa aplicable o que han de seguir un altre règim d'intervenció.

EXPLICACIÓ: És a dir, el tràmit de llicència urbanística requereix la intervenció, revisió i autorització expressa de l'administració, així com la presentació de documentació més extensa per part de la persona o CE sol·licitant. Al seu torn, es requereix una resolució favorable de l'administració per iniciar la instal·lació o actuació que es vulgui fer (procediment que ve establert per l'article 188 TRLU).

En canvi, en el tràmit de comunicació prèvia la persona o CE interessada simplement informa que es durà a terme una determinada actuació i ho comunica presentant a l'administració la documentació corresponent acreditant que s'està complint amb la normativa. Aquest tràmit és més àgil i senzill perquè està pensat per obres de menor entitat, per això la documentació a presentar és menys complexa i no requereix l'expedició de cap llicència per començar l'actuació. La regulació específica d'aquest règim a la ciutat de Barcelona està prevista en els articles 46 i següents de l'Ordenança reguladora dels procediments d'intervenció municipal en les obres.

Cal mencionar que l'article 187.4 del TRLU estableix que les ordenances municipals, en els termes establerts per la normativa de règim local i en funció de l'entitat de les obres o les actuacions a fer, poden substituir la necessitat d'obtenir la llicència urbanística per una comunicació prèvia de la persona interessada a l'administració municipal. Així doncs, a efectes pràctics, que es produeixi aquesta substitució interessa a les comunitats energètiques perquè el tràmit de comunicació prèvia, al ser més àgil i senzill, podria facilitar la seva actuació i la instal·lació dels seus captadors solar.

- [Ordenança sobre protecció del patrimoni arquitectònic, històric i artístic de Barcelona.](#)

L'article 3 estableix que els conjunts o perímetres urbans objecte de protecció es classificaran, a aquest efecte, en els següents tipus:

- Tipus I: Perímetres urbans que siguin objecte de protecció integral. O sigui, aquells en els quals les mesures de defensa i protecció abastin la totalitat dels edificis del conjunt, les places, carrers i elements d'urbanització inclosos en el seu perímetre. Per a la conservació aquest tipus de perímetres s'aplicaran, com a mínim i segons el cas, les mateixes prescripcions que per als edificis nivell B.
- Tipus II: Tot i afectar menys elements dels edificis, a efectes de l'objecte d'aquest estudi, la instal·lació de captadors solars, aquesta categoria també limita considerablement i exigeix una integració molt estricta de les instal·lacions fotovoltaïques dins l'arquitectura catalogada. Aquesta categoria perimetral es preveu per a zones que la protecció dels edificis que les integren es limiti a la situació, volum o alçària dels edificis, als murs i tanques que els limitin, i a les entrades i vestíbuls. Elements en els quals s'integren les façanes i els terrats (art. 16).
- Tipus III: De manera similar, en els conjunts inclosos en aquest tipus, la protecció afectarà exclusivament les façanes (considerant com a tals tots els paraments d'un edifici visibles des de la via pública), amb tots els seus elements, haurà de mantenir-se l'estil general tradicional dels edificis del conjunt, i, per tant, queda prohibit l'ús de materials que els desvirtuin (art. 17).
- Tipus IV: Aquest tipus presenta més opcions de cara a la possibilitat d'instal·lació de captadors solars. Els perímetres delimitats qualificats en aquest tipus només tindran com a limitació l'obligació de conservar o mantenir, fins i tot en les noves edificacions, l'ambient estètic del sector, de manera que harmonitzin i no desentonin del conjunt en què estiguin situades (art.18).
- Tipus V: Aquest tipus està reservat a tall de “calaix de sastre” per tal d'incloure perímetres subjectes a normativa especial de protecció que específicament s'aprovi per a ells. Per tant, davant un perímetre classificat sota aquest tipus s'haurà d'atendre a la normativa específica que afecti la protecció ambiental, més enllà de la genèrica (art. 19).

Sobre aquesta norma també és oportú destacar que els articles 24 i següents regulen el procés de sol·licitud de llicència urbanística per la instal·lació de plaques en edificis protegits.

Altres documents Municipals

- [Instrucció relativa a la interpretació de la normativa sobre l'ús i integració d'elements de suport per a la instal·lació de plaques solars sobre terrats i cobertes a Barcelona.](#)

Tot i no tenir rang normatiu, aquesta instrucció, aprovada el gener de 2023, estableix els criteris i condicionants detallats per tramitar els permisos d'instal·lació de plaques solars fotovoltaïques (i els seus elements de suport) sobre terrats i cobertes de la ciutat.

La instrucció, entre d'altres, detalla requisits de col·locació, paisatgístics i criteris de volum dels elements de suport, entre els quals destaquen que aquests formin una única composició arquitectònica amb l'edifici, que s'instal·lin sense que siguin

perceptibles des de l'espai públic o que redueixin l'impacte visual i que no conformin una superfície tancada o volum habitable. La instrucció també estableix uns condicionants geomètrics molt concrets respecte a les altures màximes i gàlibs, criteris sobretot destinats a satisfer criteris col·lectius que fiscalitza l'administració municipal i amb l'objectiu de no generar contaminació visual des dels carrers.

En qualsevol cas, serà la persona tècnica competent (arquitecte o enginyer) qui dissenyarà aquesta instal·lació i aplicarà degudament aquests articles per tal de complir amb els condicionants. S'exceptuen dels criteris i condicionants d'aquesta Instrucció als edificis catalogats (A, B i C) que hauran de presentar un projecte específic d'integració i sotmetran a l'avaluació individual per part de l'òrgan de Patrimoni Arquitectònic i Artístic de l'Ajuntament, amb l'objectiu de protegir el valor patrimonial del conjunt de l'edifici. En tot cas, i pel que respecta als condicionats que afecten l'entorn urbà i el seu impacte visual, serà la Comissió Mixta de Protecció de Paisatge Urbà l'òrgan consultiu al qual es puguin adreçar els dubtes en relació amb la correcta aplicació d'aquesta instrucció.

- [Mesura de govern “Accelerem la generació d'energia solar fotovoltaica a Barcelona”, abril 2024](#)

El document fa un repàs de la situació actual en matèria de generació energètica a Barcelona. El seu torn, s'estableixen les línies de treball de l'administració local pel que fa a l'impuls de la generació en l'àmbit municipal i en l'àmbit privat i de gestió pública.

A efectes de l'estudi són d'especial interès els punts 3 i 4, amb referències respectivament a l'operativa funcional municipal i a la generació en l'àmbit privat i de gestió pública.

En addició en el punt del document es recull el llistat de cobertes municipals contemplades per a impulsar la generació fotovoltaica en l'àmbit públic (taula 3 del document).

Àmbit	Instal·lacions existents i en legalització [kWp]	En obra i licitació [kWp]	Projectes tancats i en redacció i/o previstos [kWp]	Potencial FV no cobert [kWp]	POTÈNCIA TOTAL ESTIMADA [kWp]
Mercats municipals	359	108	733	2.062	3.263
Centres esportius municipals	98	189	1.948	3.652	5.886
Escoles bressol municipals	86	-	-	1.387	1.473
Escoles, instituts i equipaments educatius públics (no IMEB)	788	-	4.411	6.180	11.380
Seu de Districte	60	21	-	30	111
Biblioteques municipals	396	90	185	479	1.151
Habitatge públic	181	494	51	1.100	1.826
Altres equipaments (oficines, aquarteraments centres socials i culturals, pistes esportives...)	1.650	407	596	3.317	5.969
BSM - Cementiris	71	-	-	5.989	6.060
BSM - Infraestructures	70	620	566	1.734	2.991
BSM - Aparcaments	40	-	6	847	892
Pèrgola d'ombratge	1.205	146	1.396	1.660	4.408
Cobertura grades Camps de futbol municipals	-	-	44	1.650	1.694
Infraestructures de ciutat	435	-	-	4.575	5.010
Infraestructures viàries	308	-	1.315	2.484	4.108
Façanes i mitgeres	100	-	70	140	310
TOTALS [kWp]	5.848	2.075	11.321	37.286	56.530

Taula 3. Resum d'instal·lacions de generació fotovoltaica existents i en projecte i dades de potencialitat.

Pel que fa a calendari i pressupost la mesura preveu fins al 2027 finalitzar les actuacions en marxa i executar els projectes tancats. En total hi ha 38 obres en marxa i 169 instal·lacions en projecte, d'acord amb el següent repartiment:

ESTAT FVs municipals	Potència total municipal [kWp]	Nombre total instal·lacions municipals (nº)
En licitació i obres	2.075	38
Coberta	1.518	33
Espai públic	557	5
Parets i mitgeres	0	0
En projecte (tancat, en redacció o previst)	11.321	169
Coberta	8.561	0
Espai públic	2.599	0
Parets i mitgeres	161	0
TOTAL	13.397	207

Taula 4. Distribució dels projectes fotovoltaics

Àmbit	En obra i licitació [kWp]	Projectes tancats i en redacció i/o previstos [kWp]
Mercats municipals	108	733
Centres esportius municipals	189	1.948
Escoles bressol municipals	-	-
Escoles, instituts i equipaments educatius públics (no IMEB)	-	4.411
Seu de Districte	21	-
Biblioteques municipals	90	185
Habitatge públic	494	51
Altres equipaments (oficines, aquarteraments centres socials i culturals, pistes esportives...)	407	596
BSM - Cementiris	-	-
BSM - Infraestructures	620	566
BSM - Aparcaments	-	6
Pèrgola d'ombratge	146	1.396
Cobertura grades Camps de futbol municipals	-	44
Infraestructures de ciutat	-	-
Infraestructures viàries	-	1.315
Façanes i mitgeres	-	70
TOTALS [kWp]	2.075	11.321

Taula 5. Distribució dels projectes fotovoltaics per àmbit o sector

En el mateix període preveu Iniciar la redacció de cinquanta projectes de noves instal·lacions. Aquests projectes han prioritzat espais de concurrència pública, reconversió de pèrgoles en espai públic i infraestructures viàries, d'acord amb la següent estratègia:

- Tancar l'autoconsum possible en diferents àmbits com ara a mercats; biblioteques, seus de districte i escoles bressol.
- Projectar totes les possibilitats de generació que ofereix la infraestructura de Rondes.
- Estudiar la cobertura de pistes esportives i viseres d'ombratge en els camps de futbol.

Per desenvolupar aquests projectes s'estima un pressupost de 300.000 euros.

A partir del 2027 i fins al 2030 es preveu:

- Continuar amb la redacció de projectes de noves instal·lacions, trenta projectes. Per desenvolupar els projectes s'estima un pressupost de 215.000 euros.
- Iniciar l'execució d'alguns projectes redactats. S'han estimat uns 23 milions d'euros per incrementar els 8.000 kWh previstos entre 2027 i 2030.

En relació amb les inversions, a continuació es detallen les inversions d'actuacions impulsades en l'àmbit de gestió municipal per al desenvolupament d'instal·lacions de generació.

	2024-2025	Fins a 2027	2027-2030
Desenvolupament de projectes de generació	100.000 €	200.000 €	215.000 €
Execució d'instal·lacions de generació	15.400.000 €	16.400.000 €	23.000.000 €
TOTAL:	15. 500.000 €	16.600.000 €	23.215.000 €

Taula 6. Distribució dels costos estimats, per temporalitat

Normativa autonòmica catalana

- [Decret 336/1988, de 17 d'octubre, pel qual s'aprova el Reglament del patrimoni dels ens locals de Catalunya](#)

A continuació s'indiquen aquells apartats dels articles d'aquest Decret legislatiu citats en l'estudi que es consideren rellevants:

Article 2

Els béns dels ens locals es classifiquen en béns de domini públic, béns comunals i béns patrimonials.

Article 3

3.1 Són béns de domini públic:

- Els que la llei declari amb aquest caràcter.
- Els afectes a l'ús públic.
- Els afectes als serveis públics dels ens locals.

3.2 En tot cas, són béns de domini públic els immobles propietat de l'ens local on té la seva seu la corporació i aquells en què s'allotgen els seus òrgans i serveis.

3.3 Igualment estan subjectes al règim de domini públic els drets reals que corresponen a les entitats locals sobre béns que pertanyen a altres persones, quan aquests drets es constitueixen per a utilitat d'algun dels béns indicats pels apartats anteriors o per a la consecució de fins d'interès públic equivalents al que serveixen els dits béns.

Article 4

S'entén que són afectes a l'ús públic aquells béns destinats a ser utilitzats directament pels particulars, la conservació i la policia dels quals siguin competència de l'ens local, com ara els carrers, places, parcs, fonts, camins i obres públiques d'aprofitament o utilització generals.

Article 5

S'entén que són afectes al servei públic els béns que, per la seva naturalesa o per les disposicions particulars d'organització, s'adeqüin essencialment o exclusivament al fi particular del servei, com ara escorxadors, mercats, hospitals, museus, escoles, cementiris i camps d'esport.

Article 57

1. L'ús privatiu és el constituït per l'ocupació directa o immediata d'una porció del domini públic, de manera que limiti o exclogui la utilització per part dels altres interessats.
2. L'ús privatiu que no comporta la transformació o la modificació del domini públic resta subjecte a l'atorgament d'una llicència d'ocupació temporal que origina una situació de possessió precària essencialment revocable per raons d'interès públic i amb dret a indemnització, si s'escau. La sol·licitud de la llicència s'ha de resoldre en el termini de dos mesos a comptar de la petició, transcorregut el qual sense que s'hagi resolt expressament s'entén desestimada.
3. En el cas que els sol·licitants siguin més d'un s'han de tenir en compte els principis d'objectivitat, publicitat i concurrència.

- [Decret legislatiu 1/2010, de 3 d'agost, pel qual s'aprova el Text refós de la Llei d'urbanisme \(TRLU\).](#)

A continuació s'indiquen aquells apartats dels articles d'aquest Decret legislatiu citats en l'estudi que es consideren rellevants:

Article 9 bis:

Normes d'aplicació directa sobre instal·lacions per a l'aprofitament de l'energia solar i la rehabilitació d'edificacions.

1. S'admet la implantació de les instal·lacions per a l'aprofitament de l'energia solar mitjançant captadors solars tèrmics o panells fotovoltaics, sense necessitat de modificar el planejament urbanístic, en els casos següents:
 - a) Sobre la coberta de les edificacions i altres construccions auxiliars d'aquestes, incloses les pèrgoles dels aparcaments de vehicles, quan les instal·lacions no superin el metre d'alçada des de la coberta plana o, en cas de coberta inclinada, quan els captadors o els panells s'hi ubiquin adossats en paral·lel.
 - b) Als espais de les parcel·les en sòl urbà, no ocupats per les edificacions i altres construccions auxiliars d'aquestes, quan les instal·lacions es destinin a reduir la demanda energètica de l'edificació i no superin el metre d'alçada des de la rasant del sòl ni comportin una ocupació de la parcel·la superior al 25% de la seva superfície no edificable.
 - c) En sòl no urbanitzable, als espais de terreny situats en un radi de cinquanta metres al voltant de la construcció, quan les instal·lacions es destinin a reduir-ne la demanda energètica.
2. No són aplicables les normes d'aplicació directa que estableix aquest article quan siguin incompatibles amb les normes de protecció del patrimoni cultural.

Article 10

Regles d'interpretació del planejament urbanístic

1. Els dubtes en la interpretació del planejament urbanístic produïts per imprecisions o per contradiccions entre documents del mateix rang normatiu es resolen atenent els criteris de menor edificabilitat, de dotació més alta per a espais públics i de protecció ambiental més elevada i aplicant el principi

general d'interpretació integrada de les normes. En el supòsit que es doni un conflicte irreductible entre la documentació imperativa del planejament urbanístic i que no pugui ser resolt atenent els criteris generals determinats per l'ordenament jurídic, preval el que estableixi la documentació escrita, llevat que el conflicte es refereixi a quantificació de superfícies de sòl, supòsit en el qual cal atènyer-se a la superfície real.

2. En el supòsit que diverses normes o mesures restrictives o protectores, tant les derivades de la legislació sectorial o de llurs instruments específics de planejament com les de caràcter urbanístic, concorrin en un mateix territori i comportin diferents graus de preservació, s'ha de ponderar l'interès públic que hagi de prevaler i cercar la utilització més racional possible del territori.

Article 27

1. Són serveis urbanístics bàsics:

- a) La xarxa viària que tingui un nivell de consolidació suficient per permetre la connectivitat amb la trama viària bàsica municipal.
- b) Les xarxes d'abastament d'aigua i de sanejament.
- c) El subministrament d'energia elèctrica.

2. Els serveis urbanístics bàsics han de tenir les característiques adequades per a l'ús del sòl previst pel planejament urbanístic que el classifica.

Article 34

5. El sistema urbanístic d'equipaments comunitaris comprèn els centres públics, els equipaments de caràcter religiós, cultural, docent, esportiu, sanitari, assistencial, de serveis tècnics i de transport, d'allotjament dotacional i els altres equipaments que siguin d'interès públic o d'interès social. A aquest efecte, és equipament d'allotjament dotacional el que es destina a satisfer les necessitats temporals d'habitació de les persones, en règim d'ús compartit de tots o una part dels elements de l'allotjament amb altres usuàries, o en règim d'ús privatiu d'un habitatge complet, per raó de:

- a) Dificultat d'emancipació.
- b) Requisits d'acolliment, d'assistència sanitària o d'assistència social.
- c) Feina o estudi.
- d) Afectació per una actuació urbanística.

5 bis. A l'efecte de l'apartat 5, són serveis tècnics les infraestructures d'utilitat pública o d'interès social corresponents a:

- a) Les xarxes i les instal·lacions connexes de subministrament d'aigua, d'energia elèctrica i de gas, de sanejament d'aigües residuals, d'enllumenat públic i de telecomunicacions.
- b) Les instal·lacions de producció d'energia elèctrica renovable amb una potència superior a 100 kW estiguin o no connectades a les xarxes de transport o de distribució d'electricitat.
- c) Les instal·lacions destinades a la gestió de residus.

Article 187 bis

1. Estan subjectes a la llicència urbanística prèvia, amb les excepcions que estableix l'article 187 *ter*, els actes següents:

o) Les instal·lacions de producció d'energia elèctrica, excepte les relatives a la instal·lació de panells solars fotovoltaics, en els termes que estableix l'article 9 bis.

- [Decret legislatiu 2/2003, de 28 d'abril, pel qual s'aprova el Text refós de la Llei municipal i de règim local de Catalunya](#)

Els preceptes d'aquesta Llei citats en l'estudi són:

Article 201 Béns de domini públic

201.1 Són béns de domini públic els afectes a l'ús públic o als serveis públics dels ens locals i els que la llei declari amb aquest caràcter. Tenen també aquesta consideració els béns comunals.

201.2 S'entén que són afectes a l'ús públic aquells béns destinats a ser directament utilitzats pels particulars.

201.3 S'entén que són afectes al servei públic aquells béns que, per llur naturalesa o per les disposicions particulars d'organització, s'adeqüin essencialment o exclusivament al fi particular del servei.

201.4 En tot cas, són béns de domini públic els immobles propietat de l'ens local on té la seva seu la corporació i aquells en què s'allotgen els seus òrgans i serveis.

201.5 Igualment són subjectes al règim de domini públic els drets reals que corresponen a les entitats locals sobre béns que pertanyen a altres persones, quan aquests drets es constitueixen per a utilitat d'algun dels béns indicats pels apartats anteriors o per a la consecució de fins d'interès públic equivalents als que serveixen els dits béns.

Article 203 Béns patrimonials

Tenen la consideració de béns patrimonials els que són propietat de l'ens local i no són destinats directament a l'ús públic o a l'exercici de cap servei públic de competència local, o a l'aprofitament pel comú del veïnat. Es regeixen pel que disposa llur legislació específica i, si aquesta mancava, per les normes de dret privat.

Normativa estatal

- [Llei 38/2003, de 17 de novembre, General de Subvencions](#)

Els preceptes d'aquesta Llei citats en l'estudi són:

Article 22. Procediments de concessió.

1. El procediment ordinari de concessió de subvencions es tramitarà en règim de concurrència competitiva. A l'efecte d'aquesta llei, tindrà la consideració de concurrència competitiva el procediment mitjançant el qual la concessió de les subvencions es realitza mitjançant la comparació de les sol·licituds presentades, a fi d'establir una prelación entre les mateixes d'acord amb els criteris de valoració prèviament fixats en les bases reguladores i en la

convocatòria, i adjudicar, amb el límit fixat en la convocatòria dins del crèdit disponible, aquelles que hagin obtingut major valoració en aplicació dels citats criteris.

En aquest supòsit, i sense perjudici de les especialitats que poguessin derivar-se de la capacitat d'autoorganització de les administracions públiques, la proposta de concessió es formularà a l'òrgan concedent per un òrgan col·legiat a través de l'òrgan instructor. La composició de l'òrgan col·legiat serà la que estableixin les corresponents bases reguladores.

Excepcionalment, sempre que així es prevegi en les bases reguladores, l'òrgan competent procedirà al prorrateig, entre els beneficiaris de la subvenció, de l'import global màxim destinat a les subvencions.

2. Podran concedir-se de manera directa les següents subvencions:

- a. Les previstes nominativament en els pressupostos generals de l'Estat, de les comunitats autònomes o de les entitats locals, en els termes recollits en els convenis i en la normativa reguladora d'aquestes subvencions.

A l'efecte del que s'estableix en el paràgraf anterior, s'entén per subvenció prevista nominativament en els pressupostos generals de l'Estat aquella en què almenys la seva dotació pressupostària i beneficiari apareguin determinats en els estats de despesa del Pressupost. L'objecte d'aquestes subvencions haurà de quedar determinat expressament en el corresponent conveni de col·laboració o resolució de concessió que, en tot cas, haurà de ser congruent amb la classificació funcional i econòmica del corresponent crèdit pressupostari.

- b. Aquelles l'atorgament o la quantia de la qual vingui imposat a l'Administració per una norma de rang legal, que seguiran el procediment de concessió que els resulti d'aplicació d'acord amb la seva pròpia normativa.
- c. Amb caràcter excepcional, aquelles altres subvencions en què s'acreditin raons d'interès públic, social, econòmic o humanitari, o altres degudament justificades que dificultin la seva convocatòria pública.

3. No podran atorgar-se subvencions per quantia superior a la que es determini en la convocatòria.

Disposició addicional 5a. Ajudes en espècie.

1. Els lliuraments a títol gratuït de béns i drets es regiran per la legislació patrimonial.
2. No obstant l'anterior, s'aplicarà aquesta llei, en els termes que es desenvolupin reglamentàriament, quan l'ajuda consisteixi en el lliurament de béns, drets o serveis l'adquisició dels quals es realitzi amb la finalitat exclusiva de lliurar-los a un tercer.
3. En tot cas, l'adquisició se sotmetrà a la normativa sobre contractació de les administracions públiques.

- [Llei 33/2003, de 3 de novembre, del Patrimoni de les administracions públiques](#)

Els preceptes d'aquesta Llei citats en l'estudi són:

Article 93. Concessions demaniales

1. L'atorgament de concessions sobre béns de domini públic s'efectuarà en règim de concurrència. No obstant això, podrà acordar-se l'atorgament directe en els supòsits previstos en l'article 137.4 d'aquesta llei, quan es donin circumstàncies excepcionals, degudament justificades, o en altres supòsits establerts en les lleis.
2. Qualsevol que hagi estat el procediment seguit per a l'adjudicació, una vegada atorgada la concessió haurà de procedir-se a la seva formalització en document administratiu. Aquest document serà títol suficient per a inscriure la concessió en el Registre de la Propietat.
3. Les concessions s'atorgaran per temps determinat. El seu termini màxim de durada, incloses les pròrrogues, no podrà excedir de 75 anys, tret que s'estableixi un altre menor en les normes especials que siguin aplicables.
4. Les concessions d'ús privatiu o aprofitament especial del domini públic podran ser gratuïtes, atorgar-se amb contraprestació o condició o estar subjectes a la taxa per utilització privativa o aprofitament especial de béns del domini públic estatal regulada en el capítol VIII del títol I de la Llei 25/1998, de 13 de juliol, de Modificació del Règim Legal de les Taxes Estatals i Locals i de Reordenació de les Prestacions Patrimonials de Caràcter Públic, o a les taxes previstes en les seves normes especials.

No estaran subjectes a la taxa quan la utilització privativa o aprofitament especial de béns de domini públic no porti aparellada una utilitat econòmica per al concessionari, o, fins i tot existint aquesta utilitat, la utilització o aprofitament comporti condicions o contraprestacions per al beneficiari que anul·lin o facin irrellevant aquella.

En els casos previstos en el paràgraf anterior, es farà constar tal circumstància en els plecs de condicions o clausulat de la concessió.

5. Sense perjudici dels altres extrems que puguin incloure les condicions generals o particulars que s'aprovin, l'acord d'atorgament de la concessió, inclourà almenys els esments establerts per a les autoritzacions en l'apartat 7 de l'article 92 d'aquesta llei, excepte la relativa a la revocació unilateral sense dret a indemnització.

Article 107.1. Procediment d'adjudicació

Els contractes per a l'explotació dels béns i drets patrimonials s'adjudicaran per concurs tret que, per les peculiaritats del bé, la limitació de la demanda, la urgència resultant d'esdeveniments imprevisibles o la singularitat de l'operació, procedeixi l'adjudicació directa. Les circumstàncies determinants de l'adjudicació directa hauran de justificar-se prou en l'expedient.

Article 111. Llibertat de Pactes

1. Els contractes, convenis i altres negocis jurídics sobre els béns i drets patrimonials estan subjectes al principi de llibertat de pactes. L'Administració pública podrà, per a la consecució de l'interès públic, concertar les clàusules i

condicions que tingui per convenient, sempre que no siguin contràries a l'ordenament jurídic, o als principis de bona administració.

2. En particular, els negocis jurídics dirigits a l'adquisició, explotació, alienació, cessió o permuta de béns o drets patrimonials podran contenir la realització per les parts de prestacions accessòries relatives als béns o drets objecte d'aquests, o a altres integrats en el patrimoni de l'Administració contractant, sempre que el compliment de tals obligacions es trobi prou garantit. Aquests negocis complexos es tramitaran en expedient únic, i es regiran per les normes corresponents al negoci jurídic patrimonial que constitueixi el seu objecte principal.

Article 137. Formes d'alienació.

1. L'alienació dels immobles podrà realitzar-se mitjançant subhasta, concurs o adjudicació directa.
2. La subhasta podrà celebrar-se a l'alça o a la baixa, i, si és el cas, amb presentació de postures en sobre tancat; podrà acudir-se igualment a sistemes de subhasta electrònica. La modalitat de la subhasta es determinarà atenent les circumstàncies de l'alienació, i l'adjudicació s'efectuarà a favor de qui presenti l'oferta econòmica més avantatjosa.
En el cas que l'adjudicació resultés fallida per no poder formalitzar-se el contracte per causa imputable a l'adjudicatari, podrà realitzar-se l'alienació a favor del licitador que hagués presentat la següent oferta més avantatjosa o procedir-se a l'alienació directa del bé.
3. Se seguirà el procediment de concurs respecte d'aquells béns que hagin estat expressament definits com a adequats per a ser alienats prenent en consideració criteris que, per la seva connexió amb les directrius de polítiques públiques específiques, puguin determinar que la venda coadjuvi substantivament a la seva implementació. A aquest efecte, el Consell de Ministres, a proposta del Departament responsable de la política pública considerada, identificarà els béns que han de ser alienats mitjançant aquest procediment i fixarà els criteris que han de tenir-se en compte en el concurs i la seva ponderació.
4. Es podrà recordar l'adjudicació directa en els següents suposats:
 - a. Quan l'adquirent sigui una altra Administració pública o, en general, qualsevol persona jurídica de dret públic o privat pertanyent al sector públic.
A aquest efecte, s'entendrà per persona jurídica de dret privat pertanyent al sector públic la societat mercantil en el capital de la qual sigui majoritària la participació directa o indirecta d'una o diverses administracions públiques o persones jurídiques de Dret públic.
 - b. Quan l'adquirent sigui una entitat sense ànim de lucre, declarada d'utilitat pública, o una església, confessió o comunitat religiosa legalment reconeguda.
 - c. Quan l'immoble resulti necessari per a donar compliment a una funció de servei públic o a la realització d'una fi d'interès general per persona distinta de les previstes en els paràgrafs a) i b).

- d. Quan fos declarada deserta la subhasta o concurs promoguts per a l'alienació o aquests resultessin fallits a conseqüència de l'incompliment de les seves obligacions per part de l'adjudicatari, sempre que no hagués transcorregut més d'un any des de la celebració d'aquests. En aquest cas, les condicions de l'alienació no podran ser inferiors de les anunciades prèviament o d'aquelles en què s'hagués produït l'adjudicació.
 - e. Quan es tracti de solars que per la seva forma o petita extensió resultin inedificables i la venda es realitzi a un propietari confrontant.
 - f. Quan es tracti de finques rústiques que no arribin a constituir una superfície econòmicament explotable o no siguin susceptibles de prestar una utilitat d'acord amb la seva naturalesa, i la venda s'efectuï a un propietari confrontant.
 - g. Quan la titularitat del bé o dret correspongui a dos o més propietaris i la venda s'efectuï a favor d'un o més copropietaris.
 - h. Quan la venda s'efectuï a favor de qui ostenti un dret d'adquisició preferent reconegut per disposició legal.
 - i. Quan per raons excepcionals es consideri convenient efectuar la venda a favor de l'ocupant de l'immoble.
5. Quan diversos interessats es trobessin en un mateix supòsit d'adjudicació directa, es resoldrà la mateixa atès l'interès general concurrent en el cas concret.
6. La participació en procediments d'adjudicació d'immobles requerirà la constitució d'una garantia d'un 5 per 100 del valor de taxació en cas de vendes directes o del tipus de sortida dels béns en cas de procediments concurrencials. En casos especials, ateses les característiques de l'immoble i la forma o circumstàncies de l'alienació, l'òrgan competent per a la tramitació de l'expedient podrà elevar l'import de la garantia fins a un 10 per 100 del valor de taxació.

El requisit de constitució de garantia podrà suprimir-se, a criteri de l'òrgan gestor, en el supòsit d'alienació mitjançant subhasta pública d'immobles quan el tipus de sortida no superi la quantitat de 10.000 euros.

D'igual forma, en les alienacions el tipus de sortida de les quals superi la quantitat de 2 milions d'euros, es podrà establir una garantia de quantia inferior al 5% del valor de taxació, amb un mínim de 100.000 euros.

La garantia podrà constituir-se en qualsevol modalitat prevista en la legislació de contractes del sector públic, dipositant-la en la Caixa General de Dipòsits o en les seves sucursals de les Delegacions d'Economia i Hisenda. En cas que així es prevegi en els plecs, la garantia també podrà constituir-se mitjançant xec confirmat o xec bancari, en la forma i lloc que s'assenyalin per l'òrgan competent per a tramitar l'expedient.

Quan així es prevegi en el plec, l'acreditació de la constitució de la garantia podrà fer-se mitjançant mitjans electrònics, informàtics o telemàtics.

La garantia constituïda en efectiu o en xec confirmat o bancari per l'adjudicatari s'aplicarà al pagament del preu de venda.

- [Llei 24/2013, de 26 de desembre, del Sector Elèctric](#)

Els preceptes d'aquesta Llei citats en l'estudi són:

Article 12 bis. Comunitats Energètiques Renovables:

4. A fi de fomentar i facilitar el desenvolupament de les comunitats d'energies renovables, les administracions públiques, en l'exercici de les seves respectives competències, garantiran que:

- a) s'eliminin els obstacles reglamentaris i administratius injustificats a les comunitats d'energies renovables;
- b) les comunitats d'energies renovables que subministren energia o proporcionin serveis d'agregació o altres serveis energètics comercials estiguin subjectes a les disposicions aplicables a tals activitats;
- c) el gestor de la xarxa de distribució corresponent cooperi amb les comunitats d'energies renovables per a facilitar, en el si de les comunitats d'energies renovables, les transferències d'energia;
- d) les comunitats d'energies renovables estiguin subjectes a procediments justos, proporcionats i transparents, inclosos els procediments de registre i de concessió de llicències, i a tarifes de la xarxa que reflecteixin els costos, així com als pertinents càrrecs, gravàmens i impostos, garantint que contribueixen, de manera adequada, justa i equilibrada, al repartiment del cost global del sistema;
- e) les comunitats d'energies renovables no rebran un tracte discriminatori pel que fa a les seves activitats, drets i obligacions en la seva condició de clients finals, productors, subministradors, o altres participants en el mercat;
- f) la participació en les comunitats d'energies renovables serà accessible a tots els consumidors, inclosos els de llars amb ingressos baixos o vulnerables;
- g) estiguin disponibles instruments per a facilitar l'accés al finançament i la informació;
- h) es proporcioni suport reglamentari i de reforç de capacitats a les autoritats públiques per a propiciar i crear comunitats d'energies renovables, així com per a ajudar les autoritats a participar directament; i
- i) estiguin en vigor normes destinades a garantir el tracte equitatiu i no discriminatori dels consumidors que participin en la comunitat d'energies renovables.

Article 44. Drets i obligacions dels consumidors en relació amb el subministrament.

1. Els consumidors tindran els següents drets, i els que reglamentàriament es determinin, amb relació al subministrament:
 - a. A l'accés i connexió a les xarxes de transport i distribució d'energia elèctrica en el territori espanyol, en les condicions que reglamentàriament s'estableixin pel Govern.
Els consumidors no podran estar connectats directament a un subjecte productor excepte a través d'una línia directa i en els casos que reglamentàriament s'estableixin per a l'aplicació de les modalitats de subministrament amb autoconsum.
 - b. Realitzar les adquisicions d'energia elèctrica en els termes previstos en la normativa d'aplicació.
 - c. Triar el seu subministrador, podent contractar el subministrament amb un o diversos dels següents subjectes, en els termes i condicions que reglamentàriament s'estableixi pel Govern:

- i. Les corresponents empreses de comercialització.
 - ii. Altres subjectes del mercat de producció. Aquests consumidors directes en mercat contractaran l'energia en el mercat de producció i el corresponent contracte d'accés a les xarxes directament amb el distribuïdor al qual estan connectades les seves instal·lacions o amb el distribuïdor de la zona en cas d'estar connectat a la xarxa de transport. Aquells consumidors que per les seves característiques tècniques no puguin constituir-se en consumidors directes de mercat, podran adquirir l'energia mitjançant la contractació bilateral amb un productor en els termes que reglamentàriament es determini.
- d. A formalitzar un contracte d'accés amb l'empresa distribuïdora o un contracte de subministrament amb l'empresa subministradora d'electricitat, segons correspongui, en el qual s'especifiqui:
- 1r La identitat i l'adreça de l'empresa;
 - 2n la durada del contracte, condicions per a la seva renovació i les causes de rescissió i resolució d'aquests, així com el procediment per a realitzar l'una o les altres;
 - 3r les clàusules baix les quals es podran revisar les condicions establertes en el contracte;
 - 4t el procediment de resolució de conflictes de conformitat amb el que s'estableix en els articles 43.5 i 46.1.p);
 - 5è la informació actualitzada sobre preus i tarifes aplicables i, si és el cas, disposició oficial on es fixin els mateixos;
 - 6è el nivell de qualitat mínim exigible en els termes que s'estableixin i les repercussions en la facturació que, si és el cas, corresponguin;
 - 7è els terminis per a la connexió inicial;
 - 8è la informació completa i transparent sobre les ofertes comercials, inclòs de manera expressa la durada dels descomptes promocionals i els termes o preus sobre els quals aquests s'apliquen;
 - 9è la informació relativa a altres serveis prestats, inclosos, si és el cas, els serveis de valor afegit i de manteniment que es proposin, esmentant de manera explícita el cost d'aquests serveis addicionals i la seva obligatorietat o no.
- Les condicions generals seran equitatives i transparents, i hauran d'adequar-se al que s'estableix en la normativa vigent en matèria de contractes amb els consumidors. S'explicaran en un llenguatge clar i comprensible i no inclouran obstacles no contractuals a l'exercici dels drets dels clients. Es protegirà els clients contra els mètodes de venda abusius o equívocs.
- Les condicions es donaran a conèixer amb antelació. En qualsevol cas, hauran de comunicar-se abans de la celebració o confirmació del contracte. Quan els contractes se subscriuguin a través d'intermediaris, la informació abans esmentada es comunicarà així mateix abans de la signatura del contracte.
- e. Ser degudament avisats de manera transparent i comprensible de qualsevol intenció de modificar les condicions del contracte i informats del seu dret a rescindir el contracte sense cap cost quan rebin l'avís.

Així mateix, ser notificats de manera directa pel seu subministrador sobre qualsevol revisió dels preus derivada de les condicions previstes, amb almenys un mes d'antelació a la seva aplicació de manera transparent i comprensible.

Les comunicacions de revisions de preus hauran d'incloure un estudi comparatiu dels preus aplicats abans i després de la revisió, així com una estimació del cost anual del subministrament per a aquest consumidor i la seva comparativa amb el cost anual anterior.

- f. Poder triar lliurement el mètode de pagament, de manera que no es produeixi cap discriminació indeguda entre consumidors. Els sistemes de pagament anticipat reflectiran adequadament les condicions de subministrament i el consum probable.
- g. Ser atesos en condicions no discriminatòries en les sol·licituds de nous subministraments elèctrics i en l'ampliació dels existents.
- h. Rebre el servei amb els nivells de seguretat, regularitat i qualitat que es determinin reglamentàriament.
- i. Ser subministrats a uns preus fàcilment i clarament comparables, transparents i no discriminatoris.
- j. Rebre informació transparent sobre els preus i condicions generals aplicables a l'accés i al subministrament d'energia elèctrica.
A aquest efecte, rebran les facturacions amb el desglossament que es determini reglamentàriament.
- k. Fer el canvi de subministrador sense cap cost i en els terminis legalment i reglamentàriament establerts.
- l. Disposar de procediments per a tramitar les seves reclamacions d'acord amb el que s'estableix en aquesta llei i en l'altra normativa sobre atenció al consumidor aplicable.
- m. Tenir a la seva disposició les seves dades de consum, i poder, mitjançant acord explícit i gratuït, donar accés a les dades de mesures als subjectes que correspongui, i en concret a les comercialitzadores que es mantinguin en el compliment dels requisits i obligacions, d'acord amb els termes i condicions que reglamentàriament es determini, sense que puguin facturar-se al consumidor costos per aquest servei.
- n. Estar informats del consum real d'electricitat i dels costos corresponents d'acord amb el que reglamentàriament s'estableixi, sense cost addicional. A aquest efecte, es tindran en compte les característiques dels equips de mesura per a garantir una adequada facturació i els costos d'implementar aquesta mesura.
- o. Rebre la liquidació del compte després de qualsevol canvi de subministrador d'electricitat, en el termini de 42 dies com a màxim a partir de la data en què es produeixi el canvi de subministrador.
- p. Disposar d'un servei d'assistència telefònica gratuït facilitat pel distribuïdor al qual estiguin connectats les seves instal·lacions, en funcionament les vint-i-quatre hores del dia, al qual puguin dirigir-se davant possibles incidències de seguretat en les instal·lacions. Aquest número haurà de figurar clarament identificat en les factures i en tot cas serà facilitat pel comercialitzador o, si és el cas, pel distribuïdor al consumidor.

2. Reglamentàriament, s'establiran els límits a l'aplicació dels drets establerts en l'apartat anterior, entre altres, en el cas de consumidors que estiguin en situació d'impagament.
 3. Els consumidors tindran les següents obligacions, a més de les quals reglamentàriament es determinin, en relació amb el subministrament:
 - a. Garantir que les instal·lacions i aparells compleixen els requisits tècnics i de seguretat establerts en la normativa vigent, garantint l'accés als mateixos en els termes que es determinin.
 - b. Contractar i efectuar el pagament dels subministraments, d'acord amb les condicions establertes en la normativa.
 - c. Permetre al personal autoritzat per l'empresa distribuïdora l'entrada en el local o habitatge al fet que afecta el servei contractat en hores hàbils o de normal relació amb l'exterior, per a executar les actuacions pròpies de distribuïdor.
- [Reial decret 1183/2020, de 29 de desembre, d'accés i connexió a les xarxes de transport i distribució d'energia elèctrica.](#)

Els tràmits de connexió a la xarxa previs al contracte ATR amb la distribuïdora estan regulats als articles 10 a 17, 21 i 22 del [Reial decret 1183/2020, de 29 de desembre, d'accés i connexió a les xarxes de transport i distribució elèctrica.](#)

[Els tràmits inicien amb una sol·licitud que s'haurà de dirigir al gestor de la xarxa on es vulgui connectar.](#) El gestor es pronunciarà sobre les sol·licituds de connexió en un termini de 20 dies, si en aquest termini no es rep resposta, s'entendrà per admesa (art. 10 i 12). Tot seguit, s'haurà d'esperar la proposta prèvia de connexió que haurà d'elaborar i comunicar el gestor de la xarxa en un termini que pot variar de 5 a 60 dies segons el cas de la connexió (art. 13). El sol·licitant disposa de 30 dies per acceptar la proposta o fer al·legacions (art. 14). Un cop acceptada, el gestor i el titular de la xarxa hauran d'emetre els permisos de connexió en un termini de 20 dies. (art. 15).

Aquelles comunitats productores d'energia que vulguin instal·lar una potència inferior a 15 kW i connectar-se a la xarxa, es podran acollir al procediment abreujat amb terminis reduïts a la meitat (art. 16).

Al seu torn, l'article 17 estableix els casos que no serà necessari tramitar permisos d'accés i connexió a la xarxa. A saber, les instal·lacions de generació d'autoconsum sense excedents. En les modalitats d'autoconsum amb excedents, les instal·lacions de producció de potència igual o inferior a 15 kW, que se situïn en sòl urbanitzat que disposi de les dotacions i serveis requerits per la legislació urbanística.

Ara bé, un cop obtingut el permís, caldrà firmar un contracte tècnic d'accés amb el titular (art. 21) de la xarxa i un contracte d'accés amb el distribuïdor (art. 22), que s'explica al cos de l'informe.

En el contracte tècnic d'accés amb el titular (art. 21), que s'haurà de realitzar en un termini de 5 mesos a comptar des de l'obtenció dels permisos, participaran conjuntament els consumidors, els generadors i els distribuïdors. Tanmateix, estaran exempts de formalitzar el corresponent contracte tècnic d'accés amb l'empresa distribuïdora, els consums connectats a tensions inferiors a 36 kV, les instal·lacions de generació per a autoconsum sense excedents i les instal·lacions de producció de

potència igual o inferior a 15 kW que se situïn en sòl urbanitzat que disposin de contracte d'accés en vigor per a instal·lacions de consum associades.

El text dels articles citats d'aquest Reial decret és:

Article 11. Avaluació de la sol·licitud d'accés i connexió.

1. Una vegada admesa a tràmit la sol·licitud, el gestor de la xarxa on s'hagi sol·licitat l'accés haurà de valorar l'existència de capacitat d'accés, d'acord amb els criteris que als efectes siguin establerts per la Comissió Nacional dels Mercats i la Competència, de conformitat amb el que es preveu en l'article 33.11 de la Llei 24/2013, de 26 de desembre.

Per part seva, el titular de la xarxa per a la qual s'està sol·licitant el permís de connexió haurà de valorar l'existència o no de viabilitat de connexió, en el punt sol·licitat si això correspon, d'acord amb els criteris establerts per la Comissió Nacional dels Mercats i la Competència, de conformitat amb el que es preveu en l'article 33.11 de la Llei 24/2013, de 26 de desembre.

2. Quan la concessió d'un permís d'accés en un punt de la xarxa pugui afectar la xarxa de transport, o si és el cas, a la xarxa de distribució aigües amunt, el gestor de la xarxa per a la qual es demana el permís d'accés sol·licitarà al gestor de la xarxa aigües amunt un informe d'acceptabilitat sobre aquestes possibles afeccions i les restriccions derivades d'aquestes.
3. Per a determinar si és necessari comptar amb l'informe d'acceptabilitat per part del gestor de xarxa aigües amunt, es tindran en compte els criteris que estableixi la Comissió Nacional dels Mercats i la Competència, a l'efecte de determinar la influència d'una xarxa en una altra diferent d'aquella en la qual se sol·licita el permís d'accés.

4. Quan, conforme a l'assenyalat l'apartat anterior, sigui necessari comptar amb l'informe d'acceptabilitat, el gestor de la xarxa on se sol·licita l'accés haurà de sol·licitar aquest informe al gestor de la xarxa aigües amunt en el termini màxim de deu dies des que la sol·licitud hagi estat admesa a tràmit. Per part seva, el termini màxim perquè el gestor de la xarxa d'aigües amunt remeti al gestor sol·licitant l'informe d'acceptabilitat serà el mateix que aplicaria per a la remissió de proposta prèvia, de conformitat amb l'article 13, als efectes del qual es prendrà com a tensió del punt de connexió, la del nivell de tensió del punt davantera entre el gestor sol·licitant i el gestor de la xarxa aigües amunt.

Aquesta consulta podrà ser estesa als successius gestors de les xarxes aigües amunt, en el cas que, conforme als criteris establerts, l'accés pogués tenir influència en aquestes, aplicant-se en aquest cas a aquests gestors els mateixos terminis màxims per a la sol·licitud de l'informe d'acceptabilitat al gestor de xarxa aigües amunt i per a la remissió de l'informe corresponent al gestor sol·licitant.

En tot cas, el gestor de la xarxa aigües amunt haurà de respectar en l'emissió del seu informe d'acceptabilitat la prelación temporal de les sol·licituds d'informe que rebí.

5. Els gestors de les xarxes aigües amunt als quals hagi de traslladar-se consulta, conforme al que es preveu en l'est article, no podran requerir informació addicional a la qual sigui necessari aportar per a iniciar la sol·licitud, de conformitat amb el que, sobre aquest tema, estableixi la circular que haurà

d'aprovar la Comissió Nacional dels Mercats i la Competència, d'acord amb el que es preveu en l'article 33.11 de la Llei 24/2013, de 26 de desembre, tret que aquesta estableixi una diferenciació concreta de documentació que haurà de presentar-se en el cas de requerir-se informe d'acceptabilitat.

6. Una vegada realitzada l'avaluació, el gestor de la xarxa comunicarà al sol·licitant el resultat de l'anàlisi de la seva sol·licitud, que podrà resultar en:
 - a. Acceptació de la sol·licitud, quan existeixi capacitat d'accés, sigui directament o realitzant reforços en la xarxa existent, i viabilitat de connexió. En aquest cas, el gestor de la xarxa haurà de comunicar al sol·licitant la proposta prèvia, de conformitat amb el que es preveu en l'article 12.
 - b. Denegació de la sol·licitud, quan concorrin els motius de denegació establerts en l'article 9 d'aquest reial decret, i en aquest cas es notificarà aquesta circumstància donant per finalitzat el procediment d'accés i connexió.
7. En el cas d'instal·lacions de generació d'electricitat, el gestor de la xarxa podrà realitzar una acceptació parcial de la sol·licitud quan, existint capacitat d'accés, aquesta sigui inferior a la sol·licitada. En aquest cas, el que es preveu en el paràgraf a) de l'apartat anterior serà aplicable a la capacitat d'accés parcial que el gestor de xarxa consideri pot ser acceptada, i el que es preveu en la lletra b) a la capacitat d'accés que ha de ser denegada.

Article 12. Proposta prèvia.

1. En el cas que l'avaluació de la sol·licitud conclougui que existeix capacitat d'accés i que és viable la connexió, el gestor de la xarxa notificarà al sol·licitant la seva proposta. El contingut d'aquesta proposta serà el que determini la Comissió Nacional dels Mercats i la Competència, la qual haurà d'incloure almenys:
 - a. La capacitat d'accés proposada.
 - b. Els paràmetres tècnics que caracteritzin tècnicament el punt de connexió, entre els quals figuraran, almenys, tensió i ubicació.
 - c. La potència de curtcircuit màxima de disseny, per al càlcul de l'aparellatge de protecció, i la potència de curtcircuit mínima, per al càlcul de les variacions de tensió permeses en el punt de connexió.
 - d. Aquelles situacions en les quals, de conformitat amb el que es preveu en l'article 33.2 de la Llei 24/2013, de 26 de desembre, el dret d'accés del subjecte en el punt de connexió proposat podrà ser restringit temporalment, en particular aquelles que, si és el cas, puguin derivar-se de condicions d'operació o de necessitats de manteniment i desenvolupament de la xarxa.
 - e. Les condicions i requisits tècnics de les línies d'evacuació o connexió d'entrada a la subestació a la qual es connecta.
 - f. Un plec de condicions tècniques dels treballs necessaris per a connectar-se a la xarxa.
2. Addicionalment, en el cas d'instal·lacions de generació d'electricitat, la documentació a la qual es refereix l'apartat anterior haurà d'acompanyar-se de la informació sobre altres instal·lacions de generació d'electricitat amb accessos concedits en el mateix nus o posició, quan l'acord previ amb els

- titulars d'aquestes instal·lacions per a l'ús compartit d'instal·lacions d'evacuació pugui condicionar que l'accés a la xarxa es faci efectiu.
3. Excepte en els terminis, que es regiran per l'article 13, el plec de condicions tècniques de la connexió que haurà d'elaborar el titular de la xarxa, de conformitat amb el que es preveu en l'apartat primer, haurà d'ajustar-se al que seguidament es disposa, segons aplicació en cada cas:
 - a. En el cas dels consumidors, al que es disposa en els capítols VI i VII del Reial decret 1048/2013, de 27 de desembre, pel qual s'estableix la metodologia per al càlcul de la retribució de l'activitat de distribució d'energia elèctrica.
 - b. En el cas d'instal·lacions de generació d'electricitat, inclosos els autoconsumidors per la part de generació, al que es disposa en l'article 6 del Reial decret 1699/2011, de 18 de novembre, pel qual es regula la connexió a xarxa d'instal·lacions de producció d'energia elèctrica de petita potència, o en la disposició addicional tretzena del Reial decret 1955/2000, d'1 de desembre, pel qual es regulen les activitats de transport, distribució, comercialització, subministrament i procediments d'autorització d'instal·lacions d'energia elèctrica, segons aplicació en cada cas.
 4. En el cas d'instal·lacions de generació d'electricitat i de consumidors, les condicions tècniques a les quals es refereix l'apartat primer hauran d'acompanyar-se d'un pressupost econòmic detallat, elaborat pel titular de la xarxa destinat al compliment de les condicions tècniques i a la realització de qualsevol acció necessària per a fer efectiva la connexió física.
 5. Excepte en els terminis, que es regiran per l'article 13, el pressupost econòmic que haurà de presentar el titular de la xarxa, conforme al que es preveu en l'apartat anterior, haurà d'ajustar-se al que es disposa a continuació, segons aplicació en cada cas:
 - a. En el cas dels consumidors, al que es disposa en els capítols VI i VII del Reial decret 1048/2013, de 27 de desembre.
 - b. En el cas d'instal·lacions de generació d'electricitat, inclosos els autoconsumidors per la part de generació, al que es disposa en l'article 6 del Reial decret 1699/2011, de 18 de novembre, pel qual es regula la connexió a xarxa d'instal·lacions de producció d'energia elèctrica de petita potència, o en la disposició addicional tretzena del Reial decret 1955/2000, d'1 de desembre, pel qual es regulen les activitats de transport, distribució, comercialització, subministrament i procediments d'autorització d'instal·lacions d'energia elèctrica, segons els apliqui.
 - c. Els criteris econòmics que estableixi la Comissió Nacional dels Mercats i la Competència, d'acord amb el que es preveu en l'article 33.11 de la Llei 24/2013, de 26 de desembre.
 6. El pressupost econòmic elaborat pel titular de la xarxa, conforme al que es preveu en l'apartat anterior, serà notificat al sol·licitant pel gestor de la xarxa simultàniament amb les condicions tècniques a les quals es refereix l'apartat primer.
 7. Excepte petició expressa del sol·licitant, el pressupost econòmic no inclourà aquelles instal·lacions que, de conformitat amb la normativa en vigor, el titular de la xarxa no tingui l'obligació de desenvolupar. La petició expressa del

sol·licitant haurà de fer-se en el moment de presentar la sol·licitud que iniciï el procediment d'accés i connexió o, si aquesta requereix esmena per part del sol·licitant, en el moment en què es remeti la informació que serveixi per a atendre la petició d'esmena.

8. Quan siguin necessàries noves instal·lacions en la xarxa de transport o distribució, el pressupost serà calculat tenint en consideració tant els costos constructius com aquells altres costos necessaris per a la connexió de les instal·lacions objecte de la sol·licitud d'accés i connexió.
9. En el cas d'instal·lacions de generació d'electricitat, la notificació que realitzi el gestor de la xarxa, conforme al que es preveu en aquest article, inclourà la categoria que correspon assignar a cadascun dels mòduls de generació d'electricitat que integrin la instal·lació, conforme al que s'estableix en l'article 5 del Reglament (UE) 2016/631, de 14 d'abril, i en el Reial decret 647/2020, de 7 de juliol.

Article 13. Terminis per a la remissió de la proposta prèvia.

1. Amb caràcter general, el termini màxim perquè el gestor de la xarxa comuniqui al sol·licitant el resultat de l'anàlisi de la seva sol·licitud acompanyat de les seves condicions tècniques i econòmiques serà el que es recull a continuació:
 - a. Per a les instal·lacions que tinguin el seu punt de connexió amb la xarxa de distribució a una tensió inferior a 1 kV:
 - 1r) Quan se sol·liciti un subministrament de fins a 15 kW en el qual no calgui realitzar instal·lacions de nova extensió de xarxa: cinc dies.
 - 2n) En la resta de casos: quinze dies.
 - b. Per a les instal·lacions que tinguin punt de connexió amb la xarxa de distribució a una tensió igual o superior a 1 kV i inferior a 36 kV: trenta dies.
 - c. Per a les instal·lacions que tinguin punt de connexió amb la xarxa de distribució a una tensió igual o superior a 36 kV: quaranta dies.
 - d. Per a les instal·lacions el punt de connexió de les quals sigui amb la xarxa de transport: seixanta dies.

Els terminis anteriors seran computats des de la data en què la sol·licitud es consideri admesa a tràmit.

2. En el cas d'instal·lacions per a les quals en l'anàlisi de la seva sol·licitud de permisos d'accés i de connexió es requereixi, conforme al que s'estableix en aquest reial decret, un informe d'acceptabilitat per part del gestor de la xarxa aigües amunt, els terminis màxims establerts en aquest article s'incrementaran en el termini establert per a la remissió de l'informe d'acceptabilitat corresponent.

Article 14. Acceptació de la proposta.

1. Una vegada rebuda la proposta de punt de connexió i de les condicions tècniques i econòmiques, conforme a l'assenyalat en l'article 12, el sol·licitant haurà de comunicar al gestor de la xarxa si accepta o no la mateixa, en el termini màxim de trenta dies.

2. Si el sol·licitant no hagués traslladat la seva resposta al gestor de la xarxa en els terminis assenyalats en l'apartat anterior, es considerarà com una no acceptació del punt proposat o de la solució proposada.
3. En cas de no estar d'acord amb la solució tècnica o econòmica, o amb ambdues, el sol·licitant podrà, dins del termini assenyalat en l'apartat primer, notificar-l'hi al gestor i sol·licitar-li una revisió d'aspectes concrets de les condicions tècniques o econòmiques en el punt de connexió analitzat, havent d'atendre els requeriments de documentació addicional que siguin precisats pel gestor de la xarxa, en el termini màxim de deu dies. No atendre el requeriment en el termini assenyalat es considerarà com una no acceptació del punt proposat o de la solució proposada.
4. El gestor de la xarxa haurà de respondre a la sol·licitud de revisió en un termini no superior a quinze dies. A aquest efecte, es considerarà que el termini comença després de l'esmena del requeriment d'informació addicional que, si és el cas, precisi el gestor de xarxa d'acord amb l'assenyalat en l'apartat anterior.
5. Després de rebre la resposta del gestor de xarxa a la sol·licitud de revisió, el sol·licitant haurà de contestar amb la seva acceptació en el mateix termini que s'estableix en l'apartat primer. De no remetre's aquesta resposta en el termini assenyalat es considerarà com una no acceptació del punt proposat o de la solució proposada.
6. La no acceptació per part del sol·licitant en els terminis assenyalats en aquest article suposarà la desestimació de la sol·licitud dels permisos d'accés i de connexió, procedint-se a la devolució de la garantia econòmica dipositada, d'acord amb el que s'estableix en l'article 23 d'aquest reial decret.
7. En els casos en els quals, conforme al que s'estableix en aquest reial decret, el pressupost econòmic inclogui la part de les instal·lacions que el titular de la xarxa no tingui l'obligació de desenvolupar, l'acceptació de la proposta econòmica no portarà implícit, en cap cas, que el sol·licitant accepta que sigui el titular de la xarxa el que executi aquestes instal·lacions. Aquesta acceptació haurà de fer-se de manera expressa en els termes i terminis que sobre aquest tema estableixi la normativa a la qual es refereixen els paràgrafs a) i b) de l'article 12.5 d'aquest reial decret.
8. La revisió d'una proposta prèvia, conforme al que es preveu en l'apartat tercer d'aquest article, suspendrà els terminis dels procediments relatius a altres sol·licituds d'accés i connexió quan aquests procediments puguin veure's afectats pel resultat de la revisió. La suspensió finalitzarà quan el sol·licitant es pronunciï sobre si accepta o no la revisió proposada o, en cas de no pronunciar-se expressament, quan expiri el termini establert en l'apartat cinquè.
9. En el cas d'instal·lacions de generació o demanda en punts de tensió igual o inferior a 36 kV, la proposta no es considerarà acceptada fins que el sol·licitant ferm prèviament un acord de pagament per les infraestructures que hagi de desenvolupar el titular de la xarxa, de conformitat amb la normativa en vigor.

Article 15. Emissió dels permisos d'accés i de connexió.

1. Després de l'acceptació pel sol·licitant del punt de connexió, de les condicions tècniques d'accés i connexió, i les condicions econòmiques de connexió, el

gestor i el titular de la xarxa hauran d'emetre, respectivament, els corresponents permisos d'accés i de connexió.

2. El gestor de la xarxa haurà de notificar a l'interessat els permisos d'accés i de connexió emesos en un termini màxim de vint dies des que li sigui notificada al gestor de la xarxa l'acceptació per part del sol·licitant o, si és el cas, des que sigui signat l'acord de pagament al qual es refereix l'apartat novè de l'article anterior.
3. Els permisos d'accés i de connexió hauran de contenir tota la informació que la Comissió Nacional dels Mercats i la Competència determini en aplicació del que es preveu en l'article 33.11 de la Llei 24/2013, de 26 de desembre.
4. Els gestors de la xarxa de distribució amb connexió a la xarxa de transport informaran l'operador del sistema sobre la resolució dels procediments d'obtenció de permisos d'accés i de connexió de les instal·lacions incloses en l'àmbit d'aquest reial decret, d'acord amb el mecanisme, suport i format que defineixi l'operador del sistema.

En el cas de les instal·lacions de consum, l'obligació anterior es limitarà a les instal·lacions connectades a un nivell de tensió en què existeixi o estigui planificada transformació directa a la xarxa de transport i la potència associada del qual als drets d'extensió sigui igual o superior a 20 MW. Aquestes obligacions s'entendran satisfetes quan hagi d'informar-se a l'operador del sistema i gestor de la xarxa de transport de la resolució d'un procediment d'accés i connexió en virtut del que es preveu en l'apartat cinquè d'aquest article.

5. En el cas que el procediment d'obtenció dels permisos d'accés i de connexió hagi requerit un informe d'acceptabilitat, el gestor de la xarxa haurà d'informar el gestor de la xarxa aigües amunt sobre la resolució del corresponent procediment d'obtenció de permisos d'accés i de connexió. Per part seva, el gestor de la xarxa aigües amunt haurà d'informar el gestor de la xarxa aigües amunt al qual, si és el cas, hagi sol·licitat informe d'acceptabilitat sobre aquest procediment.

Article 16. Procediment abreujat.

1. Podran acollir-se a un procediment abreujat per a l'obtenció dels permisos d'accés i de connexió aquells subjectes en els quals concorri alguna de les següents circumstàncies:
 - a. Els productors d'energia elèctrica amb una potència instal·lada no superior a 15 kW, i que no es trobin exempts de l'obtenció d'aquest permís, en virtut del que es preveu en l'article 17.
 - b. Els consumidors de baixa tensió que sol·licitin un nou punt de connexió de potència no superior a 15 kW i no es trobin exempts de l'obtenció d'aquest permís, en virtut del que es preveu en l'article 17.
 - c. Els consumidors de baixa tensió que sol·licitin una ampliació de potència sobre un subministrament existent la potència final del qual no sigui superior a 15 kW i no es trobin exempts de l'obtenció d'aquest permís, en virtut del que es preveu en l'article 17.
2. El procediment abreujat per a la concessió dels permisos es regirà pels mateixos principis del procediment general, si bé els terminis es reduiran a la meitat.

3. L'aplicació del procediment abreujat, conforme al que es preveu en aquest article, serà determinada pel gestor de xarxa en virtut dels criteris als quals es refereix l'apartat primer, sense que sigui necessari, per tant, que l'interessat l'inclogui en la seva sol·licitud.

Article 17. Exempcions a l'obtenció dels permisos d'accés i de connexió.

1. D'acord amb el que s'estableix en la disposició addicional segona del Reial decret llei 15/2018, de 5 d'octubre, estaran exemptes d'obtenir permisos d'accés i de connexió:
 - a. Les instal·lacions de generació dels consumidors acollits a la modalitat d'autoconsum sense excedents.
 - b. En les modalitats d'autoconsum amb excedents, les instal·lacions de producció de potència igual o inferior a 15 kW, que se situïn en sòl urbanitzat que disposi de les dotacions i serveis requerits per la legislació urbanística.
2. Addicionalment, estaran exemptes de l'obtenció de permisos d'accés i de connexió els consumidors que compleixin els requisits establerts en l'article 25.1 del Reial decret 1048/2013, de 27 de desembre.

Article 21. Contracte tècnic d'accés a la xarxa.

1. Una vegada emesos els corresponents permisos d'accés i de connexió a un punt de la xarxa d'una instal·lació i obtingudes les autoritzacions administratives d'aquesta instal·lació a les quals es refereix l'article 53.1 de la Llei 24/2013, de 26 de desembre, incloses les seves infraestructures de connexió, els consumidors, els generadors i els distribuïdors d'energia elèctrica hauran de subscriure un contracte tècnic d'accés, amb el titular de la xarxa en la qual es trobi el punt de connexió, en un termini màxim de cinc mesos, el qual regirà les relacions tècniques entre tots dos.
2. El contingut del contracte tècnic d'accés haurà d'ajustar-se en tot cas al contingut que, a aquest efecte, sigui establert per la Comissió Nacional dels Mercats i Competència a l'empara del que es preveu en l'article 33.11 de la Llei 24/2013, de 26 de desembre.
3. Les discrepàncies que se suscitin sobre el contracte tècnic d'accés seran resoltes pel mateix òrgan que, de conformitat amb el que s'estableix en l'article 33.5 de la Llei 24/2013, de 26 de desembre, ostenti la competència per a resoldre conflictes o discrepàncies en el cas dels permisos de connexió.
4. El contracte tècnic d'accés podrà ser modificat a petició de qualsevol de les parts, sempre que existeixi acord explícit entre ambdues, compleixi amb els requisits que li resultin exigibles i sigui possible d'acord amb la normativa sectorial que li sigui aplicable. La sol·licitud de modificació haurà d'incloure una proposta alternativa, degudament justificada, per la part sol·licitant. En cas de falta d'acord respecte a la modificació, qualsevol de les parts podrà plantejar un conflicte davant el mateix òrgan al qual es refereix l'apartat anterior.
5. Estaran exemptes de formalitzar el corresponent contracte tècnic d'accés amb l'empresa distribuïdora, els consums connectats a tensions inferiors a 36 kV, les instal·lacions de generació per a autoconsum sense excedents i les instal·lacions de producció de potència igual o inferior a 15 kW que se situïn en

sòl urbanitzat que disposin de contracte d'accés en vigor per a instal·lacions de consum associades.

Article 22. Contracte d'accés a la xarxa per a consumidors.

1. Els consumidors hauran de formalitzar el corresponent contracte d'accés amb l'empresa distribuïdora que correspongui en cada cas, d'acord amb el que es preveu en l'article 44 de la Llei 24/2013, de 26 de desembre, i en els articles 59 i 81 del Reial decret 1955/2000, d'1 de desembre. El contracte d'accés contindrà les condicions econòmiques associades al subministrament d'energia elèctrica.
2. En el cas d'instal·lacions de consum connectades a la xarxa de transport, la formalització del contracte d'accés estarà condicionada a la presentació del contracte tècnic d'accés subscrit amb el titular de la xarxa de transport.
3. En el cas d'instal·lacions de consum connectades a la xarxa de distribució, el contracte tècnic d'accés i el contracte d'accés podran formalitzar-se en un únic document.

- [Reial decret llei 244/2019, de 5 d'abril, pel qual es regulen les condicions administratives, tècniques i econòmiques de l'autoconsum d'energia elèctrica](#)

Article 8. Contractes d'accés en les modalitats d'autoconsum.

1. Amb caràcter general, per a acollir-se a qualsevol de les modalitats d'autoconsum, o en cas d'estar ja acollit a una modalitat d'autoconsum regulada, quan es modifiqui la potència instal·lada de la instal·lació de generació, cadascun dels consumidors que disposin de contracte d'accés per a les seves instal·lacions de consum, haurà de comunicar aquesta circumstància a l'empresa distribuïdora, o si és el cas empresa transportista, directament o a través de l'empresa comercialitzadora. L'empresa distribuïdora, o si és el cas l'empresa transportista, disposarà d'un termini de deu dies des de la recepció d'aquesta comunicació per a modificar el corresponent contracte d'accés existent, d'acord amb la normativa d'aplicació, per a reflectir aquest fet i per a la seva remissió al consumidor. El consumidor disposarà d'un termini de deu dies des de la seva recepció per a notificar a l'empresa transportista o distribuïdora qualsevol disconformitat. En cas de no fer-se aquesta notificació s'entendran tàcitament acceptades les condicions recollides en aquest contracte.

Sense perjudici de l'anterior, per a aquells subjectes consumidors connectats a baixa tensió, en els quals la instal·lació generadora sigui de baixa tensió i la potència instal·lada de generació sigui menor de 100 kW que realitzin autoconsum, la modificació del contracte d'accés serà realitzada per l'empresa distribuïdora a partir de la documentació remesa per les comunitats autònomes i Ciutats de Ceuta i Melilla a aquesta empresa a conseqüència de les obligacions contingudes en el Reglament Electrotècnic de Baixa Tensió. Les comunitats autònomes i Ciutats de Ceuta i Melilla hauran de remetre aquesta informació a les empreses distribuïdores en el termini no superior a deu dies des de la seva recepció. Aquesta modificació del contracte serà remesa per l'empresa distribuïdora a les empreses comercialitzadores i als consumidors corresponents en el termini de cinc dies a comptar des de la recepció de la documentació remesa per la comunitat o ciutat autònoma. El consumidor

disposarà d'un termini de deu dies des de la seva recepció per a notificar a l'empresa transportista o distribuïdora qualsevol disconformitat. En cas de no fer-se s'entendran tàcitament acceptades les condicions recollides en aquest contracte.

2. Per a acollir-se a qualsevol de les modalitats d'autoconsum, els consumidors que no disposin de contracte d'accés per a les seves instal·lacions de consum hauran de subscriure un contracte d'accés amb l'empresa distribuïdora directament o a través de l'empresa comercialitzadora, reflectint aquesta circumstància.
3. Addicionalment, en les modalitats d'autoconsum amb excedents no aollida a compensació a les quals resultés necessari realitzar un contracte de subministrament per a serveis auxiliars de producció, el titular de cada instal·lació de producció pròxima i associada a les de consum haurà de subscriure un contracte d'accés amb l'empresa distribuïdora per als seus serveis auxiliars de producció directament o a través de l'empresa comercialitzadora, o modificar l'existent, d'acord amb la normativa d'aplicació, per a reflectir aquesta circumstància.
La data d'alta o modificació del contracte d'accés del consumidor i, si és el cas, dels serveis auxiliars de producció haurà de ser la mateixa.
4. No obstant l'anterior, els subjectes podran formalitzar un únic contracte d'accés conjunt per als serveis auxiliars de producció i per al consum associat, si compleixen els següents requisits:
 - a. Les instal·lacions de producció estiguin connectades en la xarxa interior del consumidor.
 - b. El consumidor i els titulars de les instal·lacions de producció siguin la mateixa persona física o jurídica.
5. El temps de permanència en la modalitat d'autoconsum triada serà com a mínim de quatre mesos des de la data d'alta o modificació del contracte o contractes d'accés subscrits d'acord amb el que es preveu en els apartats anteriors, prorrogable automàticament.

Article 16 bis. Definició del terme de descompte per retard en activació d'autoconsum.

1. Per als consumidors que desitgin realitzar autoconsum amb excedents i sempre que la instal·lació de producció associada sigui de fins a 100 kW i connectades en baixa tensió, el temps d'activació de l'autoconsum no podrà superar els dos mesos.
Per temps d'activació s'entendrà el temps transcorregut des del dia en què l'empresa distribuïdora d'energia elèctrica rep la documentació necessària per a la realització de la modificació del contracte d'accés prevista en l'article 8 del present reial decret fins al moment en què rep la comunicació que ja pot iniciar abocaments a la xarxa i aquests es consideren en la facturació.
2. En cas de superar-se aquest temps per causes no imputables al consumidor ni a les administracions públiques competents en matèria d'energia, el comercialitzador inclourà amb caràcter automàtic en la facturació del consumidor un terme de descompte per retard en activació d'autoconsum en la seva facturació per un import equivalent al del mecanisme de compensació simplificada recollit en l'article 14 del present reial decret amb les següents particularitats:

- a. Per al càlcul de l'energia generada se suposarà un funcionament anual de la instal·lació de 1.200 hores equivalents.
- b. Per al càlcul de l'energia horària excedentària s'aplicarà el perfilat previst per a les instal·lacions fotovoltaiques en l'annex IV del Reial decret 413/2014, de 6 de juny.
- c. Per al càlcul del valor econòmic s'aplicarà el preu previst en l'article 14.3.ii).

En cap cas, el valor econòmic d'aquest terme de descompte per retard en activació d'autoconsum podrà ser superior al valor econòmic de l'energia horària consumida de la xarxa en el període de facturació, el qual no podrà ser superior a un mes.

En el no previst expressament en aquest article serà aplicable l'article 14.

Aquest terme haurà d'aparèixer recollit expressament en la factura del consumidor i serà aplicable en les factures fins al dia d'activació de l'autoconsum.

- 3. El terme de descompte per retard en activació d'autoconsum serà assumit per l'empresa distribuïdora d'energia elèctrica a la qual es troba connectat el consumidor, no podent ser en cap cas incorporat a la retribució d'aquesta a càrrec del sistema.

No obstant l'anterior, les empreses distribuïdores podran repercutir aquest cost a les empreses comercialitzadores si els retards són deguts a inaccions, omissions o errors d'aquestes. A aquest efecte l'empresa distribuïdora haurà de justificar davant el comercialitzador i davant la Comissió Nacional dels Mercats i la Competència que aquest retard en l'activació de l'autoconsum està acreditat mitjançant el sistema derivat de l'obligació establerta en l'article 40.2.o) de la Llei 24/2013, de 26 de desembre, del Sector Elèctric.

Així mateix, no s'aplicarà el terme de descompte per retard en activació d'autoconsum si les causes del retard són imputables al consumidor o a les administracions públiques competents en matèria d'energia. Perquè una causa sigui imputable al consumidor o a les administracions públiques competents en matèria d'energia, el distribuïdor, o si és el cas el comercialitzador, haurà de justificar-lo mitjançant la informació disponible en el sistema derivat de l'obligació establerta en l'article 40.2.o) de la Llei 24/2013, de 26 de desembre, del Sector Elèctric, davant la Comissió Nacional dels Mercats i la Competència i davant l'òrgan competent en matèria d'energia de la comunitat autònoma on es localitzi el consum.

- 4. Quan l'encarregat de lectura remeti la informació desglossada al comercialitzador per a la seva correcta facturació d'acord amb el que es preveu en l'article 11, aquest haurà de remetre, si és el cas, si resulta o no procedent la facturació per aquest concepte, qui és responsable d'assumir el seu cost i la informació amb prou detall per a poder aplicar, el mecanisme de previst en el present article.

- [Reial decret llei 14/2022, d'1 d'agost, de mesures de sostenibilitat econòmica en l'àmbit del transport, en matèria de beques i ajudes a l'estudi, així com de mesures d'estalvi, eficiència energètica i de reducció de la dependència energètica del gas natural](#)

Article 31. Modificació del Reial decret 244/2019, de 5 d'abril, pel qual es regulen les condicions administratives, tècniques i econòmiques de l'autoconsum d'energia elèctrica.

Aquest article modifica els articles vistos anteriorment i els deixa en el seu estat actual.

Normativa comunitària

- [Directiva \(UE\) 2018/2001 DEL PARLAMENT EUROPEU I DEL CONSELL d'11 de desembre de 2018 relativa al foment de l'ús d'energia procedent de fonts renovables](#)

Els preceptes d'aquesta Llei citats en l'estudi són:

Article 22. Comunitats d'energies renovables

1. Els estats membres garantiran que els consumidors finals, en particular els consumidors domèstics, tinguin dret a participar en una comunitat d'energies renovables alhora que mantenen els seus drets o obligacions com a consumidors finals, i sense estar subjectes a condicions injustificades o discriminatòries, o a procediments que els impedeixin participar en una comunitat d'energies renovables, sempre que, en el cas de les empreses privades, la seva participació no constitueixi la seva principal activitat comercial o professional.
2. Els estats membres garantiran que les comunitats d'energies renovables tinguin dret a:
 - a) produir, consumir, emmagatzemar i vendre energies renovables, en particular mitjançant contractes de compra d'electricitat renovable;
 - b) compartir, en el si de la comunitat d'energies renovables, l'energia renovable que produeixin les unitats de producció propietat d'aquesta comunitat d'energies renovables, a condició de complir els altres requisits establerts en el present article i a reserva de mantenir els drets i obligacions dels membres de la comunitat d'energies renovables com a consumidors;
 - c) accedir a tots els mercats de l'energia adequats tant directament com mitjançant agregació de manera no discriminatòria.
3. Els estats membres duren a terme una avaluació dels obstacles existents i del potencial de desenvolupament de les comunitats d'energies renovables en els seus territoris.
4. Els estats membres proporcionaran un marc facilitador que permeti fomentar i facilitar el desenvolupament de les comunitats d'energies renovables. Aquest marc facilitador garantirà, entre altres coses, que:
 - a) s'eliminin els obstacles reglamentaris i administratius injustificats a les comunitats d'energies renovables;

- b) les comunitats d'energies renovables que subministrin energia o proporcionin serveis d'agregació o altres serveis energètics comercials estiguin subjectes a les disposicions aplicables a tals activitats;
 - c) el gestor de la xarxa de distribució corresponent cooperi amb les comunitats d'energies renovables per a facilitar, en el si de les comunitats d'energies renovables, les transferències d'energia;
 - d) les comunitats d'energies renovables estiguin subjectes a procediments justos, proporcionats i transparents, inclosos els procediments de registre i de concessió de llicències, i a tarifes de la xarxa que reflecteixin els costos, així com als pertinents càrrecs, gravàmens i impostos, garantint que contribueixen, de manera adequada, justa i equilibrada, al repartiment del cost global del sistema d'acord amb una anàlisi cost-benefici transparent dels recursos energètics distribuïts, elaborat per les autoritats nacionals competents;
 - e) les comunitats d'energies renovables no rebin un tracte discriminatori en el que concerneix a les seves activitats, drets i obligacions com a clients finals, productors, gestors de xarxes de distribució, subministradors, o en tant que altres participants en el mercat;
 - f) la participació en les comunitats d'energies renovables sigui accessible a tots els consumidors, inclosos els de llars amb ingressos baixos o vulnerables;
 - g) estiguin disponibles instruments per a facilitar l'accés al finançament i la informació;
 - h) es proporcioni suport reglamentari i de reforç de capacitats a les autoritats públiques per a propiciar i crear comunitats d'energies renovables, així com per a ajudar les autoritats a participar directament;
 - i) estiguin en vigor normes destinades a garantir el tracte equitatiu i no discriminatori dels consumidors que participin en la comunitat d'energies renovables.
5. Els principals elements del marc facilitador a què es refereix l'apartat 4, i de la seva aplicació, formaran part de les actualitzacions dels plans nacionals integrats d'energia i clima i dels informes de situació dels estats membres en virtut del Reglament (UE) 2018/1999.
 6. Els estats membres podran establir que les comunitats d'energies renovables estiguin obertes a la participació transfronterera.
 7. Sense perjudici del que es disposa en els articles 107 i 108 del TFUE, els estats membres tindran en compte les particularitats de les comunitats d'energies renovables en crear sistemes de suport, a fi que aquestes puguin competir pel suport en peus d'igualtat amb altres participants en el mercat.